

Mateo Jesúsnua Yoikī Keneni

*Jesucristo ãfe xinifãfe anefo
(Lc. 3.23-38)*

¹ Ë mato yoinõ a taeyoi ipaonifo Jesucristo ãfe xinifo. Jesucristo ãfe xini David. Nã David ãfe xini Abraham. Nãfo Jesucristo ãfe xinifo taeyoi iyopaonifo.

² Nã Abraham ãfe fake Isaaca ini. Isaaca ãfe fake Jacobo ini. Jacobo fake Judá ini. Æfe extofori ini.

³ Judapa fake Fares fe Zara ini. Æto afa Tamar ini. Fares ãfe fake Esrom ini. Esrom ãfe fake Aram ini.

⁴ Aram ãfe fake Aminadab ini. Aminadab ãfe fake Naasón ini. Naasón ãfe fake Salmón ini. ⁵ Salmón fake Booz ini. Booz ãfe afa Rahab ini. Booz ãfe fake Obed ini. Obed ãfe afa Rut ini. Obed ãfe fake Isaí ini. ⁶ Isaí ãfe fake xanïfo Dayid ini. Xanïfo David ãfe fake Salomón ini. Salomón ãfe ãfa fene fetsaya iyopaoni, Urías.

⁷ Salomón ãfe fake Roboam ini. Roboam ãfe fake Abías ini. Abías ãfe fake Asa ini. ⁸ Asa ãfe fake Josafat ini. Josafat ãfe fake Joram ini. Joram ãfe fake Ozías ini. ⁹ Ozías ãfe fake Jotam ini. Jotam ãfe fake Acaz ini. Acaz ãfe fake Ezequías ini.

¹⁰ Ezequías ãfe fake Manasés ini. Manasés ãfe fake Amón ini. Amón ãfe fake Josías ini. ¹¹ Josías ãfe fake Jeconías ini; ãfe extofori ini. Mä Jeconías rama xanïfo ikaino, Babilonia anoxõ xanifãfe ãfe sorarofo nñchini israelifo ato ifitanõfo anã ato yonomaxikakí. Mä sorarofãfe ato ifitanaifono israelifo Babilonia ano fonifo. Jeconíasri iyonifo. Jeconías ãfe extofori kainifo.

12 Nāskata Babilonia anoax fake fetsafori kainifo. Jeconías ãfe fake Salatiel ini. Salatiel ãfe fake Zorobabel ini. **13** Zorobabel ãfe fake Abiud ini. Abiud ãfe fake Eliaquim ini. Eliaquim ãfe fake Azor ini. **14** Azor ãfe fake Sadoc ini. Sadoc ãfe fake Aquim ini. Aquim ãfe fake Eliud ini. **15** Eliud ãfe fake Eleazar ini. Eleazar ãfe fake Matán ini. Matán ãfe fake Jacobo ini. **16** Jacobo ãfe fake José ini. Nā José ãfe ãfi ini, María. Nā María fake ini, Jesús. Jesús ãfe ane fetsa Cristo ini.

17 Abraham ãfe fenafo ichapa ini, nā David kainitĩa catorce inifo Abraham ãfe fenafo. Askatari nā David ãfe fenafo ichapa ini. Nāskano David ãfe kaifo yora fetsafãfe Babilonia ano ato iyonifo ato yonomaxikakĩ. Babilonia ano ikanax David ãfe fenafo catorce inifo. Askatari David ãfe fenafo Babilonia anoax anā fenifo ãto mai ano. Mā fenixakakĩ David ãfe fena fetsafori kainifo catorce inifo. Askatari Cristo kaini.

*María Jesucristo kāni
(Lc. 2.1-7)*

18 Ě mato yoinō ea nikakapo afeskax Jesucristo kānimakĩ. José fe María yoinãyonifo fianãxikakĩ. Fianãyofafomano Niospa Yōshi Sharapa María fake nanemani. **19** José Nios Ifofasharakōiax sharakōi ini. Nāskaxō José María yōapainima yorafãfe fer-otaifi. Fomāxopaoni. Nāskaxō tsoa yoixoma José María enepaini. **20** Nāskano José ãfe namapa öini Niospa ãfe ãjirinī yoiaito. Yoikī iskafani: “José, rateyamafe María fe fianãxiki. Na fake nanea Niospa Yōshi Sharaõxō akaki. **21** María fake fer-onãfake fii kiki. Mī anekī Jesús faxikai. Nāato ato ifipakenakaki. Nāskaxō afe yorafo ãto chaka

soaxoxii kiki ato nimapakexakī,” ixō ājirinī José yoini.

22-23 Chanīmakōi nāskakōi nā Nios yoimisto yoini keskarakōi. Iskafakī kirika keneyoni Niospa shināmanaino:

Kēro xotofake feronāfake fe imisma fake onixii. Fake feronāfake fixō anekī Emanuel faxii, ixō yoini. (Akka nōkomekapa Emanuel fakī, “Nios nofe ika,” ixō nō yoimis.)

24 Mā ājirinī yoiano José moinākafani. Nā ājirinī yoia kescafakī, José María fini. Mā fixō āfe pexe ano iyoni. **25** Mā afe fīanāx afe chotanānima āfe fake kāiyonō. Mā fake kāiano anekī Jesús fani.

2

Feronāfakefo fishi tāpikōimisfo a xini oaikirinoax mai fetsa anoax Jesús ūipai fenifo

1 Herodes xanīfo ikano Jesús kāini Belén pexe rasi anoax, Judea mai anoax. Nāskano a xini oaikirinoax mai fetsa anoax feronāfakefo fishi tāpikōimisfo fenifo Jerusalén ano. **2** Nokotoshikaxō yōkanifo: “¿Fanīmē a rama kāia judeofāfe āto xanīfo ikai? Mā nō ūia āfe fishi oaito. Nāskakē nō oa Jerusalén ano xanīfo ūiyoi. Nō akiki inimai nō oa, ‘Mī nōko xanīfokōi,’ ixō yoipaikī,” fanifo.

3 Askafafono fetsafāfe yoaito nikakī Herodes shināchakakōini xanīfo iki kiki ixō. Askatari keyokōi Jerusalén anoafāferi shināchakakōinifo.

4-5 Akka Herodes judeo inima. Nāskaxō ato kenamani a ato Nios kīfixomis āfe xanīfofenōfo ato yōkaxiki. Askatari a Moisés yoikī kirika keneni keskara ato tāpimamisfo ato kenamani ato yōkaxiki.

“¿Fanīax Cristo kāixiimē?” ato faito kemanifo iskafakakī: “Belén anoax iki, Judea mai anoax,” fanifo. “Niospa meka yoimisto nānori kirika keneyoni a inōpokoi yoikī Niospa shināmanaino. Iskafakī keneni:

⁶ Belén, Judá mai anoax pishtakōi. Akka pexe rasi fetsafo efapakōifo. Askafiax Belén shara-finakōia ixii māmāi israelifo āto xanīfo finakōia kāixiaino Belén anoax. Nāskakē āfe inakōifo israelifo āto xanīfokōi ixii, ixō kirikaki keneni Niospa meka yoimisto Niospa shināmanaino,” fanifo.

⁷ Nāskakē Herodes a fishi tāpimisfo ato yōkani onexō tsōa nikayamanō: “¿Afetīa fishi mā ūitamē?” ato fani. ⁸ Nāskaxō ato nīchini Belén ano. Herodes tāpipaikī, “Belén ano fotakāfe a fake tāpixikakī. Mā fichixō ea yoifexikakī ēri akiki inimaikanō,” ato fani ãa ato pārakī.

⁹ Ato askafaino fonifo. Fokakī fishi rekē kaino chīfafainifo. Nāskax fishi nēteni nā fake yome ano.

¹⁰ Nā fishi anā ūikanax inimakōinifo. ¹¹ Nāskakanax pexe mēra ikifaikaxō fake yome fichinifo afa María yafi. Mā fichikaxō ratokonō mai chachipakefotānifo, a fakeki inimakakī. Nāskakaxō āto kafo fēpekaxō afama mīshti sharakōifo Jesús inānifo. Oro minikāta, pirofomāri mininifo a nō koofatiro pirofomā nakas sharakōi. Askatari pirofomā fetsari āfe ane mīra inānifo. ¹² Nāskakē namakē Niospa ato yoiano anā Herodes ano fonifoma. Fai fētsa fonifo āto mai ari.

María feta José Jesús ichokinifo Egipto mai ari

¹³ Askata a fishi tāpimisfo mā foaifono, José namakē, Niospa āfe ājirinī yoini: “Moinākafafe. Mī ãfi

feta mī fake yome ichokitāfe Egipto mai ari. Nāri ikiyoxiki nā ē mato yoiaino mā anā onō. Herodes na fake yome fenai kiki retepaikī,” Niospa ājirinī José fani namakē.

¹⁴ Nāskata moinākafata, nā fakishi fonifo María fe José āto fake Jesús iyo fokani Egipto ano. ¹⁵ Egipto ano José fe María ipaonifo mā Herodes naano fexixakakī. Nāskakē Egipto ano iyopaonifo. Niospa meka yoimisto nānorikōi kirika keneyoni Niospa shināmanaino iskafakī: “Ēfe fake ē kena Egipto anoa,” ixō Niospa meka yoimisto kirika keneni.

Fakefo retenōfo Herodes ato manamani

¹⁶ Fishi tāpimisfo Herodes fomākani. Fai fētsa foafono nikai, Herodes ūitifishkikōini. Fishi tāpimisfāfe taeyoi Herodes yoiyonifo ato yōkaito iskafakakī: “Afetīama nō nā fishi ūikī taefati, mā xini rafe aka,” fanifo. Nāskakē Herodes sorarofo ato manamani fake feronāfake xini rafe akafo, yome mīshtifoya ato retenōfo, Belén anoafō retekāta, a Belén pasotai ikafori ato retenōfo. ¹⁷⁻¹⁸ Nāskara taeyoi Jeremías Niospa shināmanaino kirika keneyoni a inōpokoai yoikī. Iskafakī keneni:

Ramā anoxō nikanifo fāsikōi oiaifono. Raquel oiaito nikanifo āfe fake manoi, mā āfe fake nano. Oiyayamafe fafiaifono nishpanima, ixō Jeremías keneni.

Nā Jeremías yoini keskara mā askakōia.

¹⁹ Mā Herodes naano Niospa ājirinī afianā José yoini namakē iskafakī: ²⁰ “Moinākafafe. Mī āfi feta mī fake iyotaxiki Israel mai ano. A fake yomefo retepaimisfo mā naafoki,” fani.

21 Nāskafaino moinākafani José. Āfe āfiri mōini āfe fake yafi. Nāskakanax Israel ano anā fonifo. **22** Mā fōkakī nikanifo ato yoiaifono Herodes fake Arquelao mā xanīfokē Judea anoax. Nikai José rateni Judea ano kapai. Nāskaito anā ājirinī José yoini namakē iskafakī: “Galilea mai ano katāfe,” fani. Nāskafaino fonifo Galilea ano āfe āfi fe Jesús iyokani. **23** Nāskax nokonifo Nazarete pexe rasi ano. Nāno inifo. Nānori taeyoikōi Niospa meka yoimisfāfe yoiyonifo, “Cristo Nazarete ano imis,” fakakī, a inōpokoai yoikakī. Nāskakōini.

3

*Juan Maotista tsōa istomaxō ato yoini
(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)*

1 Jesús Nazarete ano ikano Juan ato maotisafapani tsōa istoma ixō Judea mai anoxō. Nānoxō Niospa meka ato yoipaoni. **2** Nānoxō ato yoipaoni iskafakī: “Yorafāfe, anā Nios shinākāfe. Māto chaka xatekōikāfe, a mā chakafamis shināmakikāfe. Niospa meka nikakōikāfe. Mā chaima nōko Ifo Nios oi kiki nōko xanīfo finakōia ixii kiki,” ixō Juan ato yoipaoni fāsikōi.

3 Isaías kirika kenekī yoiyoni a inōpokoai yoikī Niospa shināmanaino. Iskafakī yoini:

Tsōa istoma anoxō yorafo yoixii akiki feafono. Iskafaki ato yoixii: “Mā nōko Ifo oi kiki. Nāskakē itipinīsharakāfe. Āfe fai sharafaxokāfe. Māto chaka xatekāfe,” ixō ato yoiaito nikaxikani,
ixō Isaías kirika keneyoni Juanoa yoikī.

⁴ Akka Juan ãfe rapati kamïcho fichi kishi faxõ safepaoni. Æfe sïtorari fichi kiro safepaoni. Nãskaxõ tseo pipaoni, fonari apaoni. ⁵ Nãskano Jerusalén anoafó yafi Judea anoafó fenifo Juan nikai fekani. A faka Jordán chaima ikafori fenifo. ⁶ Mã fëkaxõ Juan yoinifo a afara chakafamisfo. Nãskaxõ ãto chaka xatepaiyaifono Juan ato maotisafapani faka Jordán anoxõ.

⁷ Nãskafono fariseofo xanïfo metsamafo feaifono, saduceofo xanïfo metsamafori fenifo Juan ano. Ichapakõi fenifo, “Nokori Juan nashimanõra,” ikanax. Juan ato õikõ ato iskafani: “¿Afeskai mã ea ano oimẽ? ¿Ë mato maotisafapanõ mã oimẽ? ¿Tsõa mato yoiamẽ? Mã shinãiraka nõ chiifã mëra katirora ixõ nãskax mã maotisapaimẽ, nõ chiifã mëra kayamanõra ikax. Maa, mäkai afaa tãpiama, askax mã maotisatiroma. Mã Nios Ifofaima. Mã oa shano keskara mäto õiti chakakõi. Nãskaxõ mã Satanás ifofaa. Nãskakë kaxpa ë mato maotisafatiroma mämäi Satanás fisti shinäito. Åa fëtsa mato päratiro nõ maotisanõ nõ chiifã mëra kaimakai Nios nikayamafiax ixõ mato pärano mã chiifã mëra katiro fetsa afaa tãpiamato mato pärano. Askara Niospa mato ifitiroma mäkairoko shinäito, Ëroko mato maotisafaano. ⁸ Mäto chaka xatekäfe, Nios shinäkäfe. Mã Nios shinäito ë mato maotisafapakai. ⁹ Ë mato anã yoinõ nikakapo. Mã shinätiro: ‘Nã Abraham nõko xini ipaoni, õiti sharayaxõ Nios shinäpaoni.’ Akka mã shinäkõ: ‘Nõmäi Abraham fenaxõ nõ shara shinäi,’ ixõ mã shinäkõ mã shinäsharaima. Askara shinäyamakäfe. Akka mäto õitinõ mã chaka shinäfi mã chanõ. Nikasharakõikäfe, Ë mato yoinõ. Na

tokiri Niospa onifaxō nīchikē mā ūitiro Abraham āfe fena inō. Nāskakanax Abraham fakefo itirofo na tokiri ūikī Nios shinākanax. Akka mākai anori shināima mā mā chanī: ‘Abraham shināpaoni keskara nō shināira,’ ikax. Askara shināyamafi Satanás fisti ifofafiai. ¹⁰ Akka fana fimiymaito ifāfe reratiro. Āfe tapori tsekaxō koofatiro anā niyamanō. Nāskarifakī mā Nios nikakaspaito a omiskōipakenakafo mēra Niospa mato potaxii mā chaka xateaxma mā isharayamaito. ¹¹ Nāskakē ē mato maotisafai māto chaka mā xatepaiyaito Nios Ifofapaikī. Akka nā ea keskarama mā chaima oi kiki, nā sharafinakōia. Aato afama mīshti fatiro, ē attiroma keskara. Akka ē afaama. Mā Nios chanīmara faino aato āfe Yōshi Shara mato mēra naneyoi. Akka tsōa Nios chanīmara fayamaito, Niospa mato omiskōimaxii. ¹² Akka yōra āfe tarepa aros fanaxō mā pachiano topitiro. Nāskaxō katotiro a sharafo fixō a chakafo potaxō koofatiro. Nāskarifakī a chipo oaito a chanīmara faafo yafi a nikakaspamisfo ato paxkanāfaiyoi. Nāskaxō a chanīmara faifo a ika ano ato iyoxii afe isharapakexanōfo. Akka nā nikakaspamisfo chiifā mēra ato potano anoax omiskōipakenakafo. Chiifā mēranoax omiskōi xatenakafoma,” ixō Juan ato yoini.

*Juan Jesús maotisafani faka Jordán anoxō
(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)*

¹³ Askata Galilea anoax Jesús kani faka Jordán ari Juan maotisafanō. ¹⁴ Akiki nokoaino Juan Jesús iskafani: “Jesús, ¿afeskakī ē mia maotisafatiromē? Akka mīroko ea atironō,” fani.

¹⁵ Askafaino Jesús kemaní iskafakī: “Epa Niospa noko yoia keskara keyokōi nō nikakōitiro. Nāskakē ea mīa maotisafatiro,” fani.

Jesús askafaino, Juan Jesús maotisafani. ¹⁶ Nāskata Jesús faka mēranoax fininākafānaino nai fepekemetani. Ariax Niospa Yōshi Shara akiki fotoni, oa rifi keskara Jesús ñiaino. ¹⁷ Askaino nai mēraxō Āpa yoiaito nikani iskafaito: “Mī ēfe Fakekōi ē mia noikōi. Ē mikiki inimasharakōi,” ikaito nikanifo.

4

Satanás chakata Jesús afara chakafamapaini (Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

¹ Nāskaino Niospa Yōshi Sharapa Jesús iyoni tsōa istoma anoxō Satanás afara chakafamapainō.

² Mā cuarenta nia oxax Jesús fonāikōini afaa pishta piyamax. ³ Nāno Satanás akiki nokoni. Mā akiki nokoxō ifofamapaini. Askatari chakafamapaini. Iskafakī yoini: “Mī Niospa Fakemākī na tokirifo pāa fapo,” fani.

⁴ Askafaito Jesús kemaní: “Maa, na mī ea yoiai keskara ē akima. A nō piai fisti nō shināima ni-paikī. Akka Epa Niospa āfe meka fisti shara nō shinātiro. Nāskara Niospa meka yoimisto keneni,” Jesús fani.

⁵ Jesús askafaino Satanás iyoni Jerusalén ano a Nios kīfiti pexefā māmākīa. ⁶ Nānoxō yoini iskafakī: “Mī Niospa Fakemākī nō shinātiro. Nā Niospa meka kirikaki keneaki iskai: ‘Niospa āfe ãjirifo yoixii mia

kexenõfo.’ Askatari kirika keneano iskaki: ‘Mĩ ãto mifiki pakeaito mia achixikani kiki mĩ tokiriki pakenõma,’ kirika kenea iskaki,” Satanás Jesús fani.

⁷ Askafaito anã Jesús kemani: “Akka na kirika keneano yoinifo iskafakĩ Niospa meka: ‘Nõa nõ meka fetsafaxõ nõ yoitiroma: “Ē afara afeskarafaito, ea Niospa kexei,” ixõ nõ shinätiroma. Akka, “Niospa ea amapaiyai keskara nã fisti ē atiroki Niospa ea kexenõ,” ixõ shinäkäfe,’ ikaki na kirika keneano,” Jesús fani.

⁸ Askata Satanás Jesús iyoni mächifä mänänẽ. Arixõ õimani nã maifo tii sharafinakõia. ⁹ “Õipo. Mĩ ea ratokonõ mai chachixõ, ‘Mĩ ēfe ifoki,’ mĩ ea faito na maitio keyokõi ē mia inätiro mĩ ãfe ifo inõ,” fani.

¹⁰ Askafaito Jesús kemani: “Satanás. Emakinoax katäfe. Ē mia ifofaimakai. Na kirika kenea ano Niospa meka yoimisto iskafani: ‘Nã nõko Ifo Nios fisti nõ ratokonõ mai chachixõ nõ yoitirokĩ, nã fistimäi nõko Ifokẽ,’ ” fani.

¹¹ Askafaino Satanás Jesús makinoax kaino Niospa ãfe ãjirifo akiki fotonifo pimaxikakĩ.

*Galilea anoxõ Jesús ato yoikĩ taefani
(Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15)*

¹² Akka mä Juan sorarofäfe karaxa měra iki-mana nikata Jesús Galilea mai ano anã oni.

¹³ Nazarete anoax Capernaúm ano nokoni ano ixiki. Nã Galilea ña kesemẽ Capernaúm ini. Nänori yora fetsafori osia ini. Zabulonõfo fe Neftalifo ano ikafo ini. ¹⁴⁻¹⁶ Isaías kirika kenekĩ yoini keskakõi Jesús nãno ipaoni. Isaías kirika kenekĩ iskafani:

Zabulonõfo fe Neftalifo ãto mai ano ikafo ña Galilea ano. Faka Jordán okiri chai poketa

nāno judeofoma fakish mēra ika keskara, Niospa meka nikakatsaxakakima. Fakish mēra ika keskara ifiakaxō, oa koshi penai keskara õixikani. Fakish mēra ipafikeranaxakakī atoki penarisatani,

ixō Isaías a inōpokoai yoikī Jesúsnoa keneni. Nāskarifiai omiskōipakenakafo mēra ikeranafo. Askafikeranafono atoki Jesús nokoaitīa nā Ifofaafo tii ato nimapakenaka.

¹⁷ Anoxō Jesús ato yoikī taefakī iskafani: “Mā chaima nōko Ifo Nios xanīfo finakōia oi kiki. Nāskakē shināmitsayanā māto chaka xatekāfe. Afaa chakafatamaroko Niospa meka nikakōikāfe,” ixō Jesús ato yoini.

*Jesús cuatro feronāfake kenani tarafanāfānē foe
fimisfono āfe inakōi inōfo
(Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11)*

¹⁸ Ato yoita Jesús Galilea īa kesemē kani. Kakī fichini Simón yafi onefetsa Andrés. Simón āfe ane fetsa Pedro ipaoni. Nā rafeta tarafanāfānē fimisfo inifo, āto tarafanāfā faka naki poteaifāfe. ¹⁹ “Efe fokāfe. Māfi tarafanāfānē fimiskī. Mā foe ichapa rasi tarafanāfānē fiai keskari fakī iskaratīari mā ekeki yora ichapa efexii ē āto Ifo inō,” ixō Jesús ato yoini. ²⁰ Ato askafaino tarafanāfā fafaikani afe fonifo.

²¹ Askata ori chaimashta kaxō Zebedeo fake raferi fichini, Santiago yafi Juan. Nā rafeta āto apa feta kanōa nakixō tarafanāfā itipinī fanifo, kishifakākī. Nā raferi, “Efe fokāfe,” Jesús ato fani. ²² Ato askafaino āto apa kanōa ano nīchifainifo Jesús fe fokakī.

*Jesús yora ichapafo tāpimani
(Lc. 6.17-19)*

²³ Mā askafaxō afe foafono nā Galilea anoafó kafásakī Niospa meka ato yoini. Judeofáfe ichanāti pexe mēraxyō Jesús ato Niospa meka shara yoisharakī iskafani: “Itipinīsharakāfe. Nios nonoax māto xanīfo ipai kikī,” ixō ato yoifofásafani. Askatari a isinī ikaifo fetsa fetsatapafo ato sharafāpani. ²⁴ Askafaano nikakaxō Siria mai anoafó isinī ikaifo akiki efenifo ato sharafapanō. Isinī ikaifo fetsa fetsatapafo akiki efenifo. A yōshi chaka ãto mēra naneafori ato sharafani. A nīsoafori efeta, a finimismafori efeta, a chatofori efenifo. Ato keyokōi sharafapani. ²⁵ Askafaito yorafā rasichi chīfafainifo. Atiri Galilea anoax fonifo, atiri Decápolis anoax fonifo, atiri Jerusalén anoax fonifo, atiri Judea anoax fonifo, atiri faka Jordán okirinoax fekāta Jesús chīfafainifo.

5

*Machi mānānēxō Jesús ato yoini
(Lc. 6.20-23)*

¹⁻² Yorafā rasi akiki feaifono õi Jesús ato paxafāini kaax, machi pochinī tsaoni. Tsaoano ãfe meka tāpipaimisfo akiki fenifo. Æfe meka nikai fekani. Akiki feafono ato yoikī iskafani:

³ “Fētsa ãto shinā mēraxyō shinākī iskafax: ‘Ēakai ē isharatiroma. Ē Nios yopakōi,’ ikaito Niospa inimamaxii māmāi Nios Ifo sharafaino ãfe fakekōi inō.

⁴ “Fetsa shināmitsakōifiaino chipo Niospa noikī inimamaxii.

5 “Fetsa kakapaimisma imisno Niospa inimasharaxii. ‘Keyokōi maitio atonā ixii,’ ixō Niospa yoiyoni keskara atonāri ixii.

6 “Fētsa Niospa meka noikōikī Niospa ato imapaipayai keskara shara ipaikōikani, nā keskarafo Niospa ato inimamaxii.

7 “Fētsa fetsafori noikī ato sharafaito Niospatāpia. Nāskakē ari Niospa noikī axosharapakenaka inimamaki.

8 “Fētsa Nios shināsharakī, āfe ōiti mēra afaa chaka shinātama Nios fisti shinākī chipo Nios ōixii. Nāskax inimakōixii.

9 “Akka noikaspa faatanāifono fētsafāfe ato raenāfaano, nāfo Niospa ato yoikī iskafaxii: ‘Mā ēfe fakefo,’ ixō ato yoiaino inimakōixikani.

10 “Fētsa Nios Ifofasharapaiyaino, fetsafāfe ato omiskōimafiaifono, Epa Niospa kexesharakōiano nāskakē inimakōixii.

11-12 “Mā ea Ifofakē fetsafāfe mato īchakanī, mato omiskōimayanā askatari matoōnoa meka chaka yoikani meka fetsatapafo. Nā mato chakafaifo keskafakīri māto xinifāfe nā Niospa meka ato yoixomisfori ato chakafapaonifo. Nāskakē inimasharakāfe eōxō matori chakafakani kiki. Mā askaito Niospa afara sharafō mato mekexona nai mēranoa mātonā inō,” ixō Jesús afe imisfo ato yoini.

*“Mā tashi keskarata askatarimā pena keskara,”
ixō a Ifofaafō Jesús ato yoini
(Mr. 9.50; Lc. 14.34-35)*

13 Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Māfi nono mai anoax tashi keskaraki. Nāskakē shinākāfe.

Tashi sharakē nō meetiro. Akka tashi sharaya-makekai nō shara meetiroma. Nāskarakai tsoa pishta fichipaima. Mā paispакē anā nō pitiroma. Nāskakē nō potatiro. Nāskarifiai mā tashi keskara. Mā nono mai ano isharaino yorafāfe mato ōikani inimatirofo. Askafixō mā Nios anā Ifofasharaya-maito matoõxō tsōakai tāpitirofoma Niospa meka shara. Mā tashi paispa keskarakē mato potatirofo. Iskafakī yoitirofo: ‘Mā chakafoki nonoax fotakāfe. Mākai afamaa,’ ixō yoitirofo.

¹⁴ “Nāskatari mā oa luz peeikai keskarakī. Akka pexe rasi māchi keya mānāñeoax onetiroma. Chai ixō penakōi nō ōitiro. Nāskarifiai matoõxō yorafāfe xafakīa eñnoa nikatirofo. ¹⁵ Nāskafakīri tsōakai fakishaino ūipaifikī luz fepotiroma. Tapo kamaki luz ūtaxō kēsho fepotiroma. Askatamaroko tapo kamaki fomākīa nō ūtaxō tsāotiro a pexe mēra ikafāfe ūisharanōfo. ¹⁶ Nāskarifiai isharakāfe. Mā askaito mato ūikakī tāpitirofo mā eñnoax xafakīa isharakē. Askata māto Epa Nios nai mēra ikano añnoa yoikī iskafaxikani: ‘¡Aicho! Na yorafo Niosnoax isharakōimisfo. Āto Nios sharakōi,’ ixō yoixikani,” Jesús ato fani yoikī.

Jesús ato yoini a Niospa shināmanaino Moisés keneniñnoa nikasharakōinōfo

¹⁷ Anā Jesús ato yoini: “Mā shināiraka iskafakī: ‘A Moisés Niospa shināmanaino keneni, askatari a Niospa meka yoimis fetsafāferi kirika kenenifo afo Jesús noko nikamaspai,’ ixō mā shināiraka. Anori shināyamakāfe. Ëkai Moisés feta a Niospa meka yoimis fetsafāfe kenenifo keskara ē potayoi onima. Askatamaroko nā kenenifo keskara ē ato tāpimaxii ē fotoni nai mēranoax. ¹⁸ Akka ē mato

xafakĩa yoi. Ea nikasharakãfe. Nai fe mai keyoyoamanoo a Moisés yoini keskara tsõa fetsafatiroma. Askatari afaa nõ potatiroma. Akka mā keyokõi mitokomeano, mai fe nai keyoxii. Mā afama míshtifo keyoano nõ anã Moisés mekari nõ yopaxima. ¹⁹ Akka fῆtsa Moisés meka nikasharayamaxõ fetsafori ato meka chaka tāpimanaino nikakaspamisfo a Moisés keneni keskara. Nā feronãfake Epa Nios ika ariax anã afaa itiroma. Nãskafekẽ fῆtsa Niospa meka nikasharataifakĩ fetsafori Niospa meka xafakĩa yoiax Epa Nios ika anoax afe xanĩfo itiroki. ²⁰ Askano nã fariseofo fe a Moisés yoikĩ kirika keneni keskara ato tāpimamisfo, ‘Nõfi sharakõi,’ ifiamisxakakĩ Niospa yoini keskara keyokõi nikafoma. Akka a Moisés yoikĩ keneni keskara nikakõikanaxma tsoa Epa Nios ika ari nokotirofoma,” ixõ Jesús ato yoini.

*“Õitifishkiyamakãfe,” ixõ Jesús ato yoini
(Lc. 12.57-59)*

²¹ Anã Jesús ato yoini iskafakĩ: “Mā mā nikamiskĩ a Moisés nõko xinifo ato yoipaoni keskara. Iskafakĩ ato yoini: ‘Tsoa reteyamakãfe. Mā fetsa retekẽ xanĩfo ano mato iyotirofo matori kopikiri retematirofo,’ ixõ nõko xinifãfe yoinifo. ²² Městekõi anori yoifinikẽ ē mato meka fetsari městekõi yoinõ. Ea nikasharakãfe. Fῆtsa fetsa ïchaito mĩ xanĩfo ari iyotiro a omiskõimanõ. Askatari fῆtsa fetsa chakafai iskafakĩ: ‘Mĩ afaa tāpiama. Mĩ tatimakõi,’ faito Niospa a omiskõipakenakafo měra chiifã měra potatiro anoax omiskõipakexanõ.

23-24 “Nāskakē mā Nios kīfiti pexefā mēraxō mā kīfipaikī mā iskafaki shināino: ‘Ooa, ē fetsa chakafaa ē raefama,’ ixō shinākī, anā Nios kīfixoma nā mā Nios ināpaifafāinai fetsa ano koshi fotakāfe. Akiki nokoxō yoisharafe anā mikiki raenō. Nāskaxō anā mā Epa Nios kīfitiro.

25 “Mā fetsa nimiano matoki oxō mato iskafatiro: ‘Mī ea nimia. ¿Afetīa mī ea kopifaimē? Mī ea kopifayamaito ē mia xanīfo ano iyoikai,’ mato faito, xanīfo ano kayoxoma koshi raefakāfe. Akka mā askafayamaino xanīfo ano mato iyotiro. Mā mato iyoano xanīfāfe policia yoitiro iskafakī: ‘Na feronāfāke fetsa nimiakī kopifaamaki, karaxa mēra ikimafe,’ fatiro. **26** Ē mato paraima. Fētsa mato karaxa mēra ikimanano mā fena tseketiroma. Akka nā mā nimia kopifatīa mā tseketiromā,” ixō Jesús ato yoini.

“Māto ãfikōima chotapaiyamakāfe,” Jesús ato fani

27 Anā Jesús ato yoini: “Mā mā nikamis a nōko xini Moisés yoini keskara. Iskafakī ato yoini: ‘Māto ãfima chotayamakāfe. Askatari kēromāri māto fenema chotamayamakāfe,’ ixō ato yoini.

28 Nāskara chanīma. Nāskakē ēri mato yoi, fētsa āfe ãfima ūikī āfe shinā mēraxō shināi: ‘Ē na kēro chotapai,’ ixō shinākī āfe shinā mēraxō chotai.

29 “Akka māto fēro ūikī mā chakafatiro. Nāskakē afara chaka ūiyamakāfe afara chakafaxikakima, nā nōko fero tsekaxō nō ūitiroma keskafakī. Mā māto chaka xateyamax omiskōipakenakafo mēra mā katiro. Akka mā māto chaka xateax mā Nios ika ari kaax mā afe ipaxatiro. Askara shara. **30** Nāskarifakī māto mēke kayakai aōxori mato afara chakafamakē, mextemekāfe. Mā askafax shara

mā itiroki. Nāskarifakī māto chaka xatekāfe nā mā mextemea keskaraxō. Akka mā māto chaka xateyamax, nā omiskōipakenakafo mēra mā katiro. Akka mā māto chaka xateax, Nios ari mā kaax afe mā ipaxatiro. Askara shara,” ixō Jesús ato yoini.

*Feronāfake ãfe ãfi fe enēnātirofoõnoa Jesús ato yoini
(Mt. 19.9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18)*

³¹ Anā Jesús ato yoini: “Nāskatari Moisés nōko xinifo yoini iskafakī: ‘Fētsa ãfe ãfi potaxikī a potayoxoma iskafatiro kirika kenexō: “Ē anā mia fipaima. Ē mia eneikai,” ixō kenexotiro,’ ixō Moisés ato yoini. ³² Akka anori Moisés yoifnikē anā meka fetsari ē mato yoinō. Tsōa ãfe ãfi chotayamafiano, feronāfake ãfe ãfi eneano nā kēro feronāfāke fetsa fe chotanāi chakanai. Askatari feronāfake fētsa nā kēro fīax chakanai ãfe ãfikōima chotai,” ixō Jesús ato yoini.

“A mā yoiyomis keskara akāfe,” ixō Jesús ato yoini

³³ Askata anā Jesús ato yoini: “Mā mā nikamis a Moisés nōko xinifo yoini keskara. Ato iskafakī yoipaoni: ‘A mā Nios yoiyomis keskara axosharakāfe. A mā yoiyomis keskara Epa Niospa mā nikakī akka mā ayamano nā chakakōi itiro,’ ixō Moisés nōko xinifo yoini. ³⁴ Akka nānori ato yoifnikē, ēri mato yoisharanō. Nikakapo. Mā fetsafo yoiyomis keskara axosharakāfe. Iskafakī yoiyamakāfe: ‘A ē mato yoiyoa keskara ē axii. Ē mato yoiyoa keskara ē ayamaino Epa Niospa ea omiskōimatiro,’ ixō yoiyamakāfe. Askatari, ‘A ē mato yoia keskara ē akēma keyokōi nai mēravaxō ea omiskōimatiro,’ ixō yoiyamakāfe. Akka nai

mēranoax Epa Nios xanīfo finakōia iki. Nāskakē anori nō yoitiroma. ³⁵ Askatari, ‘A ē mato yoiyoa keskara ē ayamaino nono mai anoafāfe ea omiskōimatiro,’ ixō anori yoiyamakāfe. Keyokōi mai ano Epa Niosnā. Askatari, ‘A ē mato yoiyoa keskara ē ayamaino a Jerusalén anoafāfe ea omiskōimatirofo,’ ixō anori yoiyamakāfe. Nā Jerusalén nōko xanīfo finakōi Niosnā. ³⁶ Askatari, ‘A ē mato yoiyoa keskara ē ayamaino ēfe māpo ea omiskōimatiro,’ ixō yoiyamakāfe. Akka nōa nōko māpo shināxō nōko foo nō fetsafatiroma oxo inō, askatari fiso inō. Epa Nios fistichi askafatiro. ³⁷ Akka fetsafo parayamakāfe. ‘Ē mia axōikai,’ ixō axokāfe. Askatari, ‘Ē mia axōima,’ ixō axoya-makāfe. ‘A ē yoiyoa keskara ē ayamaino afaa ranā ea omiskōimatiro,’ ixō anori yoiyamakāfe. Mā askara yoikī mā chakafai,” ato fani.

*“Tsoa kopiyamakāfe,” Jesús ato fani
(Lc. 6.29-30)*

³⁸ Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Mā mā nikamiski a nōko xinifo Moisés yoini. Iskafakī ato yoini: ‘Fētsa mato fero tsēkaito, kopikiri mā fero tsēkatiro. Askatari mato piti tēkeaito, pitiri mā tēketiro,’ ixō Moisés yoini. ³⁹ Akka nōko xinifo anori yoifinifono, ē mato meka fetsa yoinō. Ea nikakapo ē mato yoinō. Fētsa mato chakafayanā mato tapasaito, ‘Takai fetsari ea afe,’ fakāfe mato tāpinōfo mā ato kopiyamaito. ⁴⁰ Fētsa mia xanīfo ano iyoxō mia rapati fiapaiyaito, ināfe fotanō. Mī chōpari ināfe. ⁴¹ Xanīfo iyamakī soraronō, ‘Ea pisha chaima foxōikafe,’ mato fafiaito, mā chai foxotiro. ⁴² Akka fētsa mato

afarafo yōkaito inākāfe. ‘Ea ināyope,’ mato faito ināfe fīshkoyamakāfe,” ixō Jesús ato fani.

*“Mato noikaspafiaifono māroko ato noikāfe,”
Jesús ato fani
(Lc. 6.27-28, 32-36)*

⁴³ Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Askatari mā mā nikamis a nōko xinifo yoipaonifo keskara. Iskafakī ato yoipaonifo: ‘Māto kaifo noikāfe. Akka a mato noikaspaiifo ato kopikiri noikaspakāfe,’ ixō nōko xinifo yoipaonifo. ⁴⁴ Anori yoifinifono, akka ē mato yoi a mato noikaspaiifo ato kopikima ato noikāfe. Askatari ato axosharakāfe. Askatari a mato omiskōimamisfo Epa Nios ato kīfixokāfe. ⁴⁵ Mā askafai Niospa fake mā iki. Akka Niospa xini onifani yora chakafoya, yora sharafo ato chax-anō. Askatari oiri imani nā yora sharafoya a yora chakafori ato onifaxoni. Nāskakē māri a mato chakafaifoya a mato sharafaifo keyokōi ato noikāfe. Nāskax mā Niospa fake ikikai. ⁴⁶ Akka a mato noiaifos mā ato noia fetsafo noiyamata askarakai sharama. Akka yora chakafo a ato paraxō kori ichapa ato fīamisfori aska famis. Mā askaino Nios matoki inimaima. ⁴⁷ Mato fe yorafos mā noia askarakai afaama. Akka a Nios Ifofaafomari nāskarifiakanī aa ranāri noinākanī. ⁴⁸ Nāskakē Epa Nios nai mēraxō yorafo noiai keskafakī māri yorafo keyokōi noikāfe. A Epa Niospa shināsharamis keskafakī māri askafakāfe,” ixō Jesús ato yoini.

6

“Afaamaisfori ato noikī afara ato ināsharakāfe,”

Jesús ato fani

¹ Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Mā fetsafo sharafaino, ‘Nā feronāfake sharakōi ea fanōfora,’ ixō anori shināyamakāfe yorafāfe ferotaifi. Mā askaino yorafāfe, ‘Sharara,’ mato fafiaifono, akka Epa Nioskai matoki inimatiroma. Nāskaxō mato afaa inātiroma. ² Nā ãa keparanāmisfo keskara iyamakāfe. Afāfe nōko kaifāfe ichanāti pexe mēraxō afaamaisfo afara ato ināmisfo, ‘Sharara noko fanōfora,’ ikaxō. Askatari fofāsakakī afaamaisfo ato afara ināfōsafamisfo, ‘Noko yoisharanōfora,’ ikaxō. Akka askafiaifono Niospa ato afaa ināxima. ³ A afara yopaifo mā afara inākī tsoa yoiyamakāfe tsōa tāpiyamanō. ⁴ Akka tsōa ōiyamaino a afaamaisfo mā ato ināino Epa Nios matoki inimaní. Nāskaxō mato afara axosharatiro,” ixō Jesús ato yoini.

“Epa Nios kīfikī iskafakāfe,” ixō Jesús ato fani (Lc. 11.2-4)

⁵ Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Mā Epa Nios kīfiaitīa a chanīmisfāfe kīfimisfo keskara iyamakāfe. Akka afāfe nōko kaifāfe ichanāti pexe mēraxō yorafāfe ferotaifi Epa Nios kīfimisfo: ‘Noko ūinōfora,’ ikaxō. Epa Nios shinātamaroko ato ūimapaihani. Yorafāfe ato ūiaifono askamisfo. Akka Epa Nios atoki inimaima. Nāskakē ato afara shara ināxiima. ⁶ Akka māri ato keskara iyamakāfe. Mā Nios kīfikī tsōa mato ūiyamaino nānoxō Epa Nios kīfikāfe. Māto pexe kene mēra ikixō tsōa mato ūiyamaino nānoxō Epa Nios kīfikāfe. Akka yorafāfe mato ūiyamafaino Epa Nios fistichi mato nikatiro.

Nāskakē matoki inimai. Nāskaxō afara shara mato ināxii.

⁷ “Akka a Nios chanūmara faafāfema kīfimisfo keskayamakāfe. Nāfāfe mēxotaima nā meka fisti yoiri famisfo. ‘Nō na meka fisti yoirifaito noko Epa Niospa nikai,’ ixō shināmisfo. Askafiaifonokai Niospa a keskara meka nikapaima. ⁸ Akka māri ato keskara iyamakāfe. Mā Epa Niospa tāpiakī mā afara yopaito, mā yōkayoamano. ⁹ Akka mā kīfikī iskafatiro:

Epa Niosi, mī fisti sharafinakōia. Mī nai mēra ika. Nō mia noikōi. ¹⁰ Nai mēra mefe ikafo mī ato yoiaito mia nikakōdimisfo. Akka nono mai anoxori nā mī noko amapaiyai keskara nō atiro. Na nono mai ano ikafāfe keyokōichi mia Ifofanōfo. ¹¹ Nā pena tii a nō piai noko ināfafāife nō afaa yopayamanō. ¹² Nō afara chakafaito nōko chaka noko soaxōfe nā noko chakafaifāfe nō ato raefai keskafakī. ¹³ Nokoki Satanás chaka omayamafe, askakimaroko nomakinoa pōtafe nō nikayamanō,

ixō kīfikī iskafakāfe.

¹⁴ “Akka fetsafāfe mato chakafaifono mā ato raefai keskafakī Epa Nios nai mēranoato mā fetsafo raefai keskafakī matori chaka soaxotiro. ¹⁵ Akka mā fetsafo raefayamaito Epa Niospari mato chaka soaxotiroma,” ixō Jesús ato yoini.

Foni tenemisfoōnoa Jesús ato yoini

¹⁶ Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Ē mato yoiyonō. Mā foni tenei oa shināmitsai keskara māto femānā iyamakāfe a āa keparanāmisfo ikaifo keskai. Afāfe foni tenekani āto femānā shināmitsai keskara ikani yorafāfe ato ūikani. Askatari foaromekanima yorafāfe ato ūinōfo. Nāskakē Epa Niosnoa

shinākanima. Askaifono Epa Nios atoki inimaima. Nāskakē ato afaa ināima. Akka māri foni tenei ato keskara iyamakāfe. ¹⁷⁻¹⁸ Akka mā foni tenei mā Nios shināyanā mā fechokometiro. Askatari fōxti mā foaromesharatiro. Nāskakē Epa Nios fistichi tāpitiro yorafāfe tāpiafomano. Mā askaito yorafāfe tāpitirofoma mā foni teneaito. Akka Epa Nios fistichi tāpitiro. Nāskakē Epa Nios matoki inimatiro. Askatari mato afara shara ināxii,” ixō Jesús ato yoini.

*“Epa Nios ika anoxō afara sharakōifo mato mekexona,” ixō Jesús ato yoini
(Lc. 12.33-34)*

¹⁹ Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Nono mai anoxō afama mīshti ichapa mekeyamakāfe. Mato nakaxa pīaino mā fenotiroki. Askatari chakanai fetsetiro. Askatari yometsofo māto pexe mēra ikixō māto afama mīshtifo keyokōi mato fīano mā fenotiro. ²⁰ Akka afama mīshti noitama Nios noikāfe. Nā mato yoini keskara akāfe. Mā akiki nokoaito nā mato afara sharakōi mekexona mato ināxii. Akka ono nai mēraxō afama mīshti mato mekexona, a nakaxa mato pīatiroma. Askatari chakanaima. Askatari anā māto pexe mēra ikiax tsoa yometsotiroma. ²¹ Akka māto afama mīshtifo noikī mā shināfafāini. Nā mātō afama mīshtifo mā shināfafāinai keskafakī Niosri shināfafāikāfe, a noikī yonoxosharakāfe,” ixō Jesús ato yoini.

*“Nōko ōiti sharakē nō shināsharakōitiro. Akka nōko ōiti chakakē nō shināsharatiroma,” ixō Jesús ato yoini
(Lc. 11.34-36)*

²² Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Anā ē mato meka fetsari yoinō mā tāpikōinō. Akka nōko fero

rafeta nā rāparinī chai chaxai keskarakē, nōko yora shara itiro. Nāskarifiai nōko fero sharano nō xafakīa ōisharatiro. Nāskatari nō isharakōitiro.
²³ Akka nōko fero chakakē nō ōisharatiro. Fakishkōi itiro. Nāskarifiakī nōko ōiti mēraxonō nō chaka shinākī nō afara chakafamis nō itiro. Akka ōisharakāfe. Mā Epa Nios shināi xafakīa ifiaxō āfe meka kachikiri faxō mā anā xafakīa shinātiroma. Fakish keskara mā itiro,” ixō Jesús ato yoini.

*“Nōko afama mīshti noisharatama nō Nios noisharakōitiro,” Jesús ato fani
(Lc. 16.13)*

²⁴ Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Tsōa āfe ifo rafe yonosharaxotiroma. Fetsa noikaspata, fetsa noisharatiro, nā yoiai keskarakōi axotiro, akka a fētsa amapaiyai keskara axotiroma noikaspatiro. Nāskarifiakī mā kori fisti shinākī mā Nios shinātiroma. Nāskatari Epa Nios fisti shinākī mā kori noitiroma,” ixō Jesús ato yoini.

*“Epa Niospa āfe fakefo kexesharamis,” ixō Jesús ato yoini
(Lc. 12.22-31)*

²⁵ Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Anā ē mato yoisharanō. Ea nikasharakāfe. Shināchakayamakāfe. Nō afaa piyamata, afaari nō ayaima iyamakāfe. Askatari afaari nō safeima ixō shināchakayamakāfe. Akka a nō piaitokai noko imasharatiro. Askatari a nō safeatori nōko yora noko imasharaxotiroma. ²⁶ Akka shinākapo. Peyafāfe afaa fanamisfoma. Afaari topimisfoma. Askaxori afaa mekemisfoma. Nāskafekē Epa Niospa ato pimamis. Akka nā peyafo afaayamafoiakē Epa Nios nai mēra ikato

ato pimamis. Akka Niospa mato noikī nā peyafo finōmainīfōfā mato kexesharakōimis. ²⁷ Nāskakē, ḡafeskakī mā shināchakaimē? A nō shināchakaitokai pena fisti noko anā nimatiroma. Nāskakē afaa shināchakayamakāfe.

²⁸ “Askatari iskakī shināyamakāfe: ‘Ooa. ḡFanīa ē rapati fitiromē safexiki?’ ixō anori shināyamakāfe. Akka shinākapo afeskax charofo foaikamakī. Nā charofāfe yonokanima. Askatari xapo toro atirofoma rapati faxikakī. ²⁹ Nāskafiax charofo sharamīshti foaikani. Nāskarari xanīfo Salomón rapati sharafinakōia safefixō nā charofo finōama. ³⁰ Akka Niospa nafefo sharashtafo onifani. Sharafiano nō sepakī xateano natiro. Nāskaxō nō koofatiro. Akka Niospa nafefo finōmainīfōfā mato noikī mato rapati safematiro mato kexesharaxō. Akka mā shināchakakī mā Nios chanīmara fasharaima. ³¹ Nāskakē shināchakayamakāfe. Shinākī iskafayamakāfe: ‘Ooa. Ē fonāiki a ē piai keyoano, a ē ayairi keyoano koriyaxomari ē afaa safeima,’ ixō anori shināchakayamakāfe. ³² Akka nā Nios Ifofaifāfema iskara shināmisfo. A piai fisti shinākata, a safepaiyaifori shināmisfo. Akka Epa Niospa mā mato tāpia afarafo mā yopaito. ³³ Nāskakē Nios māto xanīfoōnoa shinākāfe. A Niospa mato amapaiyai keskara nāskara fisti shinākōikāfe. Mā askafaito afara fetsa mā yopaito Epa Niospa mato ināxii. ³⁴ Nāskakē shināchakayamakāfe. Yoi iskayamakāfe: ‘Ooa. Ē tāpiama penama afara chaka afeskara afiaino. Ē nā keskara tenetiroma,’ ixō shināyamakāfe. Shinākī iskafakāfe: ‘Epa Niospa na penata ea kexesharamis keskafakī penamari ea kexesharai,’

ixō nānori shinākāfe,” ixō Jesús ato yoini.

7

*“Fetsafo mekafakī chakafayamakāfe,” ixō Jesús ato yoini
(Lc. 6.37-38, 41-42)*

¹ Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Mēxotaima fetsafo mekafayamakāfe iskafakī yoikī: ‘Naato afara chakafakī Niospa omiskōimapainō,’ fakī. Akka mā ato askafayamaino Niospari mato mekafatiroma iskafakī yoikī: ‘Na yorafo chakafo,’ mato fatiroma. ² Akka māri nāato akai keskafakī afara mā chakafaito, matori Niospa omiskōimaxii. Akka mā fetsafo afara ināsharakēma Niospa matori afaa ichapa ināxima, mā ato afara ināsharakōikēma. ³ ¿Afeskakī ifi pasta pishta fetsa feronaki ikano mā ōimē, māroko ifi pasta efapa feostamefixō? ⁴ Akka, ¿mā shināimamē a mā ifi pasta efapa feostamea? Akka, ¿afeskakī mā fetsa iskafaimē?: ‘Yamā, ē mia fixonō a mī ifi pasta pishta fero naki ika,’ fakī, mākōi mā kakamepaimis. Mākai afaa tāpiama. ⁵ Nāskax mā chanīkōi mā ato parapaimis. Akka ē mato yoinō ea nikakapo. Akka māto fero mēranoa a ifi pastafā mā feostamea tsekayokāfe. Nāskaxō ūisharakī, a fetsafo ifi pasta pishta feronaki ika mā tsekaxotiro. Nāskarifakī māto chaka xateyamaxō mā fetsafo chaka xatematiroma. Akka māto chaka xatexō fetsafo mā chaka xatematiro.

⁶ “Ē meka fetsari mato yoinō mā tāpinō. Paxta pōfe nō nami shara ināpaifiaino noko keyotiro mifiki. Askatari kochi nō afara shara ināino peama peamakī chakana fatiro. Nāskari fakī yorafāfe Niospa meka shara nikakaspakī chakafatirofo,

Epa Nios chakafakī mekafakakī. Askaifono Epa Niospa meka shara anā ato yoipaiyamakāfe,” ixō Jesús ato yoini.

*“Nō Epa Nios afara yōkaito noko inātiro,” ixō Jesús ato yoini
(Lc. 6.31; 11.9-13)*

7-8 Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Nāskakē ē mato yoi, afara fichipaikī Epa Nios yōkakāfe mato ināi kiki. Fena fena kakīma manakāfe nā Epa Niospa mato inātīa. Nāskakē Epa Nios kīfifafāikāfe mā kīfiaito mato ināi kiki. Akka nā yōkai Epa Niospa afara shara ināxii. Nāskarifiakī fētsa afara shara fenaito Epa Niospa fichimatiro. Nāskarifiakī fētsa Epa Nios kīfiaito ināsharakōxii.

9 “Akka māto fake mato yoa yōkaito, ¿mā tokiri inātiromē? Maa. Mākai māto fake mā askafatiroma. **10** Askatari, ¿māto fāke mato foe yōkaito mā rono inātiromē? Maa. Mākai māto fake mā askafatiroma. **11** Akka mā chakafixō māto fakefo kexesharaxō afara sharafo mā ato inātiro. Nāskarifikī Epa Nios nai mēranoato mā afara yōkaito mato kexesharakatsaxakī afara sharafo mato ināsharakii nā nai mēraxō mato mekexona.

12 “Nā mā fichipaiyai keskafakī fetsafāfe mato axosharaifono, nāskarifikī māri fetsafo axosharakāfe. Moisés feta a Niospa meka yoimisfāfe nānori yoinifo kirika kenekakī,” ixō Jesús ato yoini.

*Fepoti pishtaõnoa Jesús ato yoini
(Lc. 13.24)*

¹³ Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Meka fetsa ē mato yoinō. Nikakapo. Fepoti rafe iskarakī: Fepoti fetsa pishtaki nā fepoti pishta ikikāfe. Akka nā fepoti fetsa efapa. Nā fepoti efapato fai efapa kaa. Nāskakē nā fai efapato yora ichapa fomisfo a omiskōipakenakafo mēra. ¹⁴ Akka fepoti pishta ano fai kaa, pishta fekax. Nā fai Nios ano nokoa nā fai atsō pishtakōi. Nāskakē ichapama aō fomisfo,” ixō Jesús ato yoini.

*Ifi ãfe fimioxō nō tāpitiro afe keskaramākī
(Lc. 6.43-44)*

¹⁵ Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Óisharakāfe, a chanīaifāfe mato paratirofokī: ‘Nō Niospa meka yoimis,’ ixō mato paratirofo. Afāfe Niospa meka yoimisfomaki. Akka afofi ovejafo keskarafo fikanax akka āto shinā mēra poomā pōfefo keskarakōifo. Nāskakē ato fishtayamakāfe. ¹⁶ Akka mā tāpitiro afaa afeskafakanimākai. Akka ifi ãfe fimioxō nō tāpitiro afe keskaramākī. Xopa foalkī moxaya foaitiroma. Askatari kachafi moxaya foaitiroma. Nāskaxō nō tāpitiro moxayafo ōikī xopakairokokē. Nāskarifikī nō tāpitiro kachafimāi moxayakē. ¹⁷ Akka ifi shara fimi sharaya itiro. Akka ifi chaka fimi chakaya itiro. ¹⁸ Nāskakē Ifi shara fimi chakaya itiroma. Ifi chakari fimi sharaya itiroma. ¹⁹ Akka ififo fimi sharaya iyamaito ifāfe reraxō koofatiro. ²⁰ Nāskakē a ato tāpimamisfoōnoa mā ato tāpitiro sharafo iyamakani chakafo itirofo,” ixō Jesús ato yoini.

“Akka keyokōifotirofoma Epa Nios ika ano. Fisti

*rasi fotirofo,” ixō Jesús ato yoini
(Lc. 13.25-27)*

21 Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Akka yora ichapato yoimis iskafakakī: ‘Jesús, mī ēfe Ifokōi,’ famisifo. Nāskafikaxō atirito ea Ifofamisfoma. Nāskakē ēfe Epa Nios ika ari nokotirofoma. Ēfe Epa nai mēra ikato nā ato amapaiyai keskara akatsaxakakī nāfo ēfe Epa ari nokotirofo afe ipaxakakī. **22** Akka mā mai keyoaino nā onifanifo tii keyokōi Niospa ichanāfaxii. Nā nikakaspamisfo tii omiskōipakenakafo mēra ato potaxii. Nāskakē yora ichapafāfe ea yoikani iskafakakī: ‘Ifo, shināpo. Nō mī aneōxō nō yorafo yoimis. Mī aneōxori nō a niafaka chakafo yorafo mēra nanea nō ato makinnoa potamis. Mī aneōxori nō afama mīshti famis yorafāfe atiroma keskafakī. Noko shināfe, Ifo,’ ixō ea yoixikani. **23** Askaifono ē ato xafakīa yoixii iskafakī: ‘Mākai efe yorama. Māfi ato pāramiski. Afara chaka fisti mā famiski. Emakinoax fotakāfe,’ ē ato faxii,” ixō Jesús ato yoini.

*Pexe rafeōnoa Jesús ato yoini
(Mr. 1.22; Lc. 6.47-49)*

24 Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Akka nā ea nikaito nā ē yoiai keskara aki, nā yōra pexe fakī tāpixō mai chai pōkixō mai teikī pexe kishi nūchitiro keskafakī. **25** Akka oi ikaino, pexe nāmā faka faitiro. Askatari nēfefakī pexe afeskafatiroma. Nāskakē pexe paketiroma mā mai teikōikimāi pexe kishi niano. **26** Akka nā ē yoiaito ea nikafikī a ē yoiai keskara nikaima, askara yora nā yora tatimato pexe fakī mashī ano pexe fatiro keskarakōi. **27** Akka oi ikaino faka faitiro. Askatari nēfefakī pexe potatiro. Nāskax pexe chakanatiro.

Nāskarifiakī fētsa ēfe meka nikafikī ea nikaima afofi fenoi fetsekani. Nāskakē omiskōipakenakafo,” ixō Jesús ato yoini.

²⁸⁻²⁹ Nāskata mā Jesús mekai xateano yorafāfe nikakaxō, “¡Kee! Nikakapo. Nato tāpikī finakōia, a Moisés yoikī kirika keneni keskara ato tāpimamisfo keskarama, meka sharakōi nato yoi,” fanifo.

8

Jesús yora rashkishiai sharafani

(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

¹ Askata Jesús ato yoikī xateta māchi keya ariax tisirimepakeaito yorafāfe chīfafainifo afe fōkakī. ² Jesús kaino feronāfake isinī iki rashkishi fetseax Jesúski oni. Akiki oxō ratokonō mai chachipakefofā yoini iskafakī: “Ifo, ea sharafapaikeyi mī ea sharafatiro,” fani. ³ Askafaino Jesús āfe mēkemā ramāyanā yoini iskafakī: “Ē mia sharafanō, Iskaratīa mī sharaikai,” faino, a rashkishi fetseai koshikōi sharatani. ⁴ Mā sharano Jesús nīchini iskafakī yoiyanā: “Mī tsoa yoiki. Akka nā ato Nios Kífixomis ispatāfe. Nāskaxō ovejanā fake foxō ināfe mia retexonō Moisés yoini keskafakī. Nāskaxō keyokōichi tāpinōfo a mī isinī imis mā mī sharano,” ixō Jesús yoini.

Jesús sharafani romanō xanīfāfe āfe ina yonaito
(Lc. 7.1-10)

⁵ Askafafāini Capernaúm ano kani. Nāno akiki soraro xanīfo nokoni a yonoxomis sharafamapai.

⁶ Nokoxō yoini: “Ifo, a ea yonoxomis isinī iki. Ēfe pexe ano rakax omiskōiferoikima,” fani.

⁷ Askafaino, “Ē kanōkī sharafaxikī,” fani.

⁸ “Ifo, ēkai afama. Akka mī tsoa keskarama. Mī finakōiakī ēfe pexe ano kayamafe. Mī mekapa a ea yonoxomis ea sharafaxōfe nonoxō. ⁹ Akka eari ēfe xanīfāfe yonomamis. Ēri sorarofo yonomatiro. ‘Katāfe,’ ē faino karisatiro. Askatari, ‘Ekeki ofe,’ ē faino ekeki orisatiro. Nāskakē a ea yonoxomis afara ea axōfe ē faino ea axotiro. Akka mī afama mīshti fatiroki. Mī mekapa a ea yonoxomis ea sharafaxōfe,” ixō yoini.

¹⁰ Askafaito nikakī a afe foafo Jesús ato yoini: “Kee, nikakapo. Na feronāfake israeliyamafixō ea chanīmara fakī finakōi fetšafo keskarama. Akka Israel anoafāfe ea iskafamisfoma chanīmara fakakī. ¹¹ Ē mato xafakīa yoinō. Na maitio ano ikafo Nios chanīmara fakanax nōko xinifo Abrahamnō Isaacanō Jacobonō ichanāxikani Nios yorafo ixikakī. ¹² Akka atiri nōko kaifo nā israelifo Niospa afe yorafo ato imapaifiaino chanīmara fakanima. Nāskakanax Nios ika aña nokotirofoma. Niospa ato fakishifā mēra potaxii. Anoax eaiyanā fasi omiskōixikani,” ixō Jesús ato yoini.

¹³ Nāskata Jesús yoini soraro xanīfo: “Mī pexe ano katāfe. Mī ea chanīmara faino a mia yonoxomis mā sharaki,” fani.

*Jesús Pedro rayos sharafani
(Mr. 1.29-31; Lc. 4.38-39)*

¹⁴ Askata Jesús Pedro pexe ano kani. Nāno Pedro ãfe rayos yōxafo yonai oxati kamaki raka ini. ¹⁵ Jesús ūkī ãfe mēkemā ramāni. Ramāino ãfe yona matsirisatani. Mā Jesús sharafaano anā yonanima. Mā sharaxō fininākafāta Jesús pimani.

*A isinī ikaifo Jesús ato sharafani
(Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41)*

¹⁶ Nāskano mā xini kaino a isinī ikaifo Jesúski efenifo ato Jesús sharafapanō. Atiri a niafaka chakafo ato mēra nanea Jesús āfemekapa ato makinoa pōtapakeni. Keyokōi Jesús ato sharafapani. ¹⁷ Nānori Niospa meka yoimisto Isaías a inōpokoai yoikī kirika kenekī iskafani: “Nō isinī imisno Cristo mā noko sharafaa. Askatari nā noko pāefaifo nomakinoa mā noko potaxona,” ixō Isaías kirika keneni keskara Jesús ani.

*A afe fopaimisfoōnoa Jesús ato yoini
(Lc. 9.57-62)*

¹⁸ Askata Jesús ūni yorafā rasi akiki feaifāfe. Askaifono aōxō tāpimisfo yoini iskafakī: “Okiri nō ūamāfā pokefainō fokāfe,” ato fani. ¹⁹ Akka Jesús kayoamano a Moisés yoikī kirika keneni keskara ato tāpimamis akiki oxō yoikī iskafani: “Maestro, ēri mefe kapai nā mī kai ari ēri mefe kafāsaxiki,” faito, ²⁰ Jesús kemani: “Akka maxoteneroa kiniya, peyafori naayafo akka ēkai pexe yama,” fani.

²¹ Askatari a afe kafāsamis fētsa iskafakī yoini: “Maestro, ea nīchiyofe ēfe epa naito ē maifayotanō. Chipo mia Ifofaxiki,” faito, Jesús kemani: ²² “Iskaratīa ea Ifofafe. Akka nā ea Ifofaafāfema yora nakē maifatirofo,” ixō Jesús yoini.

Jesús nefē yafi ūamāfā poo iki meseniaito nishpa fani

(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

²³ Nāskata Jesús kanōanāfānē naneinīkafāni aōxō tāpimisfori afe naneinīfōfānifo. ²⁴ Ūamāfā pokefainaifono atoki nēfefā nokoni. Jesús kanōanāfā

xaki mēra rakax oxano nefeyanā īamāfā poo ini. Kanōanāfā faka fospikōini. ²⁵ Askaino aōxō tāpimisfāfe mōinifo iskafayanā: “¡Ifo, mā nō āsaikai! ¡Nō āsayamanō moife!” fanifo.

²⁶ Askafaifono, Jesús ato yoini: “¿Afeskai mā rateimē? Mā ea chanīmara fasharama. Nāskakē mā ratei,” ato fani. Ato askafata, fininākafāta fāsikōi, “¡Nēfe, nishpafe!” fata, “¡īamā, nishpafe!” fani. Askafaino anā īamāfā feroinima. ²⁷ Askafaito ōikani yoinānifo: “¡Kee! ¿Na feronāfake afe keskaramē na nefe feta īamāfānē ato yoiaito nikaifo?” ikanax yoinānifo.

*Feronāfake rafeta Gadara mai anoxō niafaka chakafo nanea-fono Jesús ato makinoa potani
(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)*

²⁸ Askata Jesús okiri īamāfā aōxō tāpimisfo feta pokefainax Gadara mai ano nokonifo. Nāno feronāfake rafe niafaka yōshi chaka nanekanax Jesúski nokonifo kinīfā mēranoax. Nā rafe mesekōi ipaonifo. Nāskakē yorafāfe a ikafo ano tsōa ato finōtiroma ipaoni atoki mesekakī. Nā maiyafó ano nā rafe ipaonifo. ²⁹ Nāskakē Jesús fichikanax fāsikōi fiisiyanā yoinifo: “Mīfi Niospa Fakeki. Akka, ¿mī noko afeskafaiyoamē? ¿Mī noko omiskōimaniyoamē?” Jesús fanifo.

³⁰ Askafaifono chaimaxō kōchifā rasichi pinifo. ³¹ Nāskakē niafaka chakafāfe Jesús iskafanifo: “Mī nā feronāfake rafe makinoa mī noko potaimākai kochifo mēra noko nīchife,” faifono, ³² “Fotakāfe,” Jesús ato fani. Nāskax niafakafo feronāfake rafe makinoax tsekekanax kochifo mēra ikinifo.

Nāskakē kochi rasi ichoax ūamāfā mēra keyopakeni.
Nāskax ãsai fetseni.

³³ Askaito õikani a kochifo kexemisfo ichonifo. Mā pexefo tii ano nokokaxō ato yoinifo: “Nā feronāfake rafe nā niafaka naneafo rafe mā Jesús ato makinoa niafaka pōta. Askatari nōko kochifo mēra ikimanano keyokōi nāfoya nōko kochifo ūamāfā mēra keyopakeax ãsai fetsea,” ato fanifo. ³⁴ Ato yoiaifono nikakanax keyokōi nā pexefo tii anoax Jesúski fenifo. Akiki nokokaxō yoinifo: “Na nōko mai anoax katāfe,” fanifo.

9

Jesús yora finimisma sharafani

(*Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26*)

¹ Askata Jesús kanōanāfā mēra nanekaini. ūamāfā okiri pokefaini kaax ãfe mai ano nokoni. ² Nāno ikano a feronāfake finimisma yorafāfe akiki efenifo ãfe ratatinī ratakaxō Jesús sharafanō ikaxō. Jesús õini shināifāfe iskakakī na finimisma Jesús sharafai kiki ikaxō. Nāskakē a finimisma Jesús iskafani: “Efe yorashta, inimafe. Iskaratīa mē mia chaka soaxonaki,” fani.

³ Askafaino a Moisés yoikī kirika keneni keskara ato tāpimamisfāfe atirito nikakaxō ãto shinā mēraxyō shinānifo iskafakakī: “Natokai ato chaka soaxotiroma. Nios fistichi ato chaka soaxotirokī. Akka nato noko separapai, ‘Ē Niosra’ noko fapai,” ixō ãto shinā mēraxyō shinānifo. ⁴ Askaifono Jesús tāpixō a shināifo keskara ato yoini: “¿Afeskakī māto shinā mēraxyō mā chaka shināimē? ⁵⁻⁶ Ëfi Cristokī ë yorafo ato chaka soaxotiro. Akka, ë afaa fatiromē? Mē mia chaka soaxona ë

fatiroraka. Askatari ē mia sharafaa ē fatiroraka,” ato fani. “Akka ē mato tāpimanō ē Niosxō mato chaka soaxotiro nono mai anoxō.” Nāskata Jesús a feronāfake finimisma yoini: “Fininākafata mī rakati fifaini mī pexe ano katāfe,” Jesús fani.

⁷ Jesús askafaino a finimisma fininākafāta āfe pexe ano kani. ⁸ Askaito ōikani yorafo ratei fet-senifo. “¡Kee, ōikapo! Nios tsoa keskarama. Fāsi sharakōi. Nō ōimisma keskara mā noko rama ōimana. Niospa Yōshi Sharaōxō na feronāfake finimisma Jesús āfe mekapa mā sharafaa. Askatari āfe chakari mā soaxona,” ikanax yoinānifo.

*Jesús Mateo ifini aōxō tāpimis inō
(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)*

⁹ Jesús nānoax kakī feronāfake fisti fichini, āfe ane Mateo,* āfe xanīfo kori fixōi tsaokē. Nāskaito Jesús yoini: “Efe kofe ē mia tāpimanō,” faino Mateo fininākafā Jesús fe kani.

¹⁰ Nāskafaito Mateo Jesús iyoni āfe pexe anoxō pikikakī. Askatari a yora chakafori afe inifo a xanīfo kori fixomisfo. Nāfāfe āa chanīxō kori finōmainīfōfā fimisfo inifo. Askatari a yora fetsafo chakafamisfori fekanax akairi mīsa ano Jesús fe tsaonifo a feta pixikakī. Jesúsxō tāpimisfori nāno ato fe tsaonifo ato feta pixikakī. ¹¹ Askaito ōikakī fariseofāfe Jesúsxō tāpimisfo yōkanifo: “¿Afeskakī māto maestro nā ato kori fixomisfo feta piimē, a yora fetsa chakafo fetari pii?” fanifo.

¹²⁻¹³ Askafaifāfe nikakī Jesús ato yoini: “A sharafāfe notoro fenakanima. Akka nā isinī ikaifāfe notoro fenakani. Nāskafakīri yorafāfe

* **9:9** Mateo ane rafeya ipaoni. Āfe ane fetsa Leví.

yoimisfo iskakakī: ‘Ēkai afaa chakafamisma. Nāskakē ē afaa yopaima ēfe chaka ea soaxonō,’ imisfo. Nāskakē ē ato chaka soaxotirona. Akka fetsafāfe yoikī iskafaifono: ‘Ē afara chakafamis. Nāskakē a ē imis keskara ē anā ipaima,’ ikaifono ē ato chaka soaxotiro. Akka nā nō sharakōi ikaifoōnoax ē onima. Akka ē oni a yora chakafo āto chaka ato soaxoxiki. Akka ē mato yoipai mā tāpinō a Niospa ato shināmanaino iskafakī kenenifo: ‘Mā yoināfo retexō ea ināxiki mā koamis mātō chaka soapaikī, askara ē fichipaima. Akka ē fichipai fetsafo mā ato noikī mā ato sharafaxōaito,’ ixō kenenifo.

“Akka ē onima a yora sharafoōnoax. Askata-maroko a yora chakafoōnoax ē oni ato chaka soaxoxiki,” ixō Jesús ato yoini.

*Nā foni tenemisfofāfe Jesús yōkanifo
(Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39)*

¹⁴ Juan āfe inafo fēkaxō Jesús yoinifo iskafakakī: “Fariseofāfe foni tenekī feyafamisfo Nios shinākakī. Nōri askafamis foni tenekī Nios shinākī. Akka, ḥafeskakī mīōxō tāpimisfāfe foni tenekanimamē?” fanifo.

¹⁵ Askafaifāfe Jesús ato kemani: “Feronāfake āfiyaino, yorafo ano fisti ichanākaxō afara fetsa fetsatapafō afeta pitirofo inimayanā, aicho fakakī akiki inimakakī. Nā kēromā āfe fene ano ato fe ikano tsōa foni tenetirofoma inimakakī. Akka mā fene rēteafono afe yorafāfe shinākakī foni tenetiro,” ixō Jesús ato yoini.

¹⁶ “Tsōa sama fenaya sama xini kishi fatiroma. Nō askafaino sama fena samama chakanatiro. Nāskatari sama fena fe sama xini isharatiroma. Nāskakēri nā ē mato yoiai keskara mā nikakōixō

a mā ipaoni keskara anā mā itiroma māmāi ea nikakōiax. A mā ipaoni keskara shināmakita nāskax māto yora fena keskara shara itiro. ¹⁷ Nāskarifakī tsōa māmā fata koiro pisha xini mēra nanetiroma nā māmānō faraxakaino toxamāyanō. Nāskakē nā māmā fata fe koiro pisha chakanatirofo. Akka nā māto xinifāfe mato yoimisfo keskara fe nā ē mato yoiai keskara ōsinātiroma. Nā ē mato yoiai keskara Niospa meka sharakōi. Akka a māto xinifāfe mato yoimisfo anori shināx mā isharatiroma. Niospamekaya meka chaka ōsinātiroma. Nāskakē mā nikapaifi mā shināsharatiroma. Nāskarifakī tsōa māmā fata koiro pisha xini mēra nanetiroma nā māmānō faraxakaino toxamāyanō. Nāskakē nā māmā fata fe koiro pisha chakanatirofo. Akka nā māto xinifāfe mato yoimisfo keskara fe nā ē mato yoiai keskara ōsinātiroma. Nā ē mato yoiai keskara Niospa meka sharakōi. Akka a māto xinifāfe mato yoimisfo anori shināx mā isharatiroma. Niospamekaya meka chaka ōsinātiroma. Nāskakē mā nikapaifi mā shināsharatiroma,” ixō Jesús ato yoini.

*Jairo fake xotofake mā nakē Jesús ofofani.
Askatari kēromāri Jesús rapati mēeak sharani
(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)*

¹⁸ Nānori Jesús ato yoiaino judeofāfe xanīfo nokoni. Jesúski nokoxō xanīfāfe a nāmā ratokonō mai chachipakefofā yoini: “Ēfe fake xotofake rama naa. Akka mī kaxō mī mēkemā mī ramāino anā ototiro,” xanīfāfe Jesús fani.

¹⁹ Askafaino Jesús finināfata aōxō tāpimisfo fe kani xanīfo acho. ²⁰ Askatari nānori kēro imi nesemisma ini, doce xinia amis imi nesekima.

Nā kēromā Jesús kaito acho kaxō a kachikirixori
 ãfe tari kexa ramākani. ²¹ “Ê ãfe tari mēeax ē
 sharatirora,” ixō ãfe shinā mēraxō shināni. ²² Akka
 Jesús ifiakekafāta nā kēro fichini. Fichita yoini:
 “Yōxashta, rateyamafe. Mī ea chanīmara faax mā
 mī sharaki,” Jesús faino nā kēro imi neserisatani.

²³ Askata mā Jesús nokoax xanīfāfe pexe mēra
 ikikaini. Anoxō Jesús ōia yorafāfe ãto xāiti
 manenifo, yora fetsafo oiakani sheesaifono.
²⁴ Askaifono Jesús ato iskafani: “Nonoax fōtakāfe.
 Na fakekai naamaki. Oxaki,” ato faito Jesús
 ōsanifo. ²⁵ Ato kāimata xotofake mētsoinīfōfānaino
 koshikōi fininākafani. ²⁶ Nāskata Jesús nā xotofake
 naa otoakē nikakanax pexefo tii chanifofāsanifo.

Fēxo rafe Jesús sharafani

²⁷ Nāskata Jesús xanīfāfe pexe anoax kaino
 fēxo rafetari chīfafainifo iskafayanā fāsikōi: “Mī
 nōko xini David fenaki, noko noife,” fanifo.
²⁸ Askaifaifono Jesús pexe fetsa mēra ikikaini. Nāno
 afe ikiafono Jesús ato yōkani: “¿Mā chanīmara
 faimē a ē mato sharafatiro?” ato faito, “Êje, Ifo,
 nō mia chanīmara fai,” fanifo. ²⁹ Nāskata ato fero
 ramākayanā ato yoini: “Ea chanīmara faaxfi mā
 sharaikai,” ato fani. ³⁰ Ato askafaino ōisharanifo.
 Nāskakē Jesús ato yoisharani: “Ea nikakapo. A
 ē mato sharafaa tsoa yoiyamakāfe,” ato fani.
³¹ Akka ato anori yoifekē nā Jesús sharafaa nā ano
 ikafo ato yoifofāsanifo nā rafeta.

Feronāfake mekamisma Jesús sharafani

³² Nā fēxo rafe imisfo pexe mēranoax
 tsekefainaifono fetsafāfe feronāfake mekamisma
 Jesúski efenifo Jesús sharafanō. Niafaka chaka

a mēra naneano mekamisma ini. ³³ Jesūs mā feronāfake makinoa niafaka chaka potano nā feronāfake mekamisma mekani. Nāskakē nā ano ikafo rateyanā yoinānifo: “¡Kee, Õikapo! Na nōko mai Israel anoxō Jesūs akai keskara tsōa õimisma,” ikanax yoinānifo. ³⁴ Askafaifono fariseofāfe yoinifo: “Nato nīafaka xanīfoõxō niafaka potai,” ikanax yoinānifo chakafakī mekafakani.

Jesús yorafo shinākōini

³⁵ Nāskakē Jesūs pexefo tii judeofo ikafo ano kafāsani. Judeofāfe ichanāti pexe mēraxō Jesūs Niospa meka shara ato yoisharani iskafakī: “Isharakāfe. Nios māto xanīfokōi ipai kiki,” ixō ato yoifofāsafani. Nāskaxō a isinī ikaifo fetsa fetsatapafo ato sharafani. ³⁶ Yorafā rasi akiki feaifono õikī Jesūs ato shinākōini fekaxteaifāfe õikī, nā ovejafo ifomaiskanax tsōa ato kexeyamano foſāsatirofo keskara ato õikī. ³⁷ Nāskaxō a aõxō tāpimisfo ato yoini iskafakī: “Yora ichapafāfe ea nikayamafiaifono ichapatoma ea yonoxokani eõnoa ato yoikakī. Nāskakē mā Epa Nios kīfikāfe a yonoxomisfo katonō eõnoa ato yoinõfo. ³⁸ Akka Epa Nios kīfikāfe yorafo nīchinō ēfe meka ato yoitanõfo ea Ifofanõfo,” ixō Jesūs ato yoini.

10

Jesús aõxō tāpimisfo doce feronāfake ifni (Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

¹ Askata Jesūs aõxō tāpimisfo kenani: “Ekeki fekāfe,” ato faino, akiki foaifono ato yoini aõxō yorafo sharfanõfo, a niafaka chakafo yorafo

mēra nanea ato makinoa potanōfo, a isinī ikaifo fetsa fetsatapafo aõxõ sharafanōfo.

² Nā feronāfake docefāfe ãto anefo iskarakī: fetsa Simón. Nā Simón ãfe ane fetsa Pedro. Æfe exto Andrés. Fetsafori ãto ane Santiago, ãfe exto Juan, nā rafe Zebedeo fake ini. ³ Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo, nā Mateo Roma anoxõ xanīfo kori fixomis ini. Askatari Santiago fetsa, Alfeopa fake, Tadeori ini. ⁴ Simón fetsa nãato ãfe kaifo feta romanōfo potapaini anā israelifo yonomayamanōfo. Askatari Judas Iscarioteri ifini, nãato Jesús chakafakī ato achimani Jesús retenōfo. Nā tii Jesús ifini aõxõ tāpimiskōi inōfo.

Jesús aõxõ tāpimisfo nīchini Nios Xanīfoõnoa ato yoitanōfo

(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

⁵ Nāskata Jesús aõxõ tāpimisfo nīchini ato iskafakī yoianā: “Nā nõko kaifomafāfe ãto mai ano foyamakani. Askatari nā samāritanōfo ikafo anoriri foyamakani. ⁶ Akka nā nõko kaifo israelifo ato mēra fotakāfe. Nāfo oveja fenoafó keskarafo. ⁷ Fokaxõ ato yoikī iskafatakāfe: ‘Mā chaima nõko Ifo Nios oi kiki nõko xanīfo finakōia ixii,’ ixõ ato yoitakāfe. ⁸ A isinī ikaifo ëfe sharaõxõ ato sharafatakāfe. Askatari naafono ato otofatakāfe. A rashkishii fetseaifori ato sharafatakāfe. A ni-afaka chakafori ãto mēra naneafo ato makinoa põtatakāfe. Akka ëfe shara kaxpa ē mato minia afaa ē mato yõkama. Nāskari fakī, ato kaxpa sharafatakāfe.

⁹⁻¹⁰ “Akka mā kakī afaa mā fokiki. Māto kori foyamata, māto rapati fetsa foyamata, māto sapato fetsa foyamata, māto forosa foyamata, māto mēsteti foyamata fakāki, eõxõ ëfe meka mā ato

tāpimani kaikai. Nāskakē mā afara yopaito mato inātirofo mā pinō a mato nikamisfāfe.

11 “Mā pexe rasi ano nokoxō nā feronāfāke Nios Ifofasharakōia fenakāfe. A keskara fichixō āfe pexe ano iyoxō Niospa meka ato yoisharaxikaki nā mā kaitīa. **12** Nā pexe mēra ikixō ato yoikī iskafakāfe: ‘Aicho. Nō mato ōiyoa,’ ato fakāfe. **13** Akka mato ifisharaino, mā tāpitiro nā pexe ifāfe afe yorafo ūkisharamis. Nā mā yoiai keskafakī Epa Niospa axosharai tanaima shara inō. Akka a mato ifisharayamaifo, afāfe afe yorafo ūkisharamisfoma. Nāskakē nā mā yoiai keskafakī Epa Niospa ato axosharaima. **14** Akka pexe fetsa mēraxon mato ifikaspafono, a pexe mēranoax mā tseketiro. Askatari pexe rasi mēraxon mato askafaifono, mā anoax katiro. Mā anoax tsekekai kī māto taekinoa mā mapo taa taa atiro ato ūdimakī. Mā askafaino tāpitirofo Nios atoki inimayamaino. **15** Ě mato paraima yoi. Nā pexe rasi Sodoma anoaf feta Gomorra anoafāfe afara chakakōi fapaonifo. Nāskakē Niospa nā ato omiskōimanaitīa ato omiskōimaxii. Akka nā mato nikakaspaf o nāf ato omiskōimaki finakōixii,” ixō Jesús ato yoini.

“Mato omiskōimakanī kiki,” ixō Jesús ato yoini

16 Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Ūikapo. Ě mato nīchikai nā yora chakafo mēra. Akka nā yora chakafāfe nā poomānā ovejafo pipaitiro keskafakani kiki mato. Mato askafaifono nā poomā onāyakōi keskara ikāfe eōxō tāpisharakāfe. Nā rīfi afaa chaka shināmisma keskafakī māri askara shinākāfe. **17** Ūisharakaki. Nā yora chakafāfe mato achikaxō āto xanīfofo ano mato iyotirofoki. Nāskakaxō āto ichanāti pexe mēraxon

mato koshatirofoki. ¹⁸ Nāskakaxō xanīfofo ano mato iyotirofo eōxō. Akka anoxō na meka shara eōnoa mā ato yoixii. Askatari judeofomari māto kaifomafori na meka shara eōnoa mā ato yoixii. ¹⁹ Akka mato achikaxō xanīfofo ano mato ināifono shināchakayamakāfe afeskaxō mā ato yoisharaimākai. Xanīfofo ano mato iyofaifono Epa Niospa mato shināmanaino mā ato yoisharaxii. ²⁰ Akka mā ato yoi mā mekaima Epa Niospa Yōshi Shara mekai mā ato yoiaino.

²¹ “Nāskatari yorafāfe āto extofo ato achimaxikani, yora fetsafāfe ato retenōfo. Askatari ato apafāferi āto fakefo ato achimakani fetsafāfe ato retenōfo. Fakesfāferi āto apa yafi āto afaki ūtitfishkikakī ato achimakani fetsafāfe ato retenōfo. ²² Mā ea chanīmara fakē nāskakē eōxō mato yorafāfe noikaspakani. Akka mato noikaspafiaifono mā eōnoax omiskōifikī mā ēfe meka nikasharakōiaito ē mato kexesharakōixii Epa Nios fe mā isharapakexanō. ²³ Akka pexe rasi anoxō mato omiskōimanaifono, pexe rasi fetsa ano ichotakāfe. Akka ē mato yoisharanō. Ea nikasharakāfe. Mā israelifāfe pexe rasi anoxō keyokōi mā ato yoijoamano, ē orisaxii.

²⁴ “Akka a aōxō tāpimisfāfe a ato tāpimamis finōtirofoma. Askatari a yonoxomisfāfe āfe patoro finōtirofoma. ²⁵ Akka a aōxō tāpimisfo a ato tāpimamis keskara ikani. Askatari a yonoxomisfo āto patoro keskara itirofo. Nāskax māri ea keskara ixii. Nāskakē nā ea chakafamisfo keskafakī matori chakafakakī finakōixikani. Nāfāfe ea noikaspakakī ea yoimisfo iskafakakī: ‘Mī niafaka yōshi chakafāfe xanīfo. Mī Beelzebū,’ ixō ea yoimisfo.

Ê māto Ifofekē ea askafamisfo, Akka matori askafakakī finakōixikani,” ixō Jesús ato yoini.

*Akka Nios fistiki nō mesetiro
(Lc. 12.2-7)*

²⁶ Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Akka mato omiskōimafiaifono, atoki rateyamakāfe. Akka nā afara one yoifimisfono Niospa ato xafakīa kāimaxoxii, afarari fomāpaimisfono, nāfori Niospa ato xafakīa kāimaxoxii. ²⁷ Akka nā ē mato yoimis yorafāfe ato ferotaifi xafakīa ato yoisharakāfe. ²⁸ Akka mato retepaifiaifono rateyamakāfe. Afāfe mato retefitirofono, akka māto fero mēsho afeska fatirofoma. Atoki ratetamaroko, Nios fistiki mesekāfe. Nāato noko retexō nōko fero mēsho nā omiskōipakenakafo mēra potatiro.

²⁹ “Nāskakē a yora chakafo retemitsamisfoki atoki rateyamakāfe. Epa Niospa mato kexesharai kiki. Shinākapo. Peya mīshti afaayamafekē Epa Niospa afo shināki. Ato namapaiyamaino tsōakai nā peya mīshtifo retetiroma. ³⁰ Akka ē mato yoi, Epa Niospa māto foo fisti rasi mato tāpikakōia. ³¹ Nāskakē rateyamakāfe. Nā peya mīshtifo kexesharamis keskafakī, matori Epa Niospa kexesharakī finakōiakī,” ixō Jesús ato yoini.

“Akka atiri yorafāfe, ‘Jesús ēfe Ifora’ ea famisfo yorafāfe ferotaifi. Akka atirifāferi, ‘Jesús ēfe Ifomara’ ea famisfo,” ixō Jesús ato yoini

(Lc. 12.8-9)

³² Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Yora fetsafāfe ferotaifi, ‘Jesús ēfe Ifora’ ea faifāfe ēri ēfe Epa Nios nai mēra ika anoxō, ‘Nafo efe yoraki’ ē ato faxii. ³³ Akka nā yora fetsafāfe ferotaifi, ‘Jesús ēfe

Ifomara' ea faifāfe ēri, 'Nafo efe yorafomara' ē ato faxii ēfe Epa Nios arixō," ixō Jesús ato yoini.

*"Akka atirifāfe ea chanīmara faifono, atirifāferi ea chanīmara fakanima," ixō Jesús ato yoini
(Lc. 12.51-53; 14.26-27)*

³⁴ Anā Jesús ato yoini iskafakī: "¿Mā shināimē maitio anoax keyokōi yorafo eōnoax inimanōfo ē oni? Maa. Anorima. Akka nā ē mato yoiai keskara tsōa anoris shinākanima. Akka nā ea chanīmara faifāfe shara shināifono akka nā ea chanīmara faafāfema afara fetsa chakafo shinākani. ³⁵ Akka āfe apa ea chanīmara faino āfe fāke ea chanīmara fakaspakī āfe apaki ōitifishkitiro. Askatari āfe āfari ea chanīmara faino āfe fake xotofāke ea chanīmara fakaspakī āfe afaki ōitifishkitiro. Askatari āfe fāfafa yōxfāfe ea chanīmara faino, āfe fāfafa naetāfa ea chanīmara fakaspakī, āfe fāfafa yōxfoki ōitifishkitiro. Akka ē nai mēranoax matoki oyamanikē askakeranafoma. ³⁶ Eōxō nānorifos shinākanima. Akka fetsafāfe ea chanīmara faifono eōxō ato fe yorakōifo noikaspatirofo.

³⁷ "Fētsa āfe apa yafi āfe afa noikī finakōixō akka ea noikī finayamax, ea Ifofamis itiroma. Askatari fētsari āfe fake feronāfake yafi āfe fake xotofake noikōixō, akka ea noikī finayamax ea Ifofamis itiroma. ³⁸ Akka fētsa yoitiro iskafakī: 'Ea omiskōimafiaifono ēfe Ifo ē potatiroma,' ixō yoitiro. Akka fētsari yoikī iskafatiro: 'Ea omiskōimanaifono ē Jesús Ifofaima,' ea askafax efe nīpaxatiroma. ³⁹ Akka fētsa iskafakī shināi: 'Ē Jesús Ifofaito ea omiskōimakanira,' ixō shinākī, ēfe meka kachikiri faax, nā keskara yora naax omiskōipakenaka. Akka fetsa eōnoax omiskōifikī ea potaxma nā keskara

yora naax efe isharapakenaka,” ixō Jesús ato yoini.

*Akka fetsafāfe ato sharafaxōaino, Niospa afara shara ināxii
(Mr. 9.41)*

⁴⁰ Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Akka fetsafāfe mato nikakōikakī eari nikakōikani. Askatari fetsafāfe ea nikakōikakī ēfe Epa Niosri nikakōikani nāatomāi ea nono mai ano ea nīchinino. ⁴¹ Akka fētsa shinākī iskafatiro: ‘Nāatofí Niospa meka yoimiski. Nāskakē ē āfe meka nikasharai,’ ixō yoitiro. Akka nā Niospa meka yoimis afara shara ināi keskafakī ari Niospa ināsharaxii. Nāskakē fētsari shinākī iskafatiro: ‘Nā feronāfake sharaki Niospa meka nikasharamiski. Nāskakē āfe meka ē nikakōi,’ ixō shināino, nā Niospa meka yoimis afara shara ināi keskafakī ari afara shara ināsharaxii. ⁴² Fētsa ea chanīmara faxō ea Ifofakī, aato shināi iskatiro: ‘Ē Jesús Ifofamis. Nāskakē afara shara ē axōi,’ ixō shinākī afara shara axotiro. Nāskakē ē yoinō, ea nikakapo. Faka pishta mā fetsa ayamakē Niospa matori afara shara ināsharaxii,” ixō Jesús ato yoini.

11

*Juan aōxō tāpimisfo Jesúski nīchini
(Lc. 7.18-35)*

¹ Askata Jesús aōxō tāpimisfo doce ato tāpimaxō ato nīchini yorafo Niospa meka shara ato tāpimatanōfo. Jesús mā ato yoikī keyoax ari kani, fetsafo tāpimanikai a pexe rasi chaimashta ikafo ano.

2-3 Askatari Juan Maotista karaxa mēra ixō nikani Jesús Apa Niosxō yorafo sharafaito. Nāskakē tāpisharapaini. Nāskaxō karaxa mēraxyō aõxō tāpimisfo nīchini Jesús ano. Mā ato nīchia fōkaxō yōkanifo: “¿Mīmē Cristo nā Epa Niospa nokoki nīchiai, askayamai fetsa nokoki oiraka nā nō manai?” ixō yōkatanōfo Juan ato nīchini.

4-5 Mā Jesús ano nokokaxō yōkanifo. Askafafono Jesús ato kemani: “Fokaxō Juan yoitakāfe a mā ōiyanā a mā nikafari. Yoitakāfe, mā fēxofāfe sharakaxō ōisharakani kiki, askatari nā chato-fori mā sharakanax niafoki, a rashkishiaifori mā sharafokī, a pastofāferi mā nikasharakani kiki, a namisfori mā otoafoki, a afaamaisfāferi Niospa meka shara nikakani kiki afeskaxō Epa Niospa noko ifitiromakī.” **6** Nāskaxō ato yoini: “Akka a ea chanīmara fasharakōia afara fetsa shinātama ekeki inimakōitiro,” Jesús ato fani, Juan ina rafe.

Jesús ato yoini Juanoa

7 Nā a Juan ato nīchia rafe mā foaifono Jesús yorafo yoikī taefani Juanoa. “¿Afeskakī tsōa istoma anoa Juan ōifokani fonifomē? Juankai nā nēfe tafa pei taka taka akai keskarama. Nāskarifiakī mā mā tāpia Juankai ōiti ranāyama. **8** Akka, ¿tsoa ōikai mā kamismē? Ōitsai, feronāfake rapati sharakōi safekē ōikai mā kamisraka. Akka mā mā tāpia a rapati sharakōi safemisfo xanīfofōfāfe āto pexe anoxō rapati sharakōi safetirofo. **9** Akka, ¿tsoa ōikai mā kamismē? Nā Niospa meka yoimis ōikai mā kamisraka. Akka chanīma, nā Juan Niospa meka yoimis finakōia, fetsafo keskarama. **10** Akka nā Juanoa yoikī Isaías kirika keneni iskafakī:

Mī nai ariax mai ano oyoamano, nā ēfe meka yoimis ē nīchi taefakī mīnoa ato yoiaino itipinī sharakaxō mia nikakōinōfo, ixō keneni. ¹¹ Akka ē mato yoi ē mato paraima. Tsōakai Juan finōama. Juan yoimis keskara meka shara noko tsōa yoimisma. Juanki Nios imimakōimis. Akka fetsafāferi afaayamafikaxō ea Ifofaifono Nios atoki inimakōirikai. Nāskakē Juan Maotista finakōifiano fetsafāfe finōkōiafo Niospa ato ūimis.

¹² “Nā Juan ato matotisa fapanitīa Niospa meka nikaniakakī, iskaratīari yorafo Nios ika ano ikipaikōikani. Iskakī shināmisfo; ‘Nios xanīfo ariax ēri āfe yora ipai afe nīpaxakī. Afaa pishtakai ea nētefatiroma ē āfe yora inō,’ ixō shināmisfo. ¹³ Akka Juan oniyamano taeyoi nā Niospa meka yoimisfo feta Moisésri keneni iskafakī: ‘Nā noko ifimis nōko Xanīfo finasharakōi oxii,’ ixō kenenifo. Akka nā Niospa meka yoimisfāfe kenenifo keskara nānorikōi Juan ato yoini. ¹⁴ Niospa meka yoimisto keneni iskafakī: ‘Ē matoki Elías nīchixii,’ ixō Niospa yoini. Akka mā āfe meka chanīmara fapaikī mā tāpitiro nā Juan Elías keskarari. ¹⁵ Mā ea nikatirokī ea nikakāfe. Ēfe meka māto shinā mēra nanekāfe,” ato fani.

¹⁶ Nāskaxō anā ato yoini: “Iskaratīa na niyoafō afe keskarafomāki ē mato yoinō mā tāpinō. Nā fakefo āto kaxeti anoax kaxekakī āto yamafo kenatirofo tai tai iyanā. Akka mā āto yamafo nokokanax a ato yamafāfe fichipaiyaifo keskai tsoa kaxesharayamaino ato yoitirofo iskafakakī: ¹⁷ ‘Nō nōko xāiti maneaino akka mā mairamisma. Askatari shināmitsayanā nō fanāikaino mā

oiamisma,’ ixō ato yoitirofo. Akka māri nāskariai mā tsoaki inimamisma. [18-19](#) Nāskafakīri Juan yafi ea mā mekafai. Juankai pikī finapaimisma nā ōiai pishta pimis, askatari fimi ene pae pishta ayamisma. Nāskakē aōnoa mā yoia iskafakī: ‘Nā Juan niafaka yōshi chakaya,’ mā famis. Akka ē yorakōi ē Niospa Fakēkōi piyanā ē ayasharamis. Akka mā ea iskafakī yoimis: ‘Jesús ichapakōi piimis, askatari pae ayamis,’ mā ea famis. ‘Nāskax yora chakafo fe rafemis, a romanō xanīfo kori fixomisfo feri rafemis,’ mā ea famis. Akka ē shara imis ea Niospa ea shināmanaino. Juanri shara imis Niospa shināmanaino. Yorafāfe noko ōikī tāpitirofo,” ixō Jesús ato yoini.

*Pexe rasi anoxō Jesús nikakaspanifo
(Lc. 10.13-15)*

[20-21](#) Askata anori ato yoita Jesús nā pexe rasi anoafao ato yōani iskafakī: “Ooa, Corazin anoafāfe Betsaida anoafao fe, mā omiskōi finakōixii. Akka Tiro anoxō Sidón anoatori nā ē mato ūimana keskara, ē ato ūimanano āto chaka xatekaxō Epa Nios Ifofakeranafo. ‘Ooa, nō afara chakafamiskī iskaratīa nō anā Nios Ifofai,’ iyanā rāfikaxō āto rapati chapo safekaxō chii māpo raish akeranafo fetsafāfe ato ūinōfo. [22](#) Akka Niospa Tiro anoafao yafi Sidón anoafori ato omiskōimafiakī ato omiskōimasharaima, akka matoroko omiskōimakī finakōixii. [23](#) Akka, ¿nō Capernaúm anoax nō nai mēra kai Epa Nios ari ixō mā shināimē? Maa. Nā omiskōipakenakafo mēra ē mato potaxii. Akka yōra atiroma keskara afara shara ē mato ispfafiano māto chaka mākai xateama. Akka nā ē mato ūimana keskara Sodoma anoafao ē ato

õimamiskē ãto chaka xatekeranafo. Nãskakē keyokeranafoma. Askatari ãto pexefā rasi keyokeranama. ²⁴ Ë mato yoinō. Afetīara Epa Niospa nã chanīmara faafoma ato omiskōimani. Nã Sodoma ano ipaonifo omiskōixikani. Akka mäfi omiskōi finakōixii,” ixō Jesús ato yoini.

*“Ekeki fekāfe ē mato shināmasharanō,” ixō Jesús ato yoini
(Lc. 10.21-22)*

²⁵ Ato askafata Jesús Apa kīfini iskafakī: “Epa, ē mia aicho fai. Keyokōi nai mēranoafoya nono mai anoafō mī ãto Ifo. Mī sharafinakōi. Akka atirifāfe kirika kene tāpifikaxō mia Ifofakaxoma. Iskafakī shināmisfo: ‘Tsoa fetsakai noko keskarama. Nō tāpikōia,’ ixō shināmisfo. Akka nāfō mī meka mī ato tāpimanima. Akka nā kirika kene tāpikaxoma, mia Ifofaifono nāfō mī meka shara mī ato tāpimanī, ²⁶ nā mī fichipaiyai keskafakī,” ixō Jesús yoini.

²⁷ Askata anā Jesús ato yoini iskafakī: “Epa Niospa a tāpia keskara eari keyokōi tāpimanī, ēmāi ãfe Fakekē. Akka tsōakai ea tāpiama, ēfe Epa fistichi ea tāpikōia. Nãskarifakī tsōa ēfe Epa tāpiama, akka eres fisti ē tāpikōia. Akka nā fet-safori ē ato tāpimanaino nāfāferi Epa Nios tāpitirofo. ²⁸ Akka mā shināchakakōikī ea kīfikāfe. Nãskaxō mā ea chanīmara fasharayanā mā ea nikasharaito a mato fekaxtefai ē mato potaxotiro anā mā shināchakayamanō. ²⁹ Akka ea shinākōikī eōxō mā tāpisharakōitiro. Ë mato noikī fenāmāshta ē mato yonomamis tenemasharayanā. Nãskaxō mā anā shināchakatiroma. ³⁰ Akka a ē mato amapaiyai keskara anā fekaxma. Nãskakē anā māto õiti fekaxtetiroma,” Jesús ato fani.

12

*Nā judeofāfe pena tenetitīa Jesúsxō tāpimisfāfe
aros keskara metesfenifo
(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)*

1 Askata judeofāfe ãto pena tenetitīa Jesús aõxõ tāpimisfo fe tarepa kani. Aõxõ tāpimisfāfe fonāikakī aros keskara meteskaxõ pii fonifo. **2** Fariseofāfe ōikakī Jesús yoinifo: “Õipo, Jesús. Iskaratīa nõko pena teneti. Akka Moisés noko yoini na pena tenetitīa tsõa pishta yonotiroma. Akka mĩ inafāfe yonokani na aros keskara meteskakī,” ixõ yoinifo.

3 Ato askafaifono Jesús ato kemani: “Akka, ¿a nõko xini Davidõnoa kirika kenenifo keskara mā ōimismē David afaa afeska fanimē ãfe inafo feta fonāikõikī? **4** Nãskaxõ Nios kífiti pexefā měra ikikaixõ a mēranoa pää ato pikñi fonāikõikī ano afaayamano. Akka nã pää nã judeofo ato Nios kífixomisfonā ini. Nãskakē fetsafāfe nã pää tsõa pitiroma ini. Nãnori Niospa Moisés yoifinino akka fonāikõikī David pini a afe rafeafo feta.

5 Akka, ¿a Moisés keneni keskarari mā tāpiamamē? Iskafakī yoini: ‘Nios kífiti pexefā měra a ato Nios kífixomisfāfe yonotirofo nã pena tenetitīa. Nãskakē afaa chakafakanima,’ ixõ Moisés keneni.

6 Nios kífiti pexefā sharafiano akka ē na pexefā finõkõia. **7-8** Epa Niospa shināmanaino Niospa meka yoimisto Oseas kirika keneni iskafakī: ‘Mā yoinäfo inafo retexõ ea inäxikī, mā koofamis ea shinäkī nã shara. Askafiano fetsafo noikī, mā ato sharafaxõaito ē ōimis nã sharafinakõia,’ ixõ kirika keneni Niospa shināmanaino. Niospa noko yoimis

keskara mā tāpisharaxō, mā ato yoikī chakafakeranama. Nāskakē ē mato yoi iskafakī, ēfe Epa Niospa ea nāmā nūchini xanīfofinakōi ē inō. Nāskakē ē yoitiro afaa nō atiromakī pena tenetitīa. ē mato yoi na ēfe inafāfe akaifo keskara shara,” ixō ato yoini.

*Feronāfake mēke yōshiya Jesús sharafani
(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)*

⁹ Nāskata Jesús nānoax kaax judeeofāfe āto ichanāti pexe mēra ikitoshini. ¹⁰ Nāno feronāfake āfe mēke yōshia ini. Nāskakē fariseofāfe Jesús yōkanifo afara chakafaito yōaxikakī. Iskafakī yōkanifo: “Maestro, pena tenetitīa, ¿nō yora sharafatiromē?” ixō yōkanifo.

¹¹ Askafaifono Jesús ato kemani iskafakī: “Mā ovejayaxō māto oveja kini mēra pakeano, ¿mā pena tenetitīa mā ifirisafatiromamē?” ato fani. ¹² “Akka yorafo sharafinakōiafo, oveja keskarafoma. Nāskakē yorafo nō shinākī pena tenetitīa nō ato sharafatiro. Nāskaxō nō afaa chakafaima. Na pena tenetitīa yorafo nō sharafakī Epa Niospa ñia shara,” ixō Jesús ato yoini.

¹³ Nāskata a feronāfake mēke yōshiya Jesús yoini iskafakī: “Mēshafe,” faino, nā feronāfake mēke yōshiya mēshatanaino āfe mēke sharatani. Nā takai fetsa keskara shara ini. ¹⁴ Nāskata fariseofo mā tsekekanax yoinānifo: “¿Afeskaxō nō Jesús ato achi-matiromē retenōfo?” ikanax yoinānifo.

Epa Niospa shināmanaino Isaías keneni Jesúsnoa a inōpokoai yoikī

¹⁵ Jesús nānoax kani mā tāpiax retepaiyaifono. Nāskakē anoax kaino yorafā rasichi chīfafainifo.

Akka a isinī ikaifo Jesús ato sharafapani. ¹⁶ Akka ato sharafaxō ato yoini: “Ē Niospa Fakekī tsoa yoiyamakāfe,” ato fani. ¹⁷ Nāskarakōi Isaías kirika keneni Niospa shināmanaino Jesúsnoa. ¹⁸ Iskafakī keneni:

Ōikapo. Nakā ea yonoxomis ē katoni. Ē aō noikōi. Ē akiki inimakōi. Ēfe Yōshi Shara ē afe rafemamis. Nā maifotio ano ikafāfe āfe meka nikasharaifono ē āto chaka soax-otiro efe yora inōfo. ¹⁹ Nakai yora fetsafo fe feratenāxima. Meka mitsisipato ato yoima. ²⁰ Akka tafa kerexma ē xatexima. Askatari chii ketesharayamaito ē nokafaxima. Askata-maroko ē ketefaxii. Nāskarifakī yorafāfe ēfe meka nikapaifikakī nikasharayamaifono ē ato potaima. Ato potatamaroko ē ato axosharai ea Ifo sharafanōfo. ²¹ Nāskakē keyokōi maitio ano ikafāfe yoixikani iskafakakī: “Nā fistichi noko ifitiro nō aōnoax Epa Nios fe nīpaxanō,” ixō yoixikani.

Nāskara Isaías yoikī kirikaki keneni. Nāskarakōi nō ōi Isaías keneni.

Yora fetsafāfe, “Jesús niafakaōxō ato sharafaira,” fanifo

(Mr. 3.20-30; Lc. 11.14-23; 12.10)

²² Askata Jesúski feronāfake fēxo efenifo. Askatari mekamisma ini. A mēra niafaka chaka naneano Jesús sharafanō akiki efenifo. Nāskakē Jesús a fēxo ūimasharani, askatari mekamasharani anā mekanō. ²³ Askafaito ūikani yoinānifo: “¡Kee! Ōikapo. Jesús afama mīshti shara fatiro. Akka, ḡnamē David āfe fena nā Epa Niospa katoni, nāmē na nō manai?” ikax yoinānifo.

24 Askafaifāfe nikakaxō fariseofāfe yoinifo: “Maa. Natokai Epa Niosxō niafaka chaka potatiroma. Akka nā niafaka chakafāfe āto xanīfo nā Beelzebúxō ato makinoa niafaka chaka potai,” ikax yoinānifo.

25 Askafaifono Jesús tāpini a shināifo keskara. Nāskaxō ato yoini: “Yorafo paxkanākanax āa ranā retenāi keyotirofo. Askatari pexe rasi anoax āa ranā retenāi keyotirofo. Nāskax isharatirofoma āa ranā retenātirofo. **26** Nāskarifiakī Satanás āfe niafaka chakafo potaxō anā afaa afeska fatiroma. **27** Akka mā ea iskafai: ‘Nato niafaka xanīfoōxō niafaka chakafo ato makinoa potai,’ mā ea fai. Akka ea yoikapo, ¿tsōaōxō māto inafāfe niafaka chakafo potafomakī? Akka, ‘Niosxō nōko inafāfe niafaka chakafo potafo,’ ixō mā ea yoitiro. Nāskakē mā tāpitiro ēri Niosxō niafaka chakafo potaino. **28** Akka ē niafaka chakafo Niospa Yōshi Sharaōxō ato makinoa potaino mā tāpitiro a Niospa matoki nīchiai mā nokoano. Nāskakē yorafāfe ea Ifo sharafaxii.

29 “Ē anā mato yoinō, nikasharakāfe. Akka, ¿afeskaxō yorafāfe feronāfake mitsisipakōi āfe pexe kene mēranoa āfe rapatifo fiatiromē? Akka rapati fiakakī achixō metexkere akaxō āfe rapati fiatirofo. Askafakaxō fiaifonokai ato afeska fatiroma.

30 “Akka fetsa efe rafepaikima ea nikakaspatiro. Akka fētsa ēfe meka nikakaspai ea noikaspai. Nāskakē fetsafāferi ea Ifofaifono fichikaspakani. Askakimaroko emakinoa ato paxkanāfapai Epa Nios Ifofayamanōfo.

31 “Nāskakē ē mato yoi. Fētsa afara fetsafo chakafakē Niospa āfe chaka soaxotiro. Askatari

fētsa afara chaka yoiaino Niospa ãfe chaka soaxotiro. Akka ãfe Yōshi Shara chakafakī mekafaito, Niospa ãfe chaka soaxonakama. Āto chaka neepakenaka. ³² Askatari fētsa Niospa Fake yorakōi chakafaino Epa Niospa ãfe chaka soaxotiro. Akka fētsa Epa Niospa Yōshi Shara mekafakī chakafaino, Epa Niospa ãfe chaka soaxonakama. Āto chaka neepakenaka. Nā naitīari ãfe chaka aō neepakenaka,” ixō Jesús ato yoini.

*Ifi ãfe fimioxō nō tāpitiro afe keskaramākī
(Lc. 6.43-45)*

³³ Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Akka shinākapo. Ifi shara ãfe fimi sharakōi itiro. Akka ifi chaka ãfe fimiri chaka itiro. Ififo ãfe fimioxō nō tāpitiro afe keskaramākī. ³⁴ Akka māfi keyokōi chakakōi, nā rono pae keskarakōi mā. Nāskaxō meka shara mā yoitiroma māmāi chakakōixō. Nā māto shināmā mā shināi keskafakī chakai mā mekamis. ³⁵ Nāskarifakī yora sharapa meka shara yoitiro, ãfe õiti mēraxomāi shara shinākī. Akka yora chakapari meka chaka yoitiro, ãfe õiti mēraxomāi chaka shinākī. Nāskaxō nā ãfe õiti mēraxō shināi keskara yoitiro. ³⁶ Akka ē mato yoinō. Fatora penata keyokōi Niospa ato ichanāfai tāpikōixō ato yoixiki fatofāfe chanīmara faafomākī, akka fatofāferi nikakaspakanimakī. Nāskatari nā shinātama chaka yoimisfori Niospa ato shināmaxii kiki. ³⁷ Akka mā māto mekaoxō mā Nios ispatiro mā isharamākī, askayamai mā isharamamākī. Nāskax isharax mā afe nipanaka. Askatari mā meka chaka yoimisno nā omiskōipakenakafo mēra mato potaxii. Māto mekapa mato omiskōimaxii,” ixō Jesús ato yoini.

*Yora chakafāfe, “Tsōa atiroma keskara noko is-pafe nō mia chanīmara fanō,” ixō yōkanifo
(Mr. 8.12; Lc. 11.29-32)*

38 Askata fariseofo feta a Moisés yoikī kirika keneni keskara ato tāpimamisfāfe Jesús iskafanifo: “Maestro, nō ūipai tsōa atiroma keskara mī faito,” ixō yoinifo.

39 Askafaifono Jesús ato kemaní: “Māfi afara chaka shināyanā mā Nios kachikiri famis. Nāskakē, ‘A tsōa atiroma keskara noko is-pafe,’ mā ea fai. Akka nā Jonás ini keskara nā fisti mā ūixii. **40** Akka nā Jonás ini keskai ēri askai. Jonás fafīnōa xaki mēra tres nia ini. Nāskarifiai ēri mai mēra maiax tres nia ixii. **41** Akka fatora penata nā Niospa yorafo keyokōi ichanāfaitiā ato yoixii fatofāfe chanīmara faafomakī, akka fatofāferi nikakaspakanimākai. Nāskakē nā Nínive anoafāfe mato yoixikani iskafakakī: ‘Jonáspa noko Niospa meka yoiato nikaxō nōko chaka xatexō nō Niospa meka chanīmara fani. Akka mā Niospa Fake nikafikī māto chaka mā xatemisma,’ ixō mato yoixikani. Akka ē Jonás finōfekēkai mā ea nikapaimisma. **42** Askatari okirinoax nā nafa kēro āto xanīfo ipaoni nōko xanīfo Salomón ūipai chai inoaxkōi oni. Afara sharafo tāpikōia nikaferani oni. ‘Afara shara ea tāpimanō,’ ikax akiki oni. Akka ē nā Salomón ē finōfekē, mākai ea nikapaima. Akka keyokōi mā mai keyoano Niospa noko yoixii fatofomākī sharafo fatoforimākī nikayospafo. Askatari nā kēromā mato yoixii iskafakī: ‘Māfi chakakōifokī. ¿Afeskakī mā Niospa Fape nikakaspamismē? Māto xanīfo Salomón tāpikōia keskafakī nāato keyokōi tāpikōifiano. Akka

ẽ Salomón nikaikai chaikõi ẽ kani. Akka mākai nā Jesús mato fe ifiakē mā nikakaspamis nāato tāpikõifekē,’ ixõ mato yoixii,” ixõ Jesús ato yoini.

Anā niafaka chaka yoraki nanetiro

(Lc. 11.24-26)

43-44 Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Ē mato yoinō meka fetsafaxō. Niafaka chaka feronāfake makinoax tsekeax kafāsatiro tsōa istoma ano fe-nafofāfōfātiro ano tsaoxō tenepaikī. Akka tsoa fichixomā niafaka chakata anā shinātiro: ‘A ẽ anoax tsekeita ano ẽ anā kapai,’ itiro. Mā nokoxō ōia nā feronāfake nā pexe xaka mātsomea keskara shara ini. **45** Nāskakē nā nīafaka afe niafaka siete efetiro nā chaka finakõiafo, nāfo nā feronāfake mēra iki fetsenō. Nāskakē nā feronāfake chaka finakõi itiro a iypaoni keskarama,” ixõ Jesús ato yoini.

Jesús ōifekani ūfe afanō ūfe extonō fenifo
(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

46 Jesús yorafo yoiaino ūfe afanō ūfe extonō akiki fenifo afemekapaikani, pexe emāiti nikaxō mananifo. **47** Fētsa yoini: “Mī efanō mī extonō emāiti niafo mefe mekapaikani,” fani. **48** Askafaino kemakī: “¿Fatōmē ūfe efa keskarafo ūfe exto keskarafori?” ato fani.

49 Nāskata a aõxō tāpimisfo yoini mētoxō: “Nafo ūfe efafo keskarafo, ūfe exto keskarafori ẽ ato ūi. **50** Akka nā ūfe Epa nai mēra ikato ato amapaiyai keskara akaifo nāfofi ūfe extofo ūfe chikofori ūfe efafori,” ixõ Jesús ato yoini.

13

Jesús ato yoini meka fetsafaxō fimi exe saamis-noda

(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

¹ Askata na pena fisti Jesús pexe mēranoax tsekekaini kaax, īamāfā kesemē tsaoni. ² Nāno tsaoano yorafā rasi akiki fenifo, ãfe meka nikai fekani. Akka Jesús kanōanāfā xaki mēra tsaoxō ato yoiaino nikanifo, īamāfā kesemēxō. ³ Askata meka fetsafaxō afama mīshti Jesús ato yoini iskafakī: “Feronāfake fistichi fimi exe saafoni ãfe nōxati mēra kēchoxō fokī. ⁴ Fimi exe saafoikaino ranāri fai nēxpakīa pakeaino a kachikirixori peyafāfe pini. ⁵ Nāskata fimi exe ranāri makexfoki pakei fetseni mai shara anomā. Nāskakē samamakōi fimi exe foaipaini. ⁶ Akka mā̄ foaipaiyaito xinī namani, yosipanā, ãfe tapokairoko mai mēra kasharakē. Foaikax, samama nani xinī tsasifaano. ⁷ Ranāri fimi exefo moxafo mēra pakei fetseni. Moxafo mēranoax moxafoya foaipaiyaito moxafāfe namani. ⁸ Akka fimi exe ranāri mai shara ano pakeni. Nāskax foaisharax fimi ichapayakōi ini. Fetsa cien fimiya ini, fetsari sesenta fimiya ini, fetsari treinta fimiya ini. ⁹ Mā̄ pachoyakī ea nikasharakōikāfe,” ato fani.

Meka fetsafaxō yorafo yoixō a aõxō tāpimisfo xafakīakōi ato yoini

(Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)

¹⁰ Nāskata Jesúski aõxō tāpimisfo fēkaxō yōkanifo: “¿Afeskakī meka fetsafaxō mī yorafo yoimē? Meka xafakīa mī ato yoimisma,” ixō yōkanifo.

¹¹ Askafaifāfe Jesús ato kemani: “Akka afeskaxō Epa Niospa afe yorafo īkināmakī ē

mato fisti tāpimanō. ¹² Akka nā Niospa meka nikasharakōiaifo āfe Yōshi Shara āto mēra naneano nāato ato tāpimasharakōixii kiki. Nāskaxō mā tāpikī finasharakōi. Akka nā nikasharayamaifāfe tāpisharakanamax nāfo fenokōixikan. ¹³ Nāskakē meka fetsafaxō ē ato yoi. Akka ūifikakī tāpikanima. Askatari nikafikakī nikasharakanima. ¹⁴ Nānori a Niospa meka yoimisto Isaías kirika keneni a inōpokoai yoikī. Iskafakī yoini:

Nikataifafiafikakī nikakanima. Ūifikakī tāpikanima. ¹⁵ Nā yorafo āto mapo kerexkōifo. Askatari āto pacho fēstokōifo. Askatari āto fero fepoa keskarafo. Nāskaxō ēfe meka chanīmara fakanima. Nāskakē ē āto chaka soaxotiroma, ixō Niospa yoini keskara Isaías kirika keneni.

¹⁶ “Akka mākai ato keskarama. Ē mato yoia keskara mā nikasharamis. Ē mato tāpimanai keskara mā tāpisharakōia. ¹⁷ Shinākapo. Mā ūimis keskara a Niospa meka ato yoimisfo feta a Nios Ifofamis fetsafāferi ūipaifikakī ūipaonifoma. A ē mato yoimis keskara nikasharapaifikakī nikapaonifoma,” ixō Jesús ato yoini.

Jesús meka fetsafaxō fimi exe saamisnoa ato yoini ato tāpimasharakōixiki

(Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

¹⁸ Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Nā ē mato meka fetsafaxō yoiai nā fimi exe saamisfoōnoa ē mato yoikai. Nikasharakāfe tāpixikakī. ¹⁹ Atiri fimi exe fai kesemē pakeaino peyafāfe pinifo. Nāskafakīri fētsa Nios Xanīfoōnoa nikafikī Niospa meka nikasharayamaito, nā Satanás chakata Niospa meka fiatiro. ²⁰⁻²¹ Akka atiri fimi exe

makex mēra pakeax, foaipaifiaito xinī namani, ãfe tapo mai mēra ikikēma. Nāskafakīri fētsa taefakī Niospa meka nikai inimayotiro. Akka afara chaka nokoaino anā inimatiroma, anā Nios Ifofayamaino Niospa meka anā ãfe shinā mēra nanetiroma. ²² Akka atiri fimi exe moxafo mēranoax foaikax yosinima. Nāskari fakī fētsa Niospa meka nikasharamax, nāskaxō afara fetsa shinākī, ãfe shinā mēraxō shināchakakōitiro. Nāskaxō kori ichapakōi noikī, ‘Ē kori ichapayax ē inimatiro,’ ixō shinākī Niospa meka anā shināima. Nāskakē Niospa meka nikafikī afara fetsafo shināino, afaa Niospa axotiroma. ²³ Akka atiri fimi exe mai shara anoax foaikax mā yosiax fimi ichapaya ini, ãfe fimi cien ini, fetsari ãfe fimi sesenta ini, fetsari ãfe fimi treinta ini. Nāskafakīri fētsa Niospa meka nikakōikī Niospa meka nanexō nikasharakōitiro. Akka fētsa Niospa meka nikakōisharakī nā fimi exe cien keskara itiro, fētsari nikasharakōi nā fimi exe sesenta keskara itiro, fētsari nikakōisharakī nā fimi exe treinta keskara itiro,” ixō Jesús ato yoini.

Meka fetsafaxō afara fetsa ato tāpimaxiki anā Jesús ato yoini

²⁴ Anā Jesús meka fetsafaxō afara fetsa ato tāpimaxii ato yoini iskafakī: “Ē mato yoinō nā Nios xanñfokōi ika anoax afe keskara ixikanimākai. Ifokōi faafo afe keskaramākī ē mato anā yoinō. Nā yorafāfe Nios Ifokōi faafāfe fimi exe shara fana keskarafo. ²⁵ Akka tare ifo ãfe inafo fe oxano, a ato noikaspamis fakishi kaxō a fana shara ano fana chakafanafaini kani. ²⁶ Akka nā fana shara foaikī pei sharayakōi foaini. Askatari fana chakari

foaini. ²⁷ Nāskata a tare ifoki āfe inafo fokaxō yoinifo: ‘Ifo, fana shara mī tarepa mī fanafiano, akka, ¿fanīax na fana chaka foaikamē?’ ixō yōkanifo.

²⁸ “Askafaifono nā tare ifāfe ato yoini: ‘Nā noko noikaspamisfāfe fanafo rakikīa,’ ato faito āfe inafāfe yoinifo: ‘¿Na fana chaka nō tsekatiromē?’ fanifo. ²⁹ Akka a tare ifāfe ato yoini iskafakī: ‘Maa, fana chaka tsekapaikī fana sharari mā tsekatiro. ³⁰ Nāskanōki. Nā fana sharafoya yosiyonō nā fana shara āfe fimi topiaifotīa, ē mato yoixinō iskafakī: “Na fana chakafo xatekāfe. Xatexō mextexō koaxikaki. Nāskata nā fana sharafos ēfe tapas mēra ea faxoxikakī,”’ ixō a tare ifāfe ato yoitiro keskafakī, nāskarifikī Epa Niospa mato paxkanāfaxii ea Ifofaafō ē ato ifixii. Akka ea Ifofayamafo chiifā mēra ē ato nīchixii,” Jesús ato fani.

Mostaza exeōnoa yoikī meka fetsafaxō Jesús ato tāpimani

(Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

³¹⁻³² Askata anā Jesús meka fetsafaxō ato yoini iskafakī: “Afe keskaramākī Nios xanīfāfe noko īkinā ē mato yoinō. Nā fimi exe mostaza yōra āfe tarepa fanatiro. Akka nā mostaza exe pish-takōi. Akka mā yosiax efapakōi itiro fana fetsafo keskarama. Nāskakē peyafāfe āfe teshpafō ano naa faxō too fatiro. Nāskari fakī taefakī pishta mā Epa Nios Ifofayotiro. Nāskaxō fisti rasichi mā Ifofayotiro. Akka chipo ichapakōichi atirofo Nios Ifofakakī,” ixō ato yoini.

*Meka fetsafaxō pāa faraxika keskaraõnoa Jesús ato yoini
(Lc. 13.20-21)*

³³ Askata anā Jesús meka fetsafaxō ato yoini iskafakī: “Afe keskaramākī Nios xanifāfe noko īkinā ē mato yoinō. Nā kēromā pāa fakī levaduraya arinā osixō kamosakano faraxitiro keskara. Nāskarifiakī nō ōitiroma. Yorafāfe Niospa meka āto shinā mēra naneano nō ōiyamafiaino āto ōiti fetsafakanax Nios keskara shara itirofo,” ixō Jesús ato yoini.

Afama mīshikiri yoikī meka fetsafaxō Jesús ato yoipaoni

(Mr. 4.33-34)

³⁴ Askatari Jesús nā yorafā rasi yoini meka fetsafaxō afara fetsa ato tāpimaxii. Akka meka fetsafaxō Jesús mēxotaima ato yoipaoni. ³⁵ Akka nā Niospa meka yoimisto a inōpokoa yoikī kirika kenekī keskakōifakī Jesús nāskakōi fani. Iskafakī keneni Jesúsnoa yoikī:

Ē ato meka fetsafaxō yoixii. Niospa keyokōi onifanitīa nāskatari a nikamisfoma ē ato tāpimaxii,
ixō Jesúsnoa yoikī keneni.

Jesús nā fana chakaõnoa ato tāpimani

³⁶ Askata yorafā rasi makinoax Jesús pexe mēra ikikaini. Mā pexe mēra kaano, aoxō tāpimisfāfe anā yōkanifo ato yoisharanō. “Ifo, meka fetsafaxō mī noko yoia nā fana chakaõnoa nō tāpiama. Anā noko xafakīa yoife nō tāpisharanō,” ixō yoinifo.

³⁷ Askafaifono Jesús ato kemani: “A fana shara fanamisfo keskara ēkīa,” ato fani. ³⁸ “Akka a

tare ē yoiai mā tāpitiro nā maitio ē yoi. Akka nā fimi exe shara ē yoiai nā Nios Ifofamisfo ē yoi. Akka nā fana chakafo ē yoiai nā Satanás ifofamisfo ē yoi. ³⁹ Akka nā noko noikaspamisto fimi chakafana ē yoiai, a Satanás ē yoi. Akka nā fimi exe topiaifo ē yoiaito mā nikai, mā mai keyoaino ē yoi. Akka a fimi exe topimisfo ē yoiaito mā nikai, nā Niospa āfe ājirifo ē yoi. ⁴⁰ Nā fana chakafo xatekaxō chī koatirofo keskai, nāskarifiaxikaní nā omiskōiai nokoaitia omiskōixikaní mā mai keyoaino. ⁴¹⁻⁴² Nāskarifakī ēfe ājirifo ē nīchixii a afara ato chakafamamisfoya a afara chaka tāpimisfori ato chii xoisai mēra ato potanōfo anoax oiayanā omiskōipakexanōfo. ⁴³ Akka nā Niospa meka nikasharakōiaifo, Epa Nios ika anoax nā xinī chaxai keskara shara ixikaní. Mā pachoyakī ēfe meka nikasharakī māto shinā mēra nanekāfe,” ato fani.

*Afara sharakōi oneaōnoa yoikī meka fetsafaxō
Jesús ato tāpimani*

⁴⁴ Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Ē mato yoinō nā Nios xanīfokōi ika anoax afe keskara ixikanimākai. Feronāfāke tare ano yonokī orokī afara sharafinakōia fichixō nā fichia ano anā oneni. Nāskaxō āfe afama mīshti keyokōi ato minixō mā kori fixō nā mai fini nā afara sharakōi āfenā inō. Nāskarifiakī mā Nios Ifokōifapaikī mā fichikōipaitiro,” ixō Jesús ato yoini.

*Makex oxo fakkai fakkaisai keskaraōnoa āfe ane
perlaōnoa, meka fetsafaxō Jesús ato tāpimani*

45-46 Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Ē mato yoinō nā Nios xanīfokōi ika anoax afe keskara ixikan-imākai. Yora fistichi fenafofāfōfāimis perla ato ināxii. Akka nā perla sharafinakōia mā fichixō ãfe afama mīshti keyokōi ato minixō kori fixō nā perla sharakōi fini. Nāskarifiakī nō Epa Nios Ifofasharapaikī nōko afama mīshtifo nō shināmakitiro Epa Niosmāi sharafinakōikē,” ixō Jesús ato yoini.

Anā meka fetsafaxō riniōnoa Jesús ato tāpimani

47 Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Ē mato yoinō nā Nios xanīfokōi ika anoax afe keskara ixikan-imākai. Nā rini faka mēra potexō foe fetsa fetsatapafo fitirofo keskara ixikani. **48** Akka nā rini mā foe fospikōiano, nā rinipa fimisfāfe faka ketokonō rini ninifotirofo. Faka ketokonō tsaoxō foefo katotirofo. Nā sharafo fēta mēra nanekaxō nā chakafo potatirofo. **49** Nāskarifiaxii nōko mai keyoaino. Nāskatari Niospa ãfe ãjirifāfe noko paxkanā faxii nā chakafoya nā sharafo. **50** Akka nā chakafo nā chii xoisai mēra ato potaxii. Nānoax oiayanā omiskōipakenakafo,” ato fani.

Afara fena sharakōi yafi afara shara xiniōnoa Jesús ato yoini

51 Nāskaxō Jesús ato yōkani: “¿Nā ē mato yoiai keskara mā mā nikaimē?” ato faito, “Ēje, a mī noko yoiai nō nikai,” faifono anā Jesús ato yoini: **52** “Akka pexe ifāfe pexe xaki mēra ãfe afara shara onekatsaxakī nā fena yafi nā xini ato ispatiro. Nāskarifiakī a Moisés yoikī kirika kenení keskara ato tāpimamisfāfe mā Nios Ifokōi faifono, Nios xanīfoōnoa ato yoitirofo. Akka meka xiniōxō meka fena sharari mā tāpitiro,” ato fani.

*Jesús Nazarete anoxō nikakaspanifo
(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)*

⁵³ Askata Jesús mā meka fetsafaxō ato yoikī keyoax nānoax kani. ⁵⁴ Mā kaax āfe mai anokōi nokoni. A judeeofāfe āto ichanāti pexe mēraxon ato yoikī taefani ano. Nānoxō yorafāfe iskafanifo: “¡Kee, nikakapo! ¿Fanīxō iskara tāpixō yoimē askatari nā tsōa atiroma keskara fai? ¿Fanīxō iskara tāpiamē?” fanifo. ⁵⁵ “Nā mīsa famisto fakeki. Āfe afá María. Āfe extofo mā nō ūimis. Santiago ikaino, José ikaino, Simón ikaino, Judas ikaino, nāfo āfe extofo,” fanifo. ⁵⁶ “Āfe poifori nofe imisfo. Nōfi Jesús tāpia. Nākai afama. Akka, ¿afeskaxō afama mīshti fatiromē?” ikax yoinānifo.

⁵⁷ Nāskakē nikakaspanifo. Akka Jesús ato yoini iskafakī: “Keyokōi nā maitio anoxō Niospa meka yoimis nikatirofo. Akka nā āfe maikōi anoxō nikapaitirofoma. Nāskakē mā ea nikakaspamis,” ixō ato yoini.

⁵⁸ Nāskakē anoxō afama mīshti ato ūimanima tsōkairoko nikaito.

14

*Juan Maotista nani
(Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9)*

¹⁻² Nāskatari Galilea anoa nā xanīfo Herodes ini. A Jesús afama mīshti faito nikaxō āfe inafo yoini iskafakī: “Akka nā Juan Maotista ē ato textemayamea mā anā otoa. Mā otroxō tsōa atiroma keskara afama mīshtifo fai,” ixō shināni.

³⁻⁴ Akka Herodes Juan reteyoamano Juan yōani iskafakī: “Xanīfo Herodes, mī exto Felipe mī āfe āfi Herodías mī fia. Askara chakakōi,” nāskafani.

Nāskakē Herodes akiki ōitifishkini. Nāskaxō ãfe sorarofo achimani karaxa mēra ikimaxii.

⁵ Akka Herodes Juan retepaifi yorafoki meseni yorafāfemāi chanīmara faifono Juanmāi Niospa meka ato yoimiskē. Nāskakē Herodes shināni iskafakī: “Ē Juan retekē eari yorafāfe retetirofo,” ixō shināni. ⁶⁻⁷ Akka Herodes ãfe cumpleaño ikaino, yorafo ato ichanāfani. Ichānāfona nā Herodías fake xomaya ares mairani yorafāfe ferotaifi ato inimamai. Nāskakē Herodes yoikī iskafani nā xomaya yorafāfe ferotaifi, “Mī afara fichipaiyai keskara ea yōkafe ē mia inānō,” ixō yoini. ⁸ Nāskakē nā kēro xomayato ãfe afa ano kaxō yōkani iskafakī: “¿Ē afaa Herodes yōkatironē?” faito ãfa yoini iskafakī: “Juan Maotista ãfe mapo textexō ea sapaki rataxō ea fexōfe fafe,” fani.

⁹ Askafaito nikai xanīfo Herodes shināmitsani. Shināmitsayanā ãfe shinā mēraxonō shināni iskafakī: “¡Ooa! Ē Juan ato textemapaima. Akka yorafāfe nikaifono mē na kēro xomaya yoia. Nāskakē ē Juan ato textemapaiyamafikī ē ato textemani,” ixō shināni. ¹⁰ Nāskaxō xanīfāfe ãfe sorarofo yoini: “Juan textexō ãfe mapo ea fixotakāfe,” ixō yoini. ¹¹ Ato askafaino fōkaxō sorarofāfe Juan textekaxō ãfe mapo sapaki ratakaxō fenifo. Fēkaxō nā kēro xomaya inānifo. Nāatori ãfe afa ināni.

¹² Nāskakē Juan inafo fēkaxō ãfe yora fōkaxō maifanifo. Mā askafakaxō Jesúski nokokaxō yoinifo.

*Jesús cinco mil feronāfakēfo ato pimani
(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)*

13 Askata Herodes sorarofo Juan textemana nikai Jesús ares fisti kani kanōanāfānē tsōa istoma ano. Mā Jesús ato makinoax kaa nikakani pexe rasi anoax yorafā rasi fāi fonifo. **14** Mā kanōanāfā makinoax fotoxō akiki yorafā rasi foaito fichini. Ato ōikī ato shinākōini. Nāskaxō a isinī ikaifo ato sharafapani.

15 Mā yātapakeaino aōxō tāpimisfo akiki nokokaxō yoinifo: “Mā yātapakei kiki nono afaamakī yorafo nīchife a piaifo fitanōfo pexe rasi anoafō,” ixō yoinifo.

16 Askafaifono Jesús ato kemanī: “Maa. Fokanima kiki. Māroko ato pimakāfe,” ato faito, **17** kemanifo: “Nō nono cinco pāaya, askatari foe rafes,” fanifo.

18 Askafaifono Jesús ato yoini: “Ea fixotakāfe,” ato fani.

19 Nāskaxō yorafā rasi yoini fasi ano tsaonōfo. Askata foe rafe yafi cinco pāa tsomaxō nai fois-inīfōfā Apa Nios kīfini iskafakī: “Aicho, Epa, mīōxō ē ato pimai. Mī sharakōi,” fata, pāa kaxketa foe rafeya osixō aōxō tāpimisfo ināni a yorafo ato ināketsanōfo. **20** Nāskax pikanax māyakōinifo. Akka nā chetefaafo doce fēta fospini. **21** Nā piaifo cinco mil feronāfakefos ini. Kērofāferi fakefo feta pinifo.

*Jesús ūamāfā femākīa kani
(Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21)*

22 Mā cinco mil yorafo pimata Jesús aōxō tāpimisfo yoini iskafakī: “Kanōanāfānē nanekāfe, okiri ūamāfā pokefaitaxikākī,” ixō ato yoini. Jesús kayoxoma yorafo nīchiaino aōxō tāpimisfo fonifo.

23 Mā yorafo nīchita, māchi keya ari arese kani

arixō Apa Nios kīfikai. Mā fakishaino, ares fisti ano ini. ²⁴ Akka a aõxō tāpimisfo kanõanãfānē mā chai foafono, nēfefaino īamāfā poikī ato katimafani. ²⁵ Akka mā penaino Jesúś īa femākīa atoki kaito tsōa tāpinima. ²⁶ Nāskata tāpikanamax aõxō tāpimisfo Jesúś īamāfā femākīa kaito fichikanax tai tai iyanā ratekōinifo, niafakara ikanax.

²⁷ Askaifono Jesúś ato yoini: “Rateyamakāfe, ēki,” ato fani.

²⁸ Ato askafaino Pedro kemani: “Ifo, mīmākī eari kenafe ēri īamāfā femākīa kanō mia ari,” Pedro fani.

²⁹ “Ofe,” Jesúś fani. Nāskakē Pedro kanõanãfā makinoax fotopakekafā īamāfā femākīa Jesúś ari kani. ³⁰ Kapaifi nefeaito õi nefe kerexkōi mei mesekōini. Nāskakē īamāfā mēra ikipakekafakī fāsikōi kenani: “¡Ifo, ea ifife!” fani.

³¹ Askaito Jesúś koshikōi ãfe mēke achixō yoini: “Mīkai ea chanīmara fasharama. ¿Afeskakī mā chanīmara faimamē?” ixō Jesúś yoini.

³² Askata nā rafe kanõanãfā mēra naneinīfofanaifono nefe nishpatani. ³³ Nāskakē nā kanõanãfā mēra naneafāfe Jesúś nāmā ratokonō mai chachipakefofā yoinifo: “Chanīma, mīfi Niospa Fakeski,” ixō yoinifo.

Jesúś Genesaret anoafó a isinī ikaifo ato sharafani

(Mr. 6.53-56)

³⁴ Akka īamāfā pokefaikani Genesaret mai ano nokonifo. ³⁵ Nāskata nā ano ikafāfe yorafāfe Jesúś tāpirisafanifo. Nāskakē nā chai ikafori ato yoinifo akairi tāpinōfo. Nāskakē a isinī ikaifo Jesúski efenifo. ³⁶ Nāskakē Jesúś yōkanifo: “¿Nō mia tari

kexá maikiri pishta ramákatiromé nō sharaxiki?” fanifo. Nāskakē Jesús tari ramákanax sharai fetsenifo.

15

*Jesús ato yoini afeskai yorafo chakafomakí
(Mr. 7.1-23)*

¹ Askata fariseofo fe a Moisés yoikí kirika keneni keskara ato tāpimamisfo Jerusalén anoax Jesúski fekaxõ yōkanifo: ² “¿Afeskai na mīõxõ tāpimisfo a nōko xinifo ipaonifo keskakanimamē? Akka a nōko xinifāfe yoinifo keskara tāpifikaxõ pixikakí mechokomekeranafo,” ixõ yoiaifāfe Jesús ato kemaní:

³ “Akka, ¿afeskakí māri māto xinifo ipaonifo keskara mā tanapaimē? Nāskaxõ a Niospa yoini keskara mā nikatama nā māto xinifāfe yoimisfo keskara mā nikamis. ⁴ Akka Epa Niospa yoikí iskafani: ‘Māto epa yafi māto efa nikasharakāfe. Akka a ãto apa yafi ãto afa chakafaifo ato retemakāfe,’ ixõ Niospa yoini. ⁵⁻⁶ Nānori Niospa yoifinikē māfi ato mēstekõi nofe yorafo mā ato tāpimamismaki. Akka mā ato yoimis iskafakí: ‘Māto epa yafi māto efa mā yoikí iskafatiro: “Epa, na kori ē mia inākerana. Nāskafixõ mē kori keyoa ē Nios inākí. Nāskakē ē mia anā afaa inātiroma,”’ ixõ mā ato yoitiro. Nāskaxõ māto epafo mā shināmakīa keskara mā itiro,’ ixõ mā ato yoimis parakí. Askafixõ mā ato tāpimasharamisma. A kirikaki yoikí Niospa meka kenenifo anori mā yoimisma. Nā māto xinifo ipaonifo keskara fisti mā tanamis. A Niospa yoini keskara mā akima. ⁷ Māfi keparanāmiski. Matoõnoa yoikí Niospa

meka yoimisto Isaías kirika keneni chanīmakōi iskafakī:

⁸ Nā yorafāfe eōnoa yoisharafikakī āto shinā mēraxō ea shinākōiafoma. ⁹ Āa kaxpa ichanākanax fanāmisfo ea kīfiyanā. A ato tāpimanaifo yorafāfe shinā keskarafo. Akka askarakai Niospa shināma, ixō Isaías keneni, Niospa shināmanaino.”

¹⁰ Nāskata Jesús yorafo kenaxō ato yoini iskafakī: “Ea nikasharakōikāfe tāpisharakōixikakī ē mato yoinō. ¹¹ Na mā piaito choshta keskara mato imatiroma. Askatamaroko yorafāfe āto shinā mēraxō chaka shinākani, askatari chakai mekai-fono choshta keskara Niospa ato ōi,” Jesús ato fani.

¹² Askata aōxō tāpimisfo fōkaxō Jesús yōkanifo: “Ifo, ¿mī tāpiamamē fariseofo ūtifishkikani nā mī yoiaito nikakani?” ikaxō yoinifo.

¹³ Askafaifono Jesús ato kemani meka fetsafaxō: “Tare ifāfe afara chakafo fanatiroma. Askatamaroko a chaka foalkaino tsekaxō potatiro. Nāskarifikāfe Epa nā nai mēra ikato afarafo fanayamaxō, āfe tapo tsekaxō potaxii anā afaa inōma. ¹⁴ Akka fariseofo nikayamakāfe. Nā fēxo keskarafoki. Akka fēxo afe fēxo iyopai xato mēra paketiro. Nāskarifiakī nā fariseofāfe Niospa meka tāpikaxoma fetsafo tāpimatirofoma. Nāskakē ato fe Nios ari nokotirofoma,” ixō Jesús ato yoini.

¹⁵ Ato askafaito Pedro Jesús yoini: “A na mī yoia keskara meka fetsafaxō noko yoisharafe nō tāpisharanō,” fani.

¹⁶ Askafaito Jesús kemani: “¿Afeskakī māri mā nikasharaimamē? ¹⁷ Akka nō afara piano nōko ato mēranoax payokomeano nō aya safatiro.

Nāatokai mato chakana fatiroma. ¹⁸ Akka a māto shināmā shināxō mā afara chaka yoiaino nāato mato chakana fatiro. ¹⁹ Akka yorafāfe afara chakafakakī āto shinā mēraxō chaka shinātirofo, ato retetirofo, askatari āto āfima chotatirofo, askatari kēro fetsa kaxefatirofo, askatari yometsotirofo, askatari chanītirofo, askatari ato īchatirofo. ²⁰ Akka mechokomexoma mā piaino Epa Niospa choshta keskara mato õima. Akka yorafāfe ãa shinākaxō afara chakafatirofo. Nāskakē Epa Niospa ato õi choshta keskara,” ixō Jesús ato yoini.

*Xotofake judeoyamafixō Jesús chanīmara fakōini
(Mr. 7.24-30)*

²¹ Askata Jesús aõxō tāpimisfo fe kani nā pexe rasi Tiro fe Sidón chaimashta ano. ²² Askata kēro fisti Canaán mai ano ikatsaxakī judeo kaifoma Jesús ano kani. Kaxō fāsikōi yoikī kenani iskafakī: “Ifo, mī David fenaki, ea shināfe. Ëfe fake xotofakeshta niafaka chakata omiskōimamiski,” ixō yoini.

²³ Askafaito nikafikī Jesús kemanima. Nāskakē ãfe inafāfe fōkaxō yoinifo: “Ifo, na kēro yoife katanō. Nocho okī noko fekaxtefafei kiki. Fāsikōi fiisiki kiki,” fanifo.

²⁴ Askafaifono Jesús ato yoini: “Ëfe Epa Niospa ea nīchini judeofos ano, nāfo oveja fenoa keskarafo. Akka yora fetsafo ano ea nīchinima,” ato askafani.

²⁵ Akka nā kēro Jesús nāmā ratokonō mai chachipakefofãyanā iskafakī yoini: “Ifo, ëfe fake ea sharafaxope,” fani.

26 Askafaino Jesús kemani meka fetsafaxō: “A fakefāfe piai fīaxō nō paxta inā, askarakai sharama,” fani.

27 Jesús askafaito nā kēromā kemani: “Ēje, Ifo. Akka paxtafāfe pitirofo a ifāfe piai āfe potofo mīsa nāmā keyo pakeaito,” fani.

28 Askafaito Jesús yoini nā kēro: “Mī ea chanīmara fakōini fetsafo keskarama. Akka nā mī ea yoiai keskara ē mia axonō,” ixō Jesús nā kēro yoini. Askafaino āfe fake xotofake shararisatani.

Jesús yora ichapa sharafani

29 Askata Jesús anoax aõxō tāpimisfo fe kaax ū Galilea kesemē nokoni. Nāskata machi keya māpefainax tsaoni. **30** Nāno yorafā rasi akiki fenifo. Nā isinī imisfo akiki efenifo Jesús ato sharafanō. Fetsa chāto ini, fetsari fēxo ini, fetsari mifi yōshia ini, fetsari mekamisma ini. Nāskakē fetsa fetsataupo a isinī ikaifo Jesús keyokōi ato sharafani.

31 Ato sharafaino ōikani yorafō yoinānifo: “¡Kee! Ōikapo. Iskarakai nō ōimisma. Nā mekamisfoma mā mekakani. A mifi yōshiafori mā sharofo. Nā chatofori mā nisharakani. Nā fēxofāferi mā ōisharakani. Jesús afama mīshti fatiro. Akka nōfi israelifokī nōko Nios fāsi sharakōi,” ikanax yoinānifo.

Jesús cuatro mil feronāfakefo pimani (Mr. 8.1-10)

32 Askata Jesús aõxō tāpimisfo kenaxō yoini: “Ē na yorafō shinākōi, nono tres nia mā efe ikafono, nonoxori afaa pikania. A piaifo mā keyoa. Akka afaa pimaxoma āto pexe ano ē ato nīchiano

fonāikani afaa pikanaxma fai nēxpakīa paketirofo,” ixō Jesús ato yoini.

³³ Akka ato askafaino aōxō tāpimisfāfe kemanifo: “Akka, ¿afeskaxō a nō piai nō fichitiromē na yorafo ato pimaxikī nono tsoa ikama?” fanifo.

³⁴ Askafaifono Jesús ato yōkani: “¿Afe tii mā pāayamē?” ato faito, “Siete pāa pishta, foe ichapamashtari,” fanifo.

³⁵ Nāskata nā yorafo nāmā tsaonōfo Jesús aōxō tāpimisfo ato yoini. ³⁶ Nāskata Jesús siete pāa yafi foeri tsomaxō Apa Nios kīfini: “Aicho Epa, mīōxō ē ato pimaikai. Mī fāsi sharafinakōiaki,” fata, pāa kaxketa, foeri tekenāfaxō aōxō tāpimisfo ato ināni nā yorafā rasi ato miniketsanōfo. ³⁷ Nāskakē keyokōichi pikanax māyakōinifo. A pikī chetefaafo siete fēta fospikōia ini. ³⁸ Akka nā pāa piafo cuatro mil feronāfakesfos inifo. Kērofāferi fakefoyaxori ato feta pinifo. ³⁹ Nāskata Jesús yorafo yoini fōtanōfo āto pexe ano. Nāskata Jesús kanōanāfā mēra naneinākafani aōxō tāpimisfo fe. Mā naneinākafāta aōxō tāpimisfo fe mai fetsa ano kani, Magdala ano.

16

Fariseofo feta saduceofāfe, “Tsōa atiroma keskara noko ispafe nō mia chanīmara fanō,” ixō Jesús yōkanifo

(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

¹ Askata Magdala mai ano Jesús nokoano fariseo fe saduceofo Jesús ūifokani fonifo afara chakafamapaikani. Nāskakaxō yoinifo: “Mī Niospa Fakemākī tsōa atiroma keskara noko ispafe nō mia chanīmara fanō,” fanifo. Nāskakaxō

Jesús afara chakafamapainifo. ² Askafaifono Jesús ato kemaní: “Mā yātапakeaino xini iki sharapakekōikai, ‘Penama oi ikima,’ mā famis. ³ Akka mā penaino nai choshtakōi ōikī, ‘Oi iki kiki,’ mā famis. Akka nai choshtakēma ōikī, ‘Oi ikima,’ mā famis. Nai foiskī mā tāpitiro oi feyamai feima rakikīa mā fatiro. Askafixokai nā Niospa mato yoiai keskara mā chanīmara faima. Nāskakē mā ea tsōa atiroma keskara fafe, nō ūinō mā ea famis. Akka, ¿afeskakī mā tāpiamamē Epa Niospa noko ikifiano?” ato askafani yoikī. ⁴ “Na yora chakafāfe ea chanīmara faafāfema ūipaikani ē Niosxō afara shara ē ato ispanō. Akka ē ato ūimanima. Akka Jonásfafinōfānē xeaitanofafinōfānē xaki mēra tres nia ini. Nāskakē Niospa Jonás kāimanifafinōfānē xāki mēranoax tsekeinō. Nāskakē a tsōa atiroma keskara ē mato ispaima,” ato fata ato makinoax Jesús kani.

*“Fariseofo feta saduceofāfe anorima yoimisfoki ato nikayamakāfe,” Jesús ato fani
(Mr. 8.14-21)*

⁵ Nāskano Jesússō tāpimisfāfe okiri ūamāfā pokefaini fōkakī a pii foaifo shināmakifainifo. Nāskakaxō shinānifo: “Kee, ¿nō afaa piikaimē? A nō piikai mā nō shināmakikerani,” ikanax yoinānifo. ⁶ Nāskakē Jesús ato yoini iskafakī: “Nā fariseofo feta saduceofāfe āto pāa faraxati keskara fiyamakāfe,” ixō ato yoini.

⁷ Ato askafaito nikakani aōxō tāpimisfo yoinānifo: “¿Afeskakī Jesús noko yoimē fariseofo feta saduceofāfe āto pāa faraxati fiyamakāfe noko fai? Akka

nō pāa feama. Nāskakē pāanoa noko yoiraka,” ikax yoinānifo.

⁸ Akka mā tāpixō Jesús ato yoini: “¿Afeskai nō pāayamara mā ikimē? Akka mā ea chanīmara fasharama,” ato fani. ⁹ “Mākai ea tāpisharama. Akka, ¿mā shināimamē cinco pāa kaxkexō cinco mil feronāfakefo ē ato pimati? Akka, ¿afe tii fēta pāa fospia ikitamē?” ato fani. ¹⁰ “Askatari, ¿mā shināimamē nā siete pāa kaxkexō cuatro mil feronāfakefo ē ato pimati? Akka, ¿afe tii fēta texefafa mā fitamē? ¹¹ Akka, ¿mā tāpiamamē pāanoa ē mato yoima? Nā fariseofoya saduceofoōnoa ē mato yoi,” Jesús ato fani.

¹² Nāskakē tāpinifo Jesús ato yoiaito. Akka nā pāa faraxitiōna Jesús ato yoinima. Nā fariseofāfe saduceofo feta ato anorima tāpimapaiyaito Jesús ato yoini.

*“Mī Cristo mia Niospa ifini nokoki nīchixii mī nōko xanīfo finakōia inō,” ixō Pedro Jesús yoini
(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)*

¹³ Askata Jesús aōxō tāpimisfo fe mai fetsa ari nokoni, Cesarea Filipo mai ano. Nānoxō aōxō tāpimisfo yōkani iskafakī: “Yorafāfe, ¿afaa ea fakanimē ē tsoamē?” ato fani.

¹⁴ Ato askafaito kemanifo iskafakakī: “Fetsafāfe, Juan Maotistara’ mia fakani. Fetsafāferi, ‘Elíasra’ mia fakani. Fetsafāferi mia iskafakani: ‘Nā Niospa meka ato yoimis nā Jeremíaskīa, askaya-mai nā Niospa meka ato yoimis fetsa rakikī,’ mia fakani,” fanifo aōxō tāpimisfāfe.

¹⁵ “Akka, ¿mā, ea tsoara faimē?” ato faito, Pedro kemanifi iskafakī: ¹⁶ “Mīfi Cristoki, nā Nios nīpanakato Fakekōi,” fani.

17 Askafaito Jesús kemaní iskafakī: “Simón, mīfi Jonáspa fakeki. Niospa mia noixō mia sharafaxōa. Akka ē Niospa Fakekē tsōa mia tāpimanama. Êfe Epa Niospa nā nai mēra ikato āa mia tāpimana. **18** Ē mia anā yoinō. Mīfi Pedroki,” ixō Jesús yoini. Akka israeli mekapa Pedro Tokirinifā nō fatiro. Tsōa tokiri efapa pītsi itiroma. Nāskaxō Jesús anā yoikī iskafani: “Mī ea yoia: ‘Mī Cristo, nā Nios nīpanakato Fakekōi,’ mī ea faa. Nā mī yoia keskaraōxō fetsafāfe arifi chanīmara faxikanī. Nāskafāfe efe yorafo ē ato imaxii. Nāskax ichanāxikanī ea fanākani ekeki inimakani. Yōshi chakafāfe Nios noikaspakakī ato namapayanā ato xatemapaifiaifono tsoa xatetiroma. Nā ea Ifofaafo xatenakafoma ea fanākani. Tokiri efapanāfā pītsikiki tsōa tararatiroma keskara ixikani. **19** Akka fētsa chamisi fepoti fēpetiro yorafo pexe mēra iki-maxikī. Nāskarifiakī ē mia yoi mī yorafo eōnoa mī ato tāpimaxii ea Ifofanōfo. Akka mī ato yoiaito nikakōikanax efe yora itirofo Epa Nios fe ipaxakī. Nāskai mī chamis keskara itiro. Nā mī ūiai fato sharakōimākī mī ato yoitiro: ‘Nā sharakōi mā atiro,’ ixō mī ato yoitiro. Nā sharakōi mī ūiai, Epa Niospari sharakōi ūi. Askatari mī ūikai fato chakamakī, mī ato yoitiro: ‘Na chaka mā atiroma.’ Nāskara mī yoiaino, Epa Niospari nā chaka ūitiro.”

20 Nāskata Jesús aōxō tāpimisfo yoini: “Tsoa yoiyamakāfe ēfi Cristokī,” ato fani.

*“Chipo ea retexikani,” Jesús ato fani
(Mr. 8.31–9.1; Lc. 9.22-27)*

21 Akka anā meka fetsafaxō Jesús ato yoinima. Xafakīakī a aōxō tāpimisfo ato yoini achiyoafō-

mano: “Ē Jerusalén ano kai. Nānoxō a ato Nios kífixomisfāfe ãto xanīfofo feta a Moisés yoikī kirika keneni keskara ato tāpimamisfāferi, askatari nōko kaifāfe ãto xanīfofāferi ea omiskōimaxikani. Ea ato retemafiafono, tres nia oxata ē anā otoxii,” ixō ato yoini. ²² Askafaino Pedro Jesús ori iyoxō yoini iskafakī: “Ifo, askayamafe. Miakai retekanima kiki,” fani.

²³ Pedro askafaino Jesús texkeakekafāni. Nāskaxō iskafakī yoini: “Satanás, emakinoax katāfe. Mī ea xītipaikai a Niospa ea amapaiyai ē anōma. A Niospa shināi anori mī shināima. Akka nā yorafāfe shināi keskara mī shināi,” fani.

²⁴ Askafata Jesús aõxō tāpimisfo yoini: “Fatora fetsa ēfe inakōi ipaikī ãakōi apaiyai keskara anā atiroma. Nā ē yoiai keskara nikakōitiro. Nāskakē iskatiro: ‘Ēfe Ifoxō ea retefiaifono ēkai ēfe Ifo ē potapakenakama,’ ixō shinātiro. ²⁵ Akka fētsa ãa shinātiro iskakī: ‘Ē Nios Ifofaito ea retetirofo. Nāskakē ē Nios Ifofaima,’ ixō shinātiro mesekī. Askara yora naax ēfe Epa ano katiroma. Akka nā ea Ifofaa, eõxō reteafono ē ifixii efe īpaxanō eamāi Ifofamiskē. ²⁶ Akka fatora fetsa nono mai anoax kori ichapaya ikatsaxakī mā naax aya katiroma. Ea Ifofayamax koriya ifiyakatsaxakī Epa Nios ano katiroma. Nāskakē afama mīshtifoya iyopaofinixakī nā omiskōipakenakafo mēra mā kaax anā aya itiroma. Nāskakē ãfe afaraforikai Nios inātiroma afe īpaxakī. ²⁷ Akka ëfi Niospa Fakēkī yorakōiri. Nāskakē sharafinakōia chaxapakefotāxii ēfe ãjirifo fe nai mēranoax mai ano okī. Mē oax ē ãto xanīfo finakōia ē ixii. Nāskakē nā afara shara famisfo ē ato ināsharakōixii ē atoki inimakōikī. Akka nā afara chakafamisfo afara shara ē ato ināsharakōima. Ē

ato omiskōimaxii. ²⁸ Ë mato yoi ë xanïfo finakōia ixii. Akka mā atirito ea Ifofaxõ nayoxoma mā õiyotiro,” ixõ Jesús ato yoini.

17

*Jesús ãfe femänä fetsa keskara ini,fafeköini. Æfe rapatiri oxoköi ini
(Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)*

¹ Askata seis nia mā finõano Jesús aõxõ tāpimisfo tres iyoni. Pedro iyota, Santiago iyota, Santiago ãfe exto Juanri iyoni. Ranãri ato nñchifaini. Nãskaxõ mächi keya mämäkña ato iyoini. ² Nãnoax ãto ferotaifi Jesús fetsa keskara ïtani. Æfe femänäfafeköini xini keskara. Æfe rapatiri oxoköi itani oa luzpa chaxa keskara. ³ Nãskakë nãnoa Moisés yafi Elías õinifo Jesús fe mekaifäfe. ⁴ Askaito Pedro Jesús yoini: “Ifo, sharaköi ano nõ oa. Akka, ¿mĩfichipaimë ë tres tapas fanõ? Mia fetsafaxota, Moisés fetsafaxota, Elías fetsafaxota, ë fanõ,” ixõ Pedro yoini.

⁵ Akka Pedro askafaino kõinõ ato keyoköi maipakefofäni. Nã kõi mẽranoax Nios mekaito nikanofo iskaito: “Nafi ëfe Fakeki ëfichisharapaiköi. Ë akiki inimaköi. A nikakõikäfe,” ikaito nikanofo. ⁶ Nikakani Jesúsxõ tāpimisfo ratekõianä feopakefofäni. ⁷ Askaifono Jesús ato ano kaxõ ato ramäyanä ato yoini: “Finikäfe. Ratekakima,” ato fani. ⁸ Nãskakë foisinïfotakakñanoa tsoa õinifoma, Jesús fisti nikë õinifo.

⁹ Nãskata machi keya ariax anã tisirimepakenifo mā fekani. Tisirimepakekñ Jesús ato yoifeni: “A

mā ūia keskara mā tsoa yoiki. Ë naax mē anā otoano mā ato yoitiroki,” ixō Jesús ato yoini.

10 Nāskakē a aõxõ tāpimisfāfe Jesús yōkanifo iskafakakī: “A Moisés yoikī kirika keneni keskara ato tāpimamisfāferi iskafakī yoinifo: ‘Cristo oyoamano Elías rekē oi taexii kiki,’ ixō yoimisfo. Akka, ¿afeskakī iskara yoimē?” fanifo.

11 Askafaifāfe Jesús ato kemani: “Chanīma, Elías rekē oi taei nāato keyokōi itipinīsharafaiyoi ãto chaka xatenõfo. **12** Akka ē mato yoinō mā Elías ifana mākai tāpiama. Nāskakē nā apaiyai keskafakakī chakafanifo. Nāskarifikī ea omiskōimakani,” ixō Jesús ato yoini.

13 Nāskakē aõxõ tāpimisfāfe tāpinifo Juan Maotistaõnoa Jesús ato yoiaito.

*Jesús feronāfake naetapa niafaka chaka pōtaxoni
(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)*

14 Askata Jesús a aõxõ tāpimisfo fe mā māchifā ariax fotoano yorafā rasi akiki fenifo. Akka feronāfake fistichi ratokonō mai chachipakefofā Jesús yoini: **15** “Ifo, ēfe fake shināfe. Ëfe fake nīsoi omiskōimiski. Nāskakē chii naki pakeyanā faka mēra pakemiski. **16** Akka mī inafo ano ēfe fake ē efefekē mī inafāfe ēfe fake ea sharafaxomisfoma,” fani.

17 Askafaito Jesús kemani: “Ooa. Mākai ea tāpisharama. Mā afara shināmis. Akka afetīlakai ē matoki onima. ¿Afetīlakai mā ea tāpimē? Niri nā fake efekāfe,” Jesús ato fani.

18 Nāskakē Jesús nā feronāfake naetapa makinoa niafaka chaka potani. Nāskax sharakōi itani nā feronāfake naetapa.

19 Nāskaxō aõxõ tãpimisfãfe Jesús yõkanifo: “Akka, ¿afeskakiri nõ niafaka yõshi chaka potatiromamẽ?” ixõ yõkanifo.

20 Askafaifono Jesús ato yoini: “Akka mã ea nikaima. Ë mato yoinõ, ea nikakapo. Akka mã ea pishta nikaxõ mã na machi, ‘Nonoax tsekekainax mai fetsa ari katãfe,’ mã faino na machi tsekekaitiro. Ea nikakõixõ nã mã apaiyai keskara mã atiro. **21** Akka na keskara niafaka chaka mã foni tenekõ Nios shinãkõ mã Epa Nios kífiyanã mã potatiro,” ixõ Jesús ato yoini.

*Anã Jesús ato yoini: “Chipo ea retexikani,” ixõ
(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)*

22-23 Askata aõxõ tãpimisfo fe Galilea ano ichanãxõ ato yoini: “Ea achikaxõ ãto xanïfofo ano ea iyoxikani, afãfe ea retenõfo. Akka ea retefiafono tres nia oxata õ anã otoxii,” ixõ Jesús ato yoini. Ato askafaito nikakani aõxõ tãpimisfo shinãmitsakõinifo.

Nã Nios kífiti pexefã ano yonomisfãfe ato kori yõkanifo

24 Askata Jesús aõxõ tãpimisfo fe Capernaúm ano nokoaino a Nios kífiti pexefã anoxõ ato kori fiamisfãfe Pedro õifokaxõ yõkanifo: “¿Mĩ Ifãfe kopifaimamẽ na Nios kífiti pexefã nã ato kori fixomisfãfe?” Pedro fanifo. **25** “Ëje, kopifai,” Pedro ato fani.

Askata Pedro pexe mëra ikikainaítio Jesús yoini iskafakõ: “Simón, ¿afe keskara mĩ shinãimẽ? ¿Xanifãfe nã maitio anoa ãfe kaifo kori fiamẽ, askayamakõ yora fetsafo ato fiairaka?” ixõ Jesús Pedro yõkani.

²⁶ Askafaito Pedro kemani: “Yora fetsafo fīatiro,” fani. “Ēje, chanīma,” Jesūs ini. “Akka āfe kaifāfe kopifatiroma. ²⁷ Akka nokoki ūitifishkiyamanōfo īa ano kaxō mīshkimātāfe. Nā mī faffi mīshkimāna āfe axfa mēranoa mī kori exe fichikai. Nāskakē nā Nios kīfiti pexefā kori fixomisfo nō ato kopifaikai,” ixō Jesūs Pedro yoini.

18

*“Akka, ¿tsoakaimē sharafinakōia?” inifo
(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)*

¹ Akka nāskatari aōxō tāpimisfo fōkaxō Jesūs yōkanifo: “Akka, nō mia Ifofamiski, ¿fatomē finakōia?” ixō yōkanifo.

² Askata Jesūs fake yome kenaxō ato nēxpakīa nīchini. ³ Nāskaxō ato yoini: “Ē mato pāraima. Iskara mā shinātiroma: ‘Ē keyokōi finōfakī,’ mā itiroma. Akka fake yome kakapaitiroma. Akka mā shinā fetsafaax na fake yome keskara mā itiro. Mā askayamaxō mā Nios Ifofatiroma. ⁴ Akka Nios Ifo sharakōi faax nā Nios nikakōiaifo fake yome keskarafo, askatari, ‘Nō tsoama,’ ixō shināifo nāskarafo sharafinakōiafo. ⁵ Akka fatora fētsa ēfe aneōxō na fake yome noikī nāatori ea noisharakōi,” ixō Jesūs ato yoini.

*Noko fētsa afara chakafamaino āfenā mesekōi
itiro
(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)*

⁶ Jesūs anā yoini iskafakī: “Akka nā ea rama Ifofai fetsafāfe ato afara chakafamaino ūikī, nā keskarafo ato achixō tokirinīfāya tenextifaxō fakafā noa mēra potatirofo āsanōfo fetsafo anā ato afaa chakafamayamanōfo. Nā keskara shara

ikerana,” ato fani. ⁷ Askafata Jesús aõxõ tãpimisfo yoini iskafakī: “Mẽxotaima ea chanõmara faafãfema yorafo chakafamapaimisfo. Akka fëtsa fetsafo chakafamax omiskōi finakõixikani.

⁸⁻⁹ “Akka mäto mẽkemä mato afara chakafamatiro, askayamäkī mäto tãe mato afara chakafamatiro, askayamäkī mäto fero mato chakafamatiro. Nãskaino mäto chaka xatekõitakäfe anã chakafayamaxii. Oa mäto mẽke xateta pota keskara itaxikakī, oa mäto tae xateta pota keskara itaxikakī, oa mäto fero fetoshimea keskarakōi itaxikakī afaa mä chakafayamanõ. Akka mä mä mẽke fisti potax anã afaa chakafayamai mä Epa Nios fe isharapakenakaki. Nã keskara sharakōi. Nã mäto mẽke mä xateama keskaraxõ mä aõ chakafaino, nã omiskōipakenakafo mëra mä kanaka ari chiifä nokanakama mëra. Nã mätonä chaka finakõia ixii. Nãskatari mäto tae fisti xatea keskara mä sharafinakõia mä isharapakekõitiro. Nãskax, mä askayamaino nã omiskōipakenakafo mëra mä ipanakaki ari chiifä nokanakama mëra. Nãskatari mäto fero chakafaino, mä fetoshimeax mä isharapakenakaki. Mä askayamax fero rafeyax nã omiskōipakenakafo mëra mä kaxii nã chiifä nokanakama mëra,” ato askafani.

*Oveja fenoaõnoa Jesús meka fetsafaxõ ato yoini
(Lc. 15.3-7)*

¹⁰ Anã Jesús ato yoini iskafakī: “Nã rama ea Ifofaõnoa fakefo keskara shinäkī iskafayamakäfe: ‘Na rama Jesús Ifofaafo’ afaafoma,’ ixõ yoiyamakäfe. Ë mato mëstekõi yoinõ. Epa Niospa ãfe ãjirifäfe nã rama ea Ifofaafo ato kexesharafafäimis. Nã ãjirifo Epa Nios fe imisfo. Nãskakë ãfe fakefo

kexesharamis. ¹¹ Akka nā yorafo fenoafō ē āto chaka soaxoniyoī ē oni isharapakexanōfo.

¹² “Akka, ¿afaa mā shināimē? Feronāfake fetsa cien ovejaya itiro. Nāskakē fisti a makinoax fenoano nā noventa y nueve anā kāimatiroma nā fenoa fenakī. ¹³ Ē mato chanīma yoinō. Mā oveja fisti fichiax inimaifinakōitiro. Akka nā fenoamafoki inimatama nā fenoitaki mā fichiax inimaifinakōitiro. ¹⁴ Nāskarifiai Epa Nios nā nai mēranoato nā rama Ifofaifo keyokōi ato noisharai ato ōikī. Askatari tsoa pishta fenopaima āfe fakefo,” ato fani.

Jesús chanīmara faa fētsa mia chakafaito mī rae-fatiro

(Lc. 17.3)

¹⁵ Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Akka meka fetsa ē mato yoinō. Ea chanīmara famis fētsa mia chakafakē mī yoitiro iskafakī: ‘Yamā, mī ea chakafaa,’ ixō mī yoitiro. Mī askafaito mia nikaxō, ‘Ēje. Ea mīa chakafa. Ea anā rae fafe,’ ixō mia yoiaito mī afe rae faatanātiro. ¹⁶ Nā mī askafafaito mia nikakaspaito feronāfake fisti kenafe, askayamakī rafe kenafe nā rafetari nikanōfo mia chanīmara faimākai. ¹⁷ Nāskatari atori nikayamaito nā ea Ifofaafō ichanāfō anoxō ato yoife mia tāpinōfo. Nā ichanāfō anoxō mī yoiaito mia nikayamaito mī iskafakī yoitiro: ‘Na feronāfāke Epa Nios Ifofaafiax nā Nios Ifofaafoma keskara ika. Nāskatari nā ato pāraxō ato kori fiamisfo keskarakōi,’ ixō mī yoitiro.

¹⁸ “Ē mato chanīma yoi. Nā mā ōiai fato sharakōimākī mā ato yoitiro: ‘Nā sharakōi.

Nāskara nō atiro,’ ixō ato yoitiro. Nāskara mā sharakōi ōi Epa Niospari shara ōi. Askata mā ōikai fato chakamakī, mā ato yoitiro: ‘Na chaka. Nāskara nō atiroma,’ ixō ato yoitiro. Nāskara mā ōikī chakamakī, ‘Na chaka nō atiroma,’ ixō mā yoiaino, Epa Niospari nā chaka ōitiro.

19 “Askatari fetsari ē mato yoinō, ea nikakōikapo. Fatora mā rafeta nono mai anoxō mā shināsharaxō, mā Epa Nios afara yōkaiyanā mā kīfiaito ēfe Epa nai mēranoato mato afara ināsharaxii. **20** Akka rafe iyamakani tres yora ea shinākani eōnoax ichanākaxikani ēri ato fe ichanāxii,” ixō Jesús ato yoini.

21 Askata Pedro akiki kaxō Jesús yōkani: “¿Ifo, oato ea noikaspakī ea chakafamis, afe tii fakī ē yoitiromē ē raefaxiki? ¿Siete fakī ē yoitiromē?” faito, **22** Jesús kemani: “Maa. Siete fakī mī yoitiroma. Mēxotaima mī yoitiro,” fani.

Jesús anā meka fetsafaxō ato yoini feronāfake fetsa a afeta yonomis raefapainima

23 Anā Jesús ato yoini: “Nō Epa Nios Ifofaxō nō fetsafo raefatiro, Epa Niospa mato raefamis keskafakī. Nā ē mato yoiai keskara nikakapo mā tāpinō mā rae faatanāino. A xanīfāfe ato yonomamis kenani ato yoixii afe tii mā nimiamakī. **24** Xanīfāfe taefakī afe rafea kenani ichapakōi nimiano. **25** Akka a nimia koriya inima afaa kopifatiroma ini. Nāskakē xanīfāfe iskafani: ‘Mī koriyama mī kori nokotiroma mī ea kopifapanā. Akka ē mia xanīfo fetsa ināi mī āfe ina inō ea kori inānō. Mia ināta mī āfi ināta mī fakefo ināta mī afama mīshtifo keyokōi ea ināi mī ea aō kopifanō,’ ixō xanīfāfe yoini. **26** Nāskakē āfe inapa ratokonō

mai chachipakefofā yoini: ‘Ifo, ea manayofe. A ē mia nimia ē mia chipo kopifaikai,’ ixō yoini.

²⁷ “Askafaito nikakī xanīfāfe shinākōni. Nāskaxō yoini: ‘Rateyamafe. A mī ea nimia ē anā shināima. Mī ea nimia ē keyokōi sofai mī anā ea niminōma. Kasharatāfe,’ ixō yoini. ²⁸⁻²⁹ Nāskakē xanīfāfe pexe mēranoax kakī, āfe yama fichini, nāato ichapama pishta nimia ini. Nāskakē fichixō testopa achixō temo temosayanā yoini: ‘Mī ea nimia ea kopifarisa fāfe,’ fani. Mā eneano ratokonō mai chachipafofā yoini, ‘Ea manayofe ē mia inānō,’ fani. ³⁰ Askafaito nikakaspakī karaxa mēra ikimani a mēraxyō kopifanō. ³¹ Nāskakē ranāri shināmitsakōikakī a ōiaifo āto xanīfo yoifokani fonifo. ³² Nāskakē xanīfāfe kenaxō mā oano yoini: ‘Mī chaka finakōia. Akka ē mia askafatima mī ea nimifiano, “A ē mia nimia ē mia kopifanō ea manayofe,” mī ea faito, ³³ akka mīri mī yama mī shinākerana nā ē mia noikī shināti keskafakī,’ ixō xanīfāfe yoini. ³⁴ Nāskax ūtitishki finakōikī xanifāfe nā āfe ina karaxa mēra ikimani anoax omiskōi finakōinō nā nimia kopifayanā.

³⁵ “Ēfe Epa nai ari ikato matori askafaxii fetsafo mā raefayamaito mato omiskōimaki,” ixō Jesús ato yoini.

19

*Feronāfake āfe āfi fe enēnātirofoōnoa Jesús ato yoini
(Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)*

¹ Mā ato yoikī keyota Jesús aōxō tāpimisfo fe Galilea anoax kakī faka Jordán pokafainax Judea mai ano nokoni. ² Nāskakē yorafā rasichi chīfafāinifo. Nārixō nā isinī ikaifo ato sharafapani.

³ Nāskakē fariseofo akiki fēkaxō chakafakī mekamapainifo. Nāskaxō yōkanifo iskafakī: “Nōko xinifāfe Niospa meka yoikī kenenifo keskafakī, ¿feronāfāke āfe āfi enepaikī enetiromē afeskaraito?” ixō yōkanifo. ⁴ Askafaifono Jesús ato kemanī: “¿A Moisés kirika keneni mā ūimismamē? Iskafakī keneni: ‘Niospa keyokōi onifani. Feronāfāke yafi kēro onifikī taefani. ⁵⁻⁶ Mā askafaxō iskafakī yoinī: “Feronāfāke mā āfiyax āfe apa yafi āfe afa makinoax paxkatiro āfi fe fianāxiki. Nāskakē āfe āfi fe yora fisti keskara itirofo,”’ ixō Niospa yoinino Moisés keneni. Nāskakē anā yora rafema, yora fisti keskara ikani āfe āfi fe. Nāskakē feronāfāke āfe āfi enetiroma Niospamāi ato fianāmano,” ixō Jesús ato yoini.

⁷ Ato askafaino yōkanifo: “Akka, ¿afeskakī Moisés yoinimē iskafakī? ‘Feronāfāke āfe āfi eneyoxoma kirika kenexō yoitiro iskafakī: “Ē anā mia fipaima. Ē mia enei,”’ ixō yoitiro Moisés fani,” fariseofāfe Jesús fanifo.

⁸ Askafaifono Jesús ato yoini: “Akka māri māto xinifo keskara mā Niospa meka nikakaspamis. Akka Moisés yoini nō kēro enetiro. Akka Niospa taefakī anori shinānima. ⁹ Ē mato yoinō. Akka fētsa āfe āfi enetiroma fetsa fe chotanāyamafiano. Akka fētsa āfe āfi enexō kēro fetsa fia askara sharama, chakafai. Askatari a kēro fenē enea fētsa fia askarari sharama, chakafai,” ixō Jesús ato yoini.

¹⁰ Askara nikakakī Jesús a aōxō tāpimisfāfe yoinifo: “Akka nā mī noko yoiai keskara nikakanax, fianāfoma askara shara itirofo,” ikaxō yoinifo.

11 Askafaifono Jesús ato kemani: “Na ē yoiai keskara atirifāfe nikasharatirofoma. Akka nā Niospa ato shināmanai tiitos shinākanax nāfo shara itirofo fianākanamax. **12** Akka yōshikōi kāiax mā yosiax āfiyatiroma. Akka fetsafori ato oxkofixotirofo āfiyanōfoma. Akka fetsafāferi Epa Nios fisti nikakōipaikakī, nā fisti nikakōitirofo. Nāskakē afo āfiyapakenakafoma,” ixō Jesús ato yoini.

Jesús fakefo chishtoxō ato māmāyanā Epa Nios kīfixopakeni

(*Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17*)

13 Ato askafaino yorafāfe āto fakefo Jesúski efenifo ato māmāpakeyanā ato Nios kīfixonō. Akka a Jesúsxō tāpimisfāfe ato iskafanifo: “Māto fakefo efexō nōko Ifo fekaxtefayamakāfe,” ato fanifo.

14 Ato askafaifono Jesús ato yoini: “Ato enekāfe nā fakefo ekeki fenōfo. Ato nētefayamakāfe. Ēfe Epa Nios xanīfo ika ari na fakefo keskarakōifoki,” ixō ato yoini. **15** Nāskaxō fakefo māmāpaketa Jesús nānoax kani.

Feronāfake naetapa kori ichapayax Jesús fe mekani

(*Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30*)

16 Feronāfake naetapa fistichi Jesús ūikaxō yōkani: “Maestro, mī sharaki, ea yoife afaa shara ē afeska fatiromakī Nios xanīfo fe ipaxaki,” ixō yōkaito, **17** Jesús kemani: “¿Afeskakī sharara mī ea faimē? Akka Nios fisti sharafinakōia. Nios xanīfo fe mī ipaxapaikī a Moisés yoini keskara mī nikasharakōitiro,” faito, **18** “¿Fatōmē ē nikanō?” faito, Jesús yoini iskafakī: “Nā Moisés yoini keskarakōi mī nikakōitiro. Iskafakī

yoini: ‘Ato reteyamakäfe. Askatari mäto äfima chotayamakäfe. Askatari atoki yometsoyamakäfe. Askatari chaní yoiyamakäfe. Askatari kaxpa ato parayamakäfe. ¹⁹ Askatari mäto epa yafi mäto efa nikasharakökäfe, ato sharafakäfe. Askatari a mä chaima nikari noisharakökäfe a mä mä noimeai keskafakí,’ ” ixõ Jesús yoini.

²⁰ Askafaito a kori ichapayato kemakí iskafani: “Nã mña yoiái keskara më nikakömis. Akka, ¿afaa fetsari ë nikamamë?” faito, ²¹ Jesús kemaní: “Mí isharaköipaikí, mí afama míshtifo ato minitafe. Kori fixõ nã afamaisfo ato inäketsatäfe. Nãskaké nai méranoax afama míshtifoya mí ixikai. Mä mí kori ato inäketsata anã oxõ ea Ifofasharafe,” ixõ Jesús yoini.

²² Askafaito nikai nã feronäfäke shinächakaköi tooximá kori ichapayamäiyaxõ ato inäkaspai. Nãskax Jesús makinoax kani.

²³ Nãskaxõ Jesús aõxõ tãpimisfo yoini: “Ë mato pãraima, fekaxkõi yora kori ichapayato Epa Nios Ifofapaia. ²⁴ Akka anã ë mato yoinõ meka fet-safaxõ. Camello akoja kini mëra ikipaifi ikitiroma, fekaxkõi, efapamäiax. Nãskarari yora kori ichapayato Nios Ifofapai, fekaxkõi ãfe afama míshtifomäi potakaspakí,” ixõ Jesús ato yoini.

²⁵ Ato askafaito nikakakí a aõxõ tãpimisfäfe tãpipainifo. “¡Kee! ¿Afeskax nõ Nios fe ipaxatiromë?” ikanax yoinâni.

²⁶ Askaifäfe õikí Jesús ato yoini: “Yorafokai ãa ifimetirofoma. Nios fistichi yorafo ifitiro. Niospa afama míshtifo fatiro, yorafäfe atiroma keskara,” ixõ ato yoini.

²⁷ Ato askafaito nikakī Pedro yoini: “Ifo, nō mefe okī nōko afama mīshifo nō ūiferani nō mefe oni. Akka, ¿afaa nō fīmē?” fani.

²⁸ Askafaito Jesús ato kemani: “Ē mato pāraima. Keyokōi ē ato ūkināno sharafinakōia ea ūixikani, ēfe Epa Nios keskara sharakōi ē ikaito. Akka māmāi ea Ifofasharakatsaxakī nai mēranoax mā efe xanīfofo ixii. Mā nōko kaifo israelifāfe āto xanīfori mā ixii. Nā doce nofe yorafo israelifo mā ato ūkipakenakakī. ²⁹ Akka yora fētsa eōxō ēfe meka sharaōnoa ato yoikakī āfe pexe ūifaini, askatari āfe onefetsafori ūifaini, āfe poifori ūifaini, āfe apari ūifaini, āfe afari ūifaini, āfe ūfiri ūifaini, āfe fakefori ūifaini, āfe tareri ūifaini, akka nāato afama mīshifo fixii. Nāskatari mā naax Nios fe ipanaka. ³⁰ Akka iskaratīa yora ichapafāfe ato finōpaikani, nō finakōiara ikaxō, akka chipo fenotirofo. Akka a ato finōpaiyamaifo iskaratīa Niospa ato finakōia imaino Nios fe ipanakafo,” ixō ato yoini.

20

A yonomisfokiri yoikī meka fetsafaxō Jesús ato yoini

¹ Anā Jesús ato yoini: “Afe keskaramākī Epa Niospa keyokōi ato ūkinā mā Ifosharafaino, ē anā meka fetsafaxō ē mato yoinō. Ea nikasharakāfe. Nā tare ifo mā fakishparikōi kani yorafo fenaikai āfe tare ano yonoxonōfo. ² Ato fichixō ato yoini iskafakī: “Ē mato pena fisti yonomapai. Akka nā ē ato kopifamis tii mā pena fisti yonoano ē mato kopifai, ¿nāskara sharamē?” ato faito, ‘Ēje, shara,’ fanifo. Nāskaxō āfe tare ari ato nīchini. ³ Askata rama xini keyaino tare ifo anā kakī ūia plaza

anoxō ranārito manaifono yonopaikakī tsōa ato yonomayamaino. ⁴ Askaifono tare ifāfe ato yoini: ‘¿Māri ēfe tare ano yonopaimē nā ē ato kopifamis keskafakī ē mato kopifanō?’ ato faito nikakata atiri fonifo yonoi fokani. ⁵ Askata tare ifo anā xini keya kaxō ōia ranārito mananifo yonopaikakī. Nāskakē afori nīchini āfe tare ano. Askata mā xini kaino anā kaxō ōia ranāritori manaifono. Nāfori nīchini yonotanōfo. ⁶ Askatari yātapishtakōi plaza ano anā kaxō ōia nānoa ranāri ato fichitoshini yonopaiyaifāfe. Nāskaxō ato yōkani: ‘¿Afaa nonoxō mā afeskafaimē yonokima?’ ato faito kemanifo, ⁷ ‘Tsōa noko yonomayamaino nō iki,’ fanifo. Askafaifono ato yoini: ‘Māri ēfe tare ano yonotakāfe,’ ato fani.

⁸ “Nāskata mā fakishano nā tare ifāfe afe xanīfo yoini iskafakī: ‘Ea yonoxonaifo ato kenafe ato kopifanō. Nā rama ikiafo ato kopifikā taefafe. Askata nā iki taeafō chipo ato kopifaxiki,’ fani. ⁹ Akka yātapishtakōi ikikaxō yonoafō nāfo ato kopifani nā pena fisti yonoafō kopifamis keskafakī. ¹⁰ Akka nā yonoi iki taeafāfe shinānifo: ‘Nō kori ichapa fira,’ ikaxō, askafikaxō nā fetsafāfe fiaitiri finifo. ¹¹ Nāskakē mā ato kopifaino, nā tare ifo mekafakakī yōachēpenifo. ¹² Iskafakī yoinifo: ‘Akka nā rama fēkaxō yonoafō mā ato kopifaa nā mā noko kopifaa keskafakī. Akka nō xini pae meeyanā nō yonoa nīskayanā nā pena tii,’ fanifo. ¹³ Akka nā tare ifāfe fisti kemani: ‘Efe yorashta, ē mia chakafakī mekafaama. Akka mē mia kopifaa nā mī pena fisti yonoa. Nā pena fisti ē ato kopifamis tii ē mato kopifai ē mato faaki. Nā sharaki mā ea faaki,’ fani. ¹⁴ ‘Akka ē mia kopifanō, nakīa

mī kori. Katāfe mī pexe ano. Akka nā rama ikikaxō yonoafo nā ē mia ināi keskafakī atori ē ināi. ¹⁵ Nā ē ināpaiyai keska fakī ē ato inātiro, ēfe korimāiyakē. Akka, ¿afeskai mī ekeki ñitifishkikimē ē fetsafo ināsharaino?” ixō yoini. ¹⁶ Nāskarifikī Epa Niospa nā taefakī chanīmara faafo ato ināi keskafakī nā rama chanīmara faifo nāfori ato ināsharaxii. Akka Epa Niospa yora ichapa kena a ika ano fonōfo. Nāskakē Epa Niospa ato kenafaito tsōa nikayamaito nā Ifofaafos ato ifixii,” ixō Jesús ato yoini.

Anā Jesús ato yoini: “Mā chaima ea retekanira,”
ixō

(*Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34*)

¹⁷ Askata Jesús Jerusalén ari fāi kakī a aõxō tāpimisfo kenaxō ato yoini iskafakī: ¹⁸ “Ea nikakāfe. Mā mā ñikai iskaratīa Jerusalén ano nō māpei kaikai. Nānoxō ea achikaxō ea ato inākani, a Nios ato kīfixomisfāfe ãto xanīfofo, askatari a Moisés yoikī kirika keneni keskara ato tāpimamisfo anori ea iyoxikani. Nānoxō, ‘Mā mī naikai,’ ixō ea yoixikani kiki. ¹⁹ Nāskakaxō yora fetsafo nōko kaifoma ea inākani ea kamaketsayanā ea koshaketsakani. Nāskakaxō ifi cruz ikaki ea mastakani. Akka ea askafafono tres nia oxata ē anā otoxii Epa Niospa ea otofaano,” ixō ato yoini.

Ãfa ãfe fake rafe Jesús yoixoní

(*Mr. 10.35-45*)

²⁰ Zebedeo fake rafe Juan fe Santiago ini. Nā rafe ãto afā fe Jesús ano fonifo. Mā Jesúski nokoxō nā kēromā ratokonō mai chachipakefofāni Jesús afara shara yōkapaikī. ²¹ Askafaito Jesús yōkani: “¿Afaa mī fichipaimē ē mia axonō?” faito, nā kēromā yoini: “Ifo, nā mī xanīfo finakōia ikaitīa ēfe fake raferi

mefe xanīfo inōfo ato xanīfo imafe. Nā xanīfāfe tsaoti ano mī tsaoano ēfe fake rafe takairafe mefe ketaxamei tsaonōfo,” fani.

22 Askafaito Jesús nā kēromā fake rafe yoini: “Mā tāpiama a mā ea yōkai keskara. ¿A ē omiskōixiai keskara māri omiskōitiromē?” Jesús ato faito kemanifo: “Ēje, nōri tenetiro,” fanifo.

23 Askafaifāfe Jesús ato yoini: “Chanīma, māri mā omiskōixii. Akka ēkai tsoa yoitiroma, ‘Efe ketaxamei tsaofe efe rafexii’ ixō. Akka ēfe Epa Nios fistichi yoitiro. Nā Niospa ato katoafos nāfo afe ketaxamei tsaotirofo efe rafexikakī,” ixō ato yoini.

24 Nāskakē a aōxō tāpimis rafeta askafakī yōkaifāfe a aōxō tāpimisfo fetsafāferi nikakakī, “¿Afeskai oa iskai rafemekakanimē?” ikaxō a rafe meepainifo. **25** Askaifono Jesús ato kenaxō ato yoini: “Mā mā tāpia yora fetsafāfe āto xanīfofo afe keskara fomākī. Nā xanīfāfe mitsisipakōixō ato yonomamis. A xanīfo fe rafeafāferi ato yoimisfo iskafakakī: ‘Nōri māto xanīfo. Nō mato yoiaito mā noko afara axorisafatiro,’ ixō fāsikōi ato yoimisfo.

26 Akka mā ranā askayamakāfe. Askatamaroko fatora fetsa mā xanīfo ipai ato yonoxomis keskara mā itiro. **27** Askatari fatora fetsari xanīfo ipaikī iskafakī shinātiro: ‘Ēkai afaama. Nāskakē ē fetsafo axosharapai. Nā apaiyaifo keskara ē ato axosharai,’ ixō shinātiro. **28** Akka ēri anori shināima, ēfe Epa Nios ariax ē nāmā fotoni feronāfakēkōi ixiki, ē Niospa Fakefekē ea afara axonōfo ē onima. Askatamaroko fetsafo ē ato afara sharafaxoxiki ē oni. Ē atoōnoax naxiki ē oni Satanás chaka āto ifo inōma,” ixō Jesús ato yoini.

*Jesús yora fēxo rafekōi sharafani
(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)*

29 Askata Jericó anoax Jesús aõxõ tāpimisfo fe kaino yorafā rasichi chīfafainifo. **30** Akka fai kesemē fēxokōi rafe tsaonifo. Nānoxõ Jesús fāi kaito nikakaxõ nā rafeta kenanifo iskafakakī: “Ifo, David fenapa, noko shināfe,” fāsikōi fanifo.

31 Askafaifono nā yorafā rasichi ato iskafanifo: “Nōko Ifo fekaxtefayamakāfe,” ato faifono, akka nā fēxokōi rafe fāsikōi kenanifo: “Ifo, David fenapa, jnoko shināfe!” fanifo.

32 Askafaifono Jesús nēteakekafani. Ato kenaxõ ato yōkani nā fēxokōi rafe: “¿Afaa mā fichipaimē ē mato axonō?” ixõ ato yōkani.

33 Ato askafaito kemanifo: “Ifo, nō fēro õisharapaikōi,” fanifo. **34** Jesús ato shinākī āto fero mēeni. Āto fero mēeaino nā fēxokōi rafeta āto fēro õirisafatanifo. Nāskakaxõ Jesús chīfafainifo.

21

*Jesús nokoni Jerusalén ano
(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)*

1 Nāskata mā Jerusalén chaima fokanax pexe rasi Betfagé ano nokonifo machi Olivos ano. Nānoxõ Jesús a aõxõ tāpimis rafe nīchini, **2** ato iskafayanā: “Mēstekōi fotakāfe oa ono pexe rasi ano. Nānoa burro nexekē mā fichi kaikai āfe fake fe nexekē. Nāskakē tēpexō ea efexotakāfe.

3 Anoxõ yora fētsa mato yōkaito: ‘¿Afeskakī mā burro tēpeyoamē?’ mato faito, yoikī iskafakāfe: ‘Nōko Ifafe fichipaiyaito nō ifixoniyoa. Akka samama nō mia nīchixoniyokai,’ fakāki,” a aõxõ tāpimis rafe fani.

4 Nā Niospa meka yoimisto kirikaki kenekī yoini keskakōini Jesús. **5** Iskafakī keneni:

Pexe rasi Sión anoafō ato yoikāfe iskafakī: “Õikapo. Māto xanīfokōi mā matoki oi kiki. Xanīfofiax afama keskara oi kikī. Burro fake kamaki tsaoa na feronāfakekai kakapaimisma,” ixō Niospa meka yoimisto kirika keneni.

6 Nā Jesúsxō tāpimisfāfe mā fōkaxō nā ato yoia keskara fanifo. **7** Nāskata burro fake yafi āfe afa iyonifo. Nāskaxō burro kate kamaki āto sama fanifo. Nāskakē Jesús a kamaki tsaoinākafāni. **8** Yora ichapakōi inifo. Nāfāfe āto rapatifo kakafa fonifo fai nēxpakīa. Ranāritori epe pei xatekaxō kakafanifo. **9** Akka nā rekē foaifo fe a acho foaifo fāsikōi mekafonifo. Tai tai fokani. “¡Aicho! ¡Nōko xanīfo David āfe fena nokoki oi kiki! ¡Sharafinakōia nokoki oi kiki Niospa nīchiano nai mēraxō! ¡Nōko Ifo Nios sharafinakōia!” ikanax tai taifonifo.

10 Nāskata Jesús Jerusalén ano kaito ōikani yorafo ratei fetsenifo ōiakefaikani. “¿Tsoamē na?” ikanax āa ranā yōināi fetsenifo. **11** Askaifāfe nā Jesús fe foafāfe ato kemanifo: “Nafi Jesúski Niospa meka ato yoimis. Nazarete anoa Galilea mai ano imis,” ixō ato yoinifo.

Jesús a Nios kīfiti pexefā mēraxō a ato ināifo ato potani

(*Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22*)

12 Mā fotoax Nios kīfiti pexefā mēra Jesús ik-itoshini. Ikikaixō ōia a mēraxō yorafāfe āto afama mīshtifo ato miniketsakanī inifo kori fikani. Askafaifāfe ōikī Jesús ato pōtaketsani a ato afama mīshtifo miniaifo, a ato fīaifori potani. A kori fīanōnāifo anoari āto mīsa pōtakī ato nāpakaketsani.

Askatari a ato rifi miniaifori ãto tsaotifori ato põtaketsani. ¹³ Askafata ato yoini iskafakī: “Niospa shināmanaino Isaías Niospa meka keneni iskafakī: ‘Mā ēfe pexefā mēraxō mā ea kīfitiro,’ ixō keneni. Akka nā yometsofāfe pexe keskara mā famis,” ixō Jesús ato yoini.

¹⁴ Ato askafaino a Nios kīfiti pexefā ano fēxofo, chatofo Jesúski fenifo. Nāskakē anoxō Jesús ato sharafani. ¹⁵ Jesús askarafo ato sharafaino ōikani. Akka nā Nios ato kīfixomisfāfe ãto xanīfofo feta a Moisés yoikī kirika keneni keskara ato tāpimamisfāfe ūinifo afama mīshthifo Jesús akaito. Askatari fakefo Nios kīfiti pexefā mēranoaxri tai tai ikaifāfe nikano ifo iskaifāfe, “¡Aicho! ¡Nā Jesús David ãfe fena sharafinakōia!” ikaifāfe nikakani ūitifishkinifo.

¹⁶ Nāskakakī Jesús yoinifo iskafakakī: “¿Oaiskai mī nikaimē yoiaifo keskara faifāfe?” Jesús ato kemanī: “Ēje, mē nikai,” ato fani. “Akka a kirika ke-neano, ¿mā ūimismamē? Iskafakī kenenifo, Niospa ato shināmanaino:

Fake yomefāfe mia fanākani, mī ato fanāimaino,
ixō kenenifo,” Jesús ato fani.

¹⁷ Askafakī ato yoita ato makinoax kani pexe rasi ano Betania ano. Nāno oxafistishini.

“Fana higuera, mī anā fimiyanakama,” Jesús fani

(Mr. 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Mā penano Jerusalén ano anā okī Jesús meeа fonāikōini. ¹⁹ Mā anā kakī Jesús ūini a fana higuera fai kesemē nikē. Nāskakē akiki kaxō ãfe fimi fe-nani pipaikī. Akka fimiya inima, ãfe pei fisti ini.

Nāskakē yoikī iskafani: “Anā mī fimiyanakamaki,” faino koshikōi nā higuera xanarisatani.

²⁰ Askaito ūikakī aōxō tāpimisfāfe yōkanifo: “Kee, ḡafeskai na ifi xanarisatanimē?” ikaxō, ²¹ yōkaifono Jesús ato kemani: “Ē mato pāraima mā ea nikakōixō māri atiro na ē ifi higuera xanafaa keskafakī. Nāskarifikā na machiri mā yoitiro iskafakī: ‘Nonoax tsekekainax fakafā mēra paketāfe,’ mā faino fakafā mēra paketiro. ²² Mā Epa Nios chanīmara fakōixō mā afara kīfiaito mato inātiro,” ixō ato Jesús yoini.

*“¿Tsōa mia nīchinimē mī xanīfo inō?” ixō Jesús yōkanifo anoxō achipaikakī
(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)*

²³ Ato askafata Nios kīfiti pexefā mēra ikikaini. Nā Nios kīfiti pexefā mēraxon ato tāpimanaino, nā ato Nios kīfixomisfāfe āto xanīfo fe judeo anifofo fonifo. Akiki fōkaxō yōkanifo iskafakakī: “¿Tsōa mia nīchinimē? ¿Tsōa mia yoiamē mī iskafanō?” ixō yōkanifo.

²⁴⁻²⁵ Askafaifono Jesús ato kemani: “Ēri mato yōkanō. Ea yoikapo ē nikanō. ḡTsōa Juan nīchinimē ato maotisafakī ato faka mēra ikimapakenō? Niospa nīchiyamakī yorafāfe nīchiniforaka. Akka mā ea kemaito, ēri mato yoikai tsōaōxō ē iskafaimākai.”

Ato askafaino, ãa ranā mēenāpai fetsayanā. Shinānifo iskakakī: “Niospa Juan nīchini nō faito noko yoikī iskafatiro: ‘Akka afeskakī mā Juan nikamismamē?’ noko fatiroki,” ikanax yoinānifo. ²⁶ “Akka nō iskafatiroma: ‘Yorafāfe Juan nīchinifo,’ nō fatiroma. Nō yorafoki mesei

keyokōichi shinākani Niospa shināmanaino Juan ato yoipaoni,” ikanax xanīfofo yoinānifo.

²⁷ Nāskakaxō Jesús yoinifo iskafakakī: “Nō tāpiama,” faifono Jesúsri ato kemani iskafakī: “Ēri mato yoima tsōa ea nīchinimākī ē iskafanō,” Jesús ato fani.

Meka fetsafaxō feronāfake rafeōnoa Jesús ato yoini

²⁸ Jesús ato yoini: “Meka fetsafaxō ē mato yoinō. Feronāfake fisti fake naetapa rafeya ini. Nāskaxō āfe fake iyoa yoini: ‘Ēfe tare ano kaxō ea yonoxotāfe,’ fani. ²⁹ Askafaito āfe fāke kemani: ‘Ē kapaima,’ fani. Askafiax mā shināx kani.

³⁰ “Askata āfe fake chipokori yoini iskafakī: ‘Mīri kaxō ēfe tare ano ea yonoxotāfe,’ fani. Askafaito nāato kemani iskafakī: ‘Ia, epa. Ē yonotanōkī,’ fafiax kanima. ³¹ Akka, ¿fatoto a āfe āpa fichipaiyai keskafakī axonimē?’ ato faito, “Iyoato axoni,” fanifo. Nāskaxō Jesús ato yoini: “Ē mato pāraima. Nā xanīfo kori fīxomisfo fe, nā kēro chotaferomafo ato chaka xatekanax mā Epa Nios Ifofakōikani. Akka mā afaa afeskafaxoma mā Epa Nios Ifofaama. ³² Akka Juan ato maotisafamis oni ato tāpimaxiki afeskax mā itiromāki, Niospa fichipai keskara. Akka mākai Juan nikamisma. Akka nā xanīfo kori fīxomisfo feta nā kēro chotaferomafāfe nikakōinifo. Akka māto chaka mā xateama mā afara fetsafo shināmis,” ixō Jesús ato yoini.

Meka fetsafaxō Jesús ato yoini a ato yonoxomis chakafoōnoa

(Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

³³ Anā Jesūs ato yoini iskafakī: “Ea nikakapo ē mato meka fetsafaxō yoinō. Tare ifāfe āfe tare ano uva fanani. Fanaxō akiki keneakeni. Nāskaxō mai pōkini a mērāxō uva tsinīxiki. Askatari pexe keya fani anoxō kexexiki tsōa mēeyamanō. Mā askafakī fetsaxō ato inānī nā uva tare kexenōfo. Nāskata mai fetsa ari kani. ³⁴ Akka nā fimimistīa mā āfe fanafo pachiaino, a yonoxomisfo nīchini a kexexonafo ato yōkaxō nā āfenā tiiri fixotanōfo. ³⁵ Akka nā tare kexexonafāfe a xanīfo yonoxomis achikaxō fisti seteketsanifo. Askatari fetsari retenifo. Askatari fetsari tokirinī tsakaketsanifo. ³⁶ Nāskakē tare ifāfe anā āfe inafo ichapakōi nīchini. Mā foafono nā tare kexemisfāfe ato askari fanifo.

³⁷ “Mā ato askafapaxō āfe fakekōi nīchini aōnoa shināchakatama, ‘Ēfe fake nikatirofokī,’ ixō. ³⁸ Akka mā āfe fake kaito fichikanax nā tare kexemisfo aa ranā yoinānifo: ‘Nato āfe apa naano na fanafo fixii kiki. A nari retekape na āfe fanafo nōkonā inō,’ inifo. ³⁹ Nāskakata achinifo. Mā achikaxō tare pasotai iyokaxō retenifo. ⁴⁰ Akka, ‘mā tare ifo oxō a tare kexemisfo ato afeskafatiromē?’” ixō Jesūs ato yōkani.

⁴¹ Ato askafaito kemanifo: “Ato retetiro ato noitama yora chakafokē. Nāskaxō tare ifāfe yora fetsafo āfe tare inātiro, nāfāfe inānōfo nā āfenā tiiri mā āfe fana fimifo pachiano,” ixō yoinifo.

⁴² Nāskata Jesūs ato yoini meka fetsafaxō: “¿Na kirika kenea anoa mā anemismamē? Iskafakī kenenifo:

Tokiri pexe fapaikakī nā pexe famisfāfe na tokiri chakara ixō potafiafono, fetsafāfe fichikaxō na tokiri sharakōi ikaxō akiki pexe fatirofo. Nāskarifiakī xanīfofofāfe, ‘Nakai afama,’

ikaxõ Niospa Fake ōikaspamisfo. Askafafiaifono Niospa ãfe Fake katoni nõko Ifo inõ. Nãskakẽ nõ akiki inimakõi,
ixõ kirika ano kenenifo,” Jesús ato fani.

43 “Nãskakẽ ē mato yoi, taeyoi Nios fe rafexõ ãfe meka mā ato yoiyomis. Askafixõ mā ea nikakaspai. Nãskakẽ Epa Niospa fetsafo yoi ãfe meka ato tāpimanõfo afeska faxõ Nios Ifo sharakõifatiromakĩ.

44 Akka tokiriki fetsa pakeki aõ xao teketiro. Akka tokiri yoraki pakekĩ yamakõi fatatiro. Nãskarifiakĩ ē Niospa Fakekõioxõ a ea nikakaspaprofona ē ato omiskõimaxii,” ixõ Jesús ato yoini.

45 Akka nã Nios ato kífixomisfo ãto xanõfo feta fariseofâfe nikanifo Jesús meka fetsafaxõ ato yoiaito. Nãskakaxõ tāpinifo Jesús atoõnoa yoiaito.

46 Nãskakaxõ achipainifo. Akka achipaifikanimesenifo yorafãfemäi chanõmara faifono Jesús Niospa meka ato yoimiskẽ. Nãskakẽ achinifoma achipaifikakĩ.

22

*Meka fetsafaxõ Jesús ato yoini a feronãfake
ãfiyaino inimayanã piaifoõnoa yoikĩ*

(Lc. 14.15-24)

1 Anã Jesús meka fetsafaxõ ato yoini iskafakĩ:

2 “A Epa Nios xanõfo ika ano iskaraki ē mato yoinõ. Nikakãfe. Nã xanõfâfe ãfe fake ãfi fiaino fista axoxiki.

3 Akka xanõfâfe a yonoxomisfo nõchini ato yoitanõfo fenõfo. Akka mā fõkaxõ ato yoiaifono fekaspanifo.

4 Nãskaxõ anã a yonoxomis fetsafo nõchini ato iskafayanã: ‘Ato yoikĩ iskafatakãfe: “Mã xanõfâfe ãfe fâke ãfiyaino mā itipinõsharakõi faa pixiki. Æfe fakka efapa mā ato retemana. Askatari

fakka fake xoakōiari ato retemana. Mā keyokōi itipinīsharafakī, kookāfe pixikakī,”’ ato fani. ⁵ Akka ato askafaifono ato fe fekaspanifo. Fetsa āfe tare ari kani. Fetsari kani āfe afama mīshti minikai. ⁶ Atirifāfe nā xanīfāfe inafo ato achikaxō ato seteketsayanā ato retenifo. ⁷ Nāskakē xanīfo ūitifishkifinakōini. Nāskaxō āfe sorarofo nīchini a retemitsamisfo ato reteyanā āto pexefori ato kōakī mītokakōitanōfo. ⁸ Nāskaxō xanīfāfe a yonoxomis fetsafo yoini ato iskafakī: ‘Mē itipinīshara faa ēfe fake āfiyaino pixiki. Akka nā chakafo ē ato kenamaifo fekaspakōiafokī. ⁹ Akka māri fotakāfe nā pexe rasi ano. Nāria ato fichixō nā mā ūiaifo ato yoikāfe fenōfo pii fenōfo, ēfe fāke āfiyaino,’ ixō ato yoini. ¹⁰ Nāskakē a yonoxomisfo fai fētsa fonifo. Mā fōkaxō yora ichapafo fichikaxō ato efenifo. Yora sharafo efeta yora chakafori efenifo. Nāskakē xanīfāfe āfe fāke āfiyaino yorafo pexe fospikōinifo.

¹¹ “Nāskakē xanīfo pexe mēra ikikaini yorafo feaito itipinīsharafaxō ato rapati sharakōi ato ināketsani safenōfo āfe fāke fista akaino. Xanīfo ikikaini ato ūikai mā sharakōi safeketsafomakī. Akka fistichi rapati shara safea inima, chapokōi safea fichini. ¹² Akka a rapati shara safeama fichixō yoini: ‘¿Afeskakī mī rapati sharakōi safeax mī oamamē ēfe fāke āfiyafaino?’ Askafaino nā feronāfake tooxinima. ¹³ Nāskaxō xanīfāfe a yonoxomisfo yoini: ‘Na feronāfake otexkere ata metexkeraxō fakishifā mēra potakāfe, anoax omiskōipakexanō eaiyanā,’ ixō ato yoini. ¹⁴ Nāskarifiai Epa Niospa yora ichapa kenai a ika ano fenōfo nā āfe Fake Ifofaifo tii afe ipanakafo,” ixō Jesús ato yoini.

*“¿Xan̄fo nō kori inātiromē noko yōkaito?” ixō Jesús yōkanifo
(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)*

¹⁵ Nāskata mā Jesús ato yoiaito nikakata mā fokanax fariseofo yoinānifo: “¿Afeskaxō nō Jesús afara chaka yoimatiromē? Afara chaka noko yoiaito nō yōaxiki,” ikanax yoinānifo. ¹⁶ Nāskafakata āto inafo nīchinifo, Herodes āfe inafoya iskafakī yoitanōfo: “Maestro, mā nō tāpia mī chanīmakōi yoimis. Nā Epa Niospa noko shināmapaiyai keskarakōi mī noko yoimis yorafāfe mīōnoa afara chaka yoifiaifono. Afara mī yoipai mī ranomisma. Keyokōi nāskarafos mī ato yoimis. ¹⁷ Nāskakē noko tāpimasharafe. Akka chanīmamakī noko yoife na romanō xan̄fo nō kopifatiromakī askayamakī nō kopifatiroma rakikī,” fanifo. Jesús chakafamapaikakī askafanifo.

¹⁸ Askafaifāfe ōikī Jesús tāpini feparapaiyaifāfe. Ato yoini: “Feparamisfāfe, ¿afara chaka mā ea yoimapaimē eōnoa afara chaka yoipaikī? ¹⁹ Akka māto kori exe ea ispakāfe a aō mā xan̄fo kopifamis,” ato fani. Ato askafaito kori exe fisti fōxonifo. ²⁰ Nāskaxō Jesús ato yōkani: “¿Tsōa femānā na keskaramē? ¿Tsōa aneri na kori exe ano ke-neamē?” ixō ato yōkaito, ²¹ kemanifo iskafakakī: “Nōko xan̄fo César keskara,” fanifo. Nāskakē Jesús ato yoini: “Akka na kori exe Césarnākē César inākāfe, akka Niosnākē Niosri inākāfe,” ixō Jesús ato yoini.

²² Ato askafaito nikakani, ratekōiyanā. “Kee. Āfe mekakai tsōa finōtiroma,” ikanax a makinoax fonifo ōifaikani.

*“¿Yora naax anā otoax afeskatiromē?” ixō Jesús yōkanifo
(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)*

23 Nāskatari afia pena fisti saduceofo fenifo Jesús ñifekani. Nā saduceofāfe yoimisfo iskafakakī: “Yora naaxkai anā afeskax ototrioma,” ixō shināmisfo. Nāskakaxō Jesús yōkai fekani fenifo iskafakakī: **24** “Maestro, Moisés yoini iskafakī: ‘Feronāfake naano āfe āfi feta fake akamax, one fētsa nā kēro fitiro, āfe āfi inō. Mā fixō afeta fake atiro āfe ōchi fake inō,’ ixō Moisés noko yoikī keneni. **25** Akka nō mia yoikī taefanō. Noko nikafe chipo noko yoixiki. Akka nā nane tii siete inifo, feronāfake. Āto ochi iyoa āfiyai taeni. Mā āfiyax afeta fake akamax nani. Mā āfe ochi naano chipokoto fini. **26** Nāskarifiai nā chipokori nani afeta fake akamax. Nāskatari chipoko fētsari fini, nāri nani afeta fake akamax. Nāskakanax akikinoax nai keyonifo afeta fake akanamax. **27** Nāskata mā nai keyoafono nā kērori chipo nani. **28** Akka, ¿a yorafo mā otokaxō nai mēraxō, fatoto nā kēro fixiimē, nā fistimāi fīpakaxō?” ixō yōkanifo.

29 Askafaifono Jesús ato kemani: “Mākai afaa tāpiama. Nā kirika ano Niospa meka yoikī keneni-fokai mā tāpiama. Nāskaxori Niospa akai keskara āfe sharaōxō ari mā tāpiama. Na mā ea fanīrira yoiai,” ato fani. **30** “Akka yorafo nakanax anā otokanax anā āfiyatirofoma. Kērofori anā feney-atirofoma. Nāskakanax ājirifo keskara itirofo nai mēranoax. **31** Akka, ¿a yorafo naax otoxiaifo Niospa yoini keskara, a kirika keneano mā òimismamē? **32** Iskafakī Niospa yoini: ‘Ēfi mī xinifāfe āto

Nioskōiki, Abraham ikaino Isaaca ikaino Jacobo ikaino,’ ixō Niospa yoini. Akka yorafo mā nafifafono naafoma keskara Epa Niospa ato ōimis. Niospa yoini iskafakī: ‘Ēkīa āto Nioskōi,’ ixō Niospa yoini.” Nāskara Jesús keyokōi ato yoini.

³³ Saduceofāfe nikanifo Jesús ato askafaito, “¡Aira! ¡Nikakapo! Jesús sharakōi yoi,” ikanax yoinānifo.

“Akka, ¿fato meka sharafinakōiamē, nā Niospa shināmanaino Moisés ato yoiniraka?” ikaxō fariseofāfe Jesús yōkanifo

(Mr. 12.28-34)

³⁴ Nāskakē saduceofo Jesús ato meka xatemanaito nikakaxō fariseofo ichanākanax Jesús ano fenifo. ³⁵ Akka feronāfake fisti a Moisés yoikī kirika keneni keskara ato tāpimamis ini. Nāato Jesús fanīririra kemamapaikī yōkani, ³⁶ “Maestro, ¿fato meka sharafinakōiamē, nā Niospa shināmanaino Moisés keneniraka sharafinakōia?” faito,

³⁷⁻³⁸ Jesús yoini iskafakī: “Moisés yoikī taefani iskafakī: ‘Nōko Ifo Nios noikōikāfe nōko ōtitifoyaxō, nōko māpori shināsharakōita, nōko yōshi sharafoyaxori.’ Nā mekafi sharafinakōiakī nā Moisés yoini keskara. ³⁹ Nāskatari nā ē mato taefakī yoia keskarakōiri nāno fetsari, a mia chaima nikari noisharafe a mīa mī noimeai keskafakī ixō Moisés keneni. ⁴⁰ Moisés noko yoini keskai afeskax nō shara itiromāki. Askatari a Niospa meka yoim-isfāfe yoinifo keskai afeskaxri nō askatiromakī. Akka nō askasharapai nā meka rafe nikakōisharax nō askasharakōitiro,” ixō Jesús ato yoini.

“Akka, ¿tsōa fenamē Cristo?” ixō Jesús ato yōkani (Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)

⁴¹ Fariseofo afe ichanāyoafono, ⁴² Jesús ato yōkani: “Akka, ¿nā Niospa katoa nā Cristoōnoa, afaa mā shināimē? ¿Tsōa fenamē?” ato faito kemanifo: “David āfe fenakīa,” fanifo. ⁴³ Nāskata Jesús ato yoini: “David Niospa Yōshi Sharapa shināmanaino nōko Ifo Cristoōnoa kirikaki keneni iskafakī Cristo oyoamano. Ē mato yoinō mā shinākōinō:

⁴⁴ Epa Niospa ēfe Ifo yoini iskafakī: ‘Mī efe xanīfokōi īpanakaki. Akka nā mia noikaspaifo mī ato finōkōinō ē ato mīnāmā nīchikai,’ ixō Epa Niospa yoinino David kirika keneni.

⁴⁵ “Akka, ¿afeskai Cristo David āfe fena itiromē, nā David Cristo ēfe Ifora fafiapaonino?” Jesús ato fani.

⁴⁶ Ato askafaino nikakakī tsōakai pishta kemanima. Nāskakē akiki ranokakī anā tsōa afaa pishta yōkanima.

23

Jesús ato yōani fariseofoya a Moisés yoini keskara ato tāpimamisfo

(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

¹ Mā askafata Jesús yorafo yoini aōxō tāpimisfoya: ² “A Moisés yoikī kirika keneni keskara ato tāpimamisfo feta fariseofāfe a Moisés yoini keskara mato tāpimakanī. ³ Akka ato nikakāfe. Nā mato yoiaifo keskara akāfe. Akka nāfāfe nā yoiaifo keskara akanima. Nāskakē nā yoiaifo keskara akātama afara fetsafo amisfo. Nāskakē māri ato keskara iyamakāfe. ⁴ Āto patoronō ato

yoitiro iskafakī: ‘Na efekōi pefexō fōtakāfe,’ ato fafiaxō ēri foyoikanō ato fatiroma. Nāskarifiakī a Moisés keneni ato tāpimamisfo feta fariseofāfe mato afara fekaxkōi yoimisfo afeskax Epa Nios fe mā itiromākī Epa Nios matoki inimanō ikaxō. Nāskafikaxō mato afara axosharamisfoma.

⁵ Afama mīshti sharafo apaikani yorafāfe noko ūinōfora ikaxō kakapaiyanā. Niospa meka kirikaki kenekata koiro kafo pishta fakāta a mēra Niospa meka nanekaxō āto fishpi ano nētamisfo. Askatari āto pōya anori nētamisfo. Askatari tari kepanātia chainipa safemisfo sharakōira noko fanōfo ikaxō.

⁶ Askatari sharakōi anoxō pipaimisfo, askatari tsaoti sharakōi anori tsaopaimisfo ichanāti pexe anoax, keyokōichi noko ūinōfora ikanax.

⁷ Nāskakata nā yora ichapa rasi ano fopaikani noko finōkakī noko yoisharakakī, ‘Maestro noko fanōfora,’ ikanax.

⁸ “Akka mā, ‘Maestro, noko fakāfe,’ ato faya-makāfe. Akka keyokōi mā yora fisti keskara. Tsoa fetsakai finama. Akka māto Maestro fisti finakōiaki. ⁹ Nāskakē iskaratīa nono mai anoxō tsoa Ēpa fayamakāfe. Akka nōko Epa Nioskōi nai mēra ikaki. Nā fisti Epa nō fatiroki. ¹⁰ Askatari tsoa ifofayamakāfe. Akka nā Epa Niospa katoni fisti na Cristo fisti mā Ifofatiro. ¹¹ Nā fatora fetsa xanīfo ipai nā ato yonoxomis keskara itiro. Nāskaxō ato afara axosharatiro. ¹² Akka fatora fētsa ato finōpaiyaito a keskara Niospa ato nāmā nīchitiro anā afaa inōma. Akka a shināi iskai: ‘Ēkai afama, ē fetsafo finōpaima, ē ato keskarama,’ ixō shināito Niospa fetsafo finōmainīfōfā sharakōi nīchitiro,” ixō Jesús ato yoini.

13 Nāskata Jesús a Moisés yoikī kirika keneni keskara ato tāpimamisfoya fariseofo yoini iskafakī: “Moisés meka ato tāpimamisfāfe, māri fariseofāfe ea nikasharakāfe. Māfi ato pārapaimiski. Mākai a mā yoia keskara mā ato yoimisma. Mā ato xītimis Epa Nios Ifofayamanōfo. Māri mā Nios Ifofamisma. Nā Nios Ifofapaiyaifo mā ato xītimis. ¡Ooa! Epa Niospa mato fāsi omiskōimaxii.

14 “¡Ooa! Mā omiskōikai, Moisés meka ato tāpimamisfāfe fariseofo fe. Mā ato yoimiski iskafakī: ‘Nō mato afara shara faxōira,’ ixō mā ato pāramis. Akka kēro ifomafa mā pāraxō mā pexe fīamis. Nāskaxō mā Nios kīfikī mā chaikōi kīfimis yorafāfe sharakōi shinānōfora ixō. Nāskakē Epa Niospa mato fāsi omiskōimaxii.

15 “¡Ooa, a Moisés yoikī kirika keneni keskara ato tāpimamisfāfe, mā omiskōixii fariseofo fe! Akka mā judeofoma ari kafāsamis ato yoikai noko keskara inōfora ikax, nō mato Niospa meka tāpimanōra ixō. Askafixō mā ato yoisharamisma. Nāskakē mato nikakanax mato keskarari ikani kiki. Mā chakakōifo nāfori chakafinakōia ikani kiki. Nāskakē mā nakanax Epa Nios ari foxikanima. Mato fe nā omiskōipakenakafo mēra foxikani.

16 “¡Ooa! Niospa mato omiskōimaxii, mā ato mēstekōi yoimiskēma. Mā tāpiamafixō mā ato paramiski ato tāpimapaiķī. Mā fēxo keskarakī fēxo afe fēxo iyoikai nā rafe fenotirofo. Nāskarifiakī Niospa meka anoriyamafiano mā ato paramiski iskafakī mā ato yoikī: ‘Ē mato paraima. Nāskakē ē mato yoi, nā ē mato yoiyoa keskara ē ayamaito Nios kīfiti pexefānē ea omiskōimatiro,’ mā imis. ‘Akka nā Nios kīfiti pexefā aneōxō mā yoiyoa

keskafakī mā ato axoyamaxō shināchakayamakāfe. Askafixō nā Nios kīfiti pexefā mēranoa oro aneōxō mā ato yoiyoa keskafakī ato axokāfe,’ ixō mā ato yoimis. ¹⁷ Mā tatimakōifo, askatari mā fēxo keskarakōifo. Akka, ¿fato sharafinakōiamē? Nā Nios kīfiti pexefā mēranoa oro raka sharafinakōia, askayamai Nios kīfiti pexefā raka sharafinakōia. Akka oro ares rakax shara itiroma. Akka Nios kīfiti pexefā mēramāi rakax shara itiro.

¹⁸ “Nāskarifiakī, ‘Nā ē mato yoiyoa keskara ē aymaito nā a kamakixō yoinā koati mīsamāfānē ea omiskōmatiro,’ ixō yoimisfo. Akka mā fariseofāfe, anorima mā ato yoikī iskafamis: ‘Nā mīsamāfā aneōxō mā ato yoiyomis keskafakī mā ato axoyamafixō shināchakayamakāfe. Askatari nā mīsamāfā kamakixō yoinā koaki nā yoinā aneōxō mā ato yoiyomis keskara akāfe,’ ixō mā ato yoimis.

¹⁹ “Akka mā fēxo keskarakōi. Akka, ¿fato sharafinakōiamē? Nā afarafo mā Nios ināi raka sharafinakōia, askayamai a kamakixō yoinā koati mīsamāfā raka sharafinakōia. Akka nā yoinā ina ares shara itiroma. Askafiax nā shara, māmāi mā Nios ināno mīsamāfā anoxō koakī. Nāskakē nā yoinā inapa nā koati mīsamāfā finōama. ²⁰ Akka nā koati mīsamāfā aneōxō afara yoiaito nā koati mīsamāfā fistiōna aneima. Akka nā mīsamāfā kamaki rakaōnoari yoi. ²¹ Akka nā Nios kīfiti pexefā aneōxō afara yoikī Nios kīfiti pexefā fistiōna yoima. Akka Niosri a mēra ikano mā yoi. ²² Akka nā nai aneōxori mā afara yoikī, nai fistiōna mā yoima. Nā Nios Xanīfo nai mēra ika anoafori mā yoi.

²³ “¡Ooa, a Moisés yoikī kirika keneni keskara ato

tāpimamisfāfe fariseofo feta! Ea nikakapo. Māfi ato parapaimiski. Māto afama mīshtifo mā Nios ināpaifikī a Niospa afara fetsa yoia keskara mā shināmismā. Mā māto fana mīshtifo nā korātorofo fana fetsa mīshtifori mā Nios ināmis. Akka fetsafo mā ato yonomaxō afara fichipaifiaifāfe mā ato noikima mā ato afaa ināmismā. Epa Niospa yoini keskafakī mā ato noima. Akka a mā yoiai keskara tsōa māto meka chanīmara fatiroma. Nāskaxō māto fana mīshtifo mā Nios ināfikī a Niospa yoia keskara mā shināima. ²⁴ Akka mā nā fēxo afe fēxo iyotiroma keskarafō. Nāskarifiakī māri mēstekōi shināsharama yorafo Niospa meka tāpimapafikī. Nāskaxō afara sharakōifo mā ato tāpimasharamisma. Akka afara sharama mā ato tāpimamis. Akka nāpe pishta māto kecho mēra naneano, mā fixō mā potamiski. Akka nā camello efapakōi mā potakaspakī mā ayamis.

²⁵ “¡Ooa, a Moisés yoikī kirika keneni keskara ato tāpimamisfāfe fariseofo feta! Mā ato parapaimiskōi. Akka māto kecho yafi māto sapa femākīa fisti chokasharafikī, oke mērakai mā chokasharamisma, nachoshtax pisikōi itiro. Nāskarifiakī mā yorafo ūimapai nafo sharafora noko fanōfora ixō. Akka māto shinā mēraxō mā shara shināyamafikī, oa choshta pisi keskaraxō. Nāskaxō afarafo mā ato fiamis fetsafo ratexō. Askatari mareskōi mā shinākī, ichapakōi fichipaikī mā icha icha famis. Nāskakē Epa Niospa mato omiskōimakōixii. ²⁶ Fariseofāfe, mākai mēstekōi shināsharamisma. Akka iskaratā māto shinā mēraxō shināsharakāfe, isharakōixikakī. Anā afaa chaka shinākakima. Nāskaxō mā yorafo ūkisharakōitiroki.

27 “¡Ooa, a Moisés yoikī kirika keneni keskara ato tāpimamisfāfe, fariseofo feta! Māfi ato parapaimiski. Māfi nā mafa kini keskaraki. Akka mafa kini femākīa oxo sharakōi nō ūifiaino oke mēra sharama. A namisfāfe āto xaofo fospikōia pisia fetsa fetsatapafo. **28** Nāskarari shara keskara yorafāfe mato ūikani. Akka māto shinā mēraxyō mā shara shināima. Afara chakakōifo mā shināmis, ato mā parakōimis.

29 “¡Ooa, a Moisés yoikī kirika keneni keskara ato tāpimamisfāfe, fariseofo feta! Mā ato parapaimis. Nāskakē Niospa mato omiskōimakī finakōixii. Nā māto xinifo a Niospa meka yoimisfo fetsafāfe ato retenifo maiafo ano mā tokiri famis a māto xinifo namisfo ato shināxikī. Nāskaxori a maiafo mānāo charofori mā famis yorafāfe ūikakī na mēra sharakōira fanōfora ixō. **30** Nāskaxō mā yoimis iskafakī: ‘Nōko xinifāfe a Niospa meka ato yoimisfo retenifo keskafakī nōri niyoxō nō ato retekeranima,’ ixō mā yoimis. **31** Akka nā mā yoiai keskara chanīma. Māto xinifāfe ato chakafakī ato retenifo. Māri ato keskarakōifo. **32** Nā Niospa matoki nīchiari mā retexii. Akka nā mā apaiyai keskafakī ayotakāfe.

33 “Mā afara chakafa fafafāini. Nāskakē mā rono keskarafo. Mā chakafa fafafāini. Mā rono paekapato fake keskarakōifo. Nāskakē mā omiskōipakenakafo mēra mā kaxii. Akka afeskax mā faki ichotiroma. Askatari tsōakai mato nētefatiroma. **34** Nāskakē a Niospa meka yoimis ē matoki nīchikai. Askatari a Niospa meka tāpisharakōixō shināsharakōimisno ē nīchikai. Nāskatari a Moisés yoikī kirika keneni keskara ato tāpimamisfori ē matoki nīchixii. Nāskakē atiri

mā ato retexii. Askatari fetsafori ifi cruz ikaki mā ato mastaxii nanōfo. Askatari fetsafori māto ichanāti pexe mēraxonā mā ato koshaxii. Nāskakī mā ato omiskōimakōixii. Nāskaxori fetsafori mā ato chīfaofāsa faxii ato omiskōimayanā.³⁵ Nāskakē Epa Niospa matori omiskōimaxii nā māto xinifāfe nā yora sharafo retenifono. Akka taefakī nā Abel sharafiano āfe ōchi reteni. Askatari fetsafori sharafiafono ato retenifo. Chipori mā xini ichapa finōano nā Zacarías, Berequías fake, māto xinifāfe retenifo. Nā Zacarías feronāfake sharafiano Nios kīfiti pexefā chaimashtaxō koati mīsamāfā nakirafexō retenifo. Nāskakē Niospa atoōxō mato omiskōimaki finakōixii.³⁶ Akka chanīma ē mato yoinō. Na yorafo iskaratīa niyoafō Niospa ato omiskōimaki finakōixii,” ixō Jesús ato yoini.

*Jesús Jerusalén anoafō ato shināi oiani
(Lc. 13.34-35)*

³⁷ Anā Jesús ato yoini iskafakī: “¡Ooa, Jerusalén ano ikafāfe! Māfi a Niospa meka yoimisfo mā ato retemiski. Askatari aōnoa āfe meka shara yoitānōfo Niospa mato ano nīchiafori mā ato tokorinī tsakakī retemis. Oa takaranā āfe fakefo āfe pei nāmā onetiro keskafakī ē mato kexepaifiaito mā ea nikakaspamis. Māfi ekeki omismakī ē mato ūkipanā.³⁸ Akka ūikapo, iskaratīa anā tsōa mato kexeima nā mā imis anoa.³⁹ Ē mato yoinō, iskaratīakai mā ea anā ūima. Nā ē oaitīa mā ea ūixii. Nā ē nai mēranoax ē oaitīa mā yoikī iskafaxii: ‘Nafi Niospa nokoki nīchia. Fāsi sharafinakōia Epa Niospa na shara fapanaka,’ ixō mā eōnoa yoixii,” ixō Jesús ato yoini.

24

*Jesús ato yoini: “Na Nios kifiti pexefā pāoixii,” ixō
(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)*

¹ Nāskata Jesús Nios kifiti pexefā mēranoax tsekekainaino, aōxō tāpimisfo akiki fēkaxō yoinifo iskafakakī: “Ifo, ōipo. Nōko Nios kifiti pexefā sharakōi,” fanifo. ² Askafaifono Jesús ato yoini: “Na mā ōiai, akka ē mato pāraima anākai tokirifo petsanāmēxima, keyokōi pāoixii. Na tokirifori maoi fetsexii,” ato fani.

*Afaa afeskaximākai mā chaima nōko mai keyoaino Jesús ato yoini
(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-24)*

³ Askata fonifo māchifā Olivos ano. Nāno Jesús tsaoni. Nāskakē aōxō tāpimisfo akiki fonifo yōkaxikakī iskafakakī: “Nō tāpipai mī noko yoinō afetīa iximē a mī yoiai keskai. Afskaxō nō tāpitiromē a mī anā oxiai mā mai keyoaino noko yoife,” fanifo.

⁴ Askafaifono Jesús ato kemani: “Kexemesharakani mā ato nikaino mato afara chakafamatirofoki. ⁵ Yora ichapa fēkaxō, ‘É Cristora,’ ixō mato paraxikani. ⁶ Nāskaxori mā nikaxii yorafo retenāifāfe chai inoax. Nāskatari nonoaxri askaxikani retenākani. Askara ōi, rateyamakāfe. Nā ē mato yoimis keskakōi kiki. Nāskafiax nōko mai fena keyoxima kiki, chipo ixii. ⁷ Akka yorafo mai fetsa anoax mēenāpaiyaifono yora fetsafori mai fetsa anoax retenāxikani. Askatari fonāiki finakōixikani afaa pikanim. Nāskatari nā mai fetsa anoax mai naya naya ixii.

Askatari pae finakōia fetsa fetsatapafo nokoxii kiki. ⁸ Akka taei nā omiskōiaifo, askai fetsexii.

⁹ “Nāskata mato achikaxō fetsafo mato ināxikani mato omiskōimanōfo. Nāskaxō mato retenōfo. Nāskaxō keyokōi nā mai tio anoxō eōxō mato noikaspaxikani. ¹⁰ Nāskatari yora ichapafāfekai ea anā chanīmara fakanima. Nāskakanax āa ranā noikaspa faatanāxikani. Nāskakaxō yora fetsa yōsixikani ato achinōfo. ¹¹ Nāskatari yora ichapafo āa chanīxikani iskakani: ‘Ea Niospa shināmani kiki ē Niospa meka mato yoinō,’ iki āa chanīxikani. Nāskaxō yora ichapafo ato pāraxikani. ¹² Nāskaxō ato chakakōi faxikani. Ato noimisfo keskafakī atirififāfe anā ato noisharaxikanima. ¹³ Akka nā ea shināmakixoma ea shinākōiai nāfi ēfe Epa Nios fe ipaxatiroki. ¹⁴ Nāskakē na meka shara Jesúsnoa nikaxakani Jesús noko nāxonikē Epa Nios xanīfo anoax nō afe īpaxanō. Na maifo tii ano ato yoiaifono, chipo nōko mai keyoxii.

¹⁵ “Nā Niospa meka yoimisto Daniel a inōpokoi yoikī keneni iskafakī: ‘Nios kīfiti pexefā mēra afara chakakōi faxikani,’ ixō kirika keneni. Nāskakē na kirika kenea anexō tāpikāfe. ¹⁶ Nā chakafinakōia ūikanax, nā Judea anoafu machi keya ano ichorisatakāfe. ¹⁷ Askatari āfe pexe māmākīa tsaoxō ato fichiax koshikōi fotopakekafā āfe afaa fiamax ichotiro. ¹⁸ Askatari a āfe tare ano yonoaito anā oxō āfe rapati fitiroma. ¹⁹ Askatari a kēro fake naneafo fe a fake yome pishta chocho amaiifo omiskōixikani māmāi yorafo omiskōifinakōiaifono. ²⁰ Akka Epa Nios kīfikāfe iskafakī: ‘Epa Nios, noko omiskōimayamafe nōko pena tenetitīa askaya-mai yōtaiño matsi meexikakīma,’ ixō yoikāfe.

21 Askatari a omiskōiaifo nokoxii, taeyoi askakatsaxakīma. Nā Niospa yora onifikī taefanitīa tsōa askara ūiyomisma. Askatari anā tsoa chipo omiskōinakama. **22** Akka a omiskōiaifo nōko Ifāfe xateyamano, tsoa nikeranama nai keyokeranifo. Akka afe yorafo ato noikī omiskōinōfoma xateni atomāi katonixakī.

23 “Akka fētsa mato yoikī iskafaino: ‘Ōikapo, nakīa Cristo,’ mato fayanā, ‘Oa onokīa, ūikapo,’ mato faito nikayamakāfe. **24** Akka nā chanīmisfo fekani, ē Cristora ixikani, nāfo nō Niosxō nō mato yoira ikani. Nāskakaxō tsōa atiroma keskara fakani Satanás yōshixō mato parapaikakī. Nā Niospa ato katoafori nāfo ato parapaikani. **25** Mē mato yoikai iyoamano shināsharakāfe. **26** Nāskakē mato parapaikani: ‘Cristo mā tsōa istoma ano oa,’ ikaxō. Nāskakē ari foyamakāfe. Askatari mato iskafakani: ‘Ōikapo, na Cristo na pexe mēra,’ mato faifāfe ato nikayamakāfe. **27** Akka nā kana peikī fafetanaito nō ūitiro keskara, nāskarifiai ē oxii xafakīakōi ea ūixikani ē oaito. **28** Akka nā naafo ano ishpifo ichanātiro. Nāskari fakī keyokōichi ea tāpixikani ē oaito,” ato fani.

“Niospa Fake fotoaino afe keskara iximākai,” ixō Jesús ato yoini

(Mr. 13.24-37; Lc. 17.26-30, 34-36; 21.25-33)

29 Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Akka nā penatari, nā omiskōiaifo mā keyoano, xini fakishkōi ixii, ūxeri anā chaxaxima. Fishifori nai mēranoax pakei fetsexii, askatari nā nai mēranoafo naya naya iki fetsexii. **30** Nāskatari ūixikani nai mēranoax afara afeskaraito mā tāpinō ē fotoaitīa.

Nāskatari keyokōi nā maitio anoax ratei fetseyanā oiaxikani. Nāskatari ea ōixikani ē nai mēranoax nai kōinī fotoiyoaito. Ē sharafinakōia ēfe sharaōnoax ē fotoaito ea ōixikani. ³¹ Nāskatari ēfe ājirifori ē yoixii āto maneti fāsikōi manekakī chāi chāisafanōfo a nikakanax efe yorafo a ē ato katoa ichanānōfo. Chai inoax fisti rasi efe yorafo fexikani nāno fistiax ichanāxikakī.

³² “Akka shinākapo ē mato yoinō. Mā yōkkafiaino mā tāpitiro āfe pei sirikiaito. Nāskakē āfe peifo keyopakeaito ōikī mā tāpitiro māmāi chaima xiniaito. ³³ Nāskarifiakī afarafo afeskaraito ōikī mā tāpitiro mē chaima oaino askai fetsexii. ³⁴ Ē mato pāraima ē mato yoikōi, na ē mato yoiai keskara nono mai anoxō yorafāfe nayokaxoma ūiyokani. ³⁵ Akka nai fe mai keyoi. Akka ēfe meka fisti keyonakama, nā ē mato yoiai keskakōi.

³⁶ “Afetīara nai mēranoax ē oxii tsōakai tāpiama. Nā ājirifāfe nai mēra ifiakaxō tāpiafoma. Ērikai tāpiama. Ēfe Epa Nios fistichi tāpia. ³⁷ Akka nā Noé niyoano ini keskai, nāskarifiakii ē anā oaino. ³⁸ Nāskata fakafānē ato maiyoamano, Noé kanōanāfā mēra ikini, yorafo pikāta, ayakāta fianākāta ikaifono. ³⁹ Akka tsōa shināyamaino mā faka faipafaxō keyokōi ato ūsakī mitokōini. Nāskarifiakii ē oaino ea shinātama afara chakafafono. ⁴⁰ Nāskatari feronāfake rafeta āto tare ano yonokani. Fetsa ea ari kai yamarisatatiro. Akka fetsa nētetiro nā omiskōipakenakafo mēra kaxiki. ⁴¹ Nāskarifiakii kēro rafeta xiki renekani. Fetsa ea ari kai yamarisatanaino akka fetsa nētetiro nā omiskōipakenakafo mēra kaxiki.

⁴² “Nāskakē itipinīsharakāfe oa mā moinākafanai

keskakāfe. Akka mā tāpiamaki afetīara ē anā oxikai. ⁴³ Nāskakē māri nā keskara tāpisharakāfe. Akka pexe ifāfe mā tāpixō afetīa yometso nokoimākai ixō āfe pexe itipinīshara fatiro mā moixō, a mēra ikiax yometsoyamanō. ⁴⁴ Nāskarifiai māri itipinīsharakāfe. Akka oimara ixō mā ea manaya-maino ē matoki nokorisatani,” ixō Jesús ato yoini.

*Ina shara yafi ina chakaõnoa Jesús yoini
(Lc. 12.41-48)*

⁴⁵ Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Ē mato yoinō afe keskaramākī a yonoxomis shara mā tāpinō. Xanīfāfe mai fetsa ari kakī, a yonoxomis āfe pexe ano nīchifaini nānoxō a yonoxomis fetsafo a pi-aifo pena tii ato ināfafainō. ⁴⁶ Mā mai fetsa ari katani oxō õitoshini a yonoxomisto mā yonoxosharakōiano. Nāskakē akiki inimakōini a yonoxomisri inimakōini māmāi yonoxosharakōiax. ⁴⁷ Ē mato paraima. Nāskaxō āfe xanīfāfe mā xanīfo imaxō āfe afama mīshtifo kexesonō inātiro. ⁴⁸ Akka nā yonoxomis chakapa shinātiro: ‘Ēfe xanīfo fena oimara,’ ixō. ⁴⁹ Nāskaxō a yonoxomis fetsafori ato seteketsani. Askatari nā pāemisfo fe rafexō ato feta piyanā askatari ato feta ayayanā. ⁵⁰ Iskaratīa ēfe xanīfo oimara ixō manasharayamaino nā penata āfe xanīfo nokorisatani. ⁵¹ Mā oxō nā yonoxomis omiskōimaxii. Nā yora keparanāmisfo fomisfo mēra potaxii. Nāskakē anoax oiaiyanā omiskōipakenaka,” ixō Jesús ato yoini.

25

Meka fetsafaxō Jesús ato yoini diez xotofake xomayaõnoa

¹ Anā Jesūs ato yoini iskafakī: “Ē mato yoinō meka fetsafaxō mā tāpinō ē anā oxii a Nios Ifofafoōnoax afe keskara ixikanimākai. Akka nā diez xotofake xomayafāfe āto rāpari fifaikani fonifo. Feronāfāke rama āfiyaino afe fista mēra foxikakī manai fokani fonifo. ² Akka nā cinco xomayafāfe shināsharanifoma, itipinīnifoma. Akka nā cincofāferi shināsharanifoma. ³ Akka nā shināsharaifāfema āto rāpari foiyakakī āto kirosī fonifoma anā fos-pifaxikakima. ⁴ Akka nā shināsharakōiaifāfe āto manishomoki kirosī fonifo. Askatari āto rāpari fonifo. ⁵ Akka feronāfāke fena nokoyamaino, mā fakishaino, oxakatsa ikani. Nā kēro xomayafo oxanifo. ⁶ Nāskakē yame nakekafanaino nikanifo kenaifāfe iskaifono: ‘¡Mā nā feronāfāke oi kiki! ¡Moinīffofākāfe, ifixikaki!’ ato faifono. ⁷ Nāskakē nā kēro xomayafo moinīffofākata itipinī fakī fetsanifo āto rāparifo ōtaketsakakī. ⁸ Nāskata nā cinco xotofake shināsharaifāfema nā cinco xotofake shināsharaifo āto kirosī pishta yōkanifo: ‘Noko kirosī pishta inākāfe. Nōko rāpari otasharaima kiki,’ ato fanifo.

⁹ “Ato askafaifono nā xotofake shināsharaifāfe ato kemanifo ato iskafakakī: ‘Maa. Nō mato inātiroma, nōri afaa otatiroma. Akka mā kaxō fitiro a kirosī miniaifo anoa fitakāfe mātonā faxikakī,’ ato fanifo. ¹⁰ Akka nā cinco xotofakefāfe kirosī fiifofāfono nā manaifo feronāfāke nokoni. Nāskakē nā cinco xotofakefo shara shināmisfo nā feronāfāke mā nokoaino afe pexe mēra ikinifo afeta fista ayanā pixikāki. Nāskakaxō pexe fe-poti feponifo. ¹¹ Nāskano nā xotofakefo kirosī fitakani anā fenifo. Mā fēkaxō iskafakī yoitoshinifo: ‘Xanīfo, noko fepoti fēpexōfe nō ikikanō,’ faifāfe,

12 ato kemani: ‘Maa. Ŋkai mato ŋimisma, ē mato ikimatiroma,’ ato fani.

13 “Nāskarifiakī māri isharakōixō ea manasharakōikāfe. Afetlāra ē anā matoki oxikai tsōa tāpiamaki,” Jesūs ato fani.

*Meka fetsafaxō koriõnoa Jesús ato yoini
(Lc. 19.11-27)*

14 Anā Jesūs ato yoini iskafakī: “Ē anā mato yoinō Nios xanīfo iskaraki. Feronāfake mā mai fetsa ari kakī a yonoxomis kenaxō yoini āfe kori kexesonō. **15** Akka a yonoxomis fetsa ināni cinco mil. A yonoxomis fetsari ināni dos mil, fetsari ināni mil. Akka nā kori kexekī tāpia ichapa ināni. Akka a kori kexekī tāpisharafomari ichapa ato inānima. Nāskax kani mai fetsa ari. **16** Akka āfe ina fetsa nā cinco mil fiato nā kōri afama mīshti fini. Nāskaxō anā cinco mil fini āfe afama mīshtiōxō. **17** Nāskafakīrī nā dos mil kori fiato nāatori nāskarifani afianā dos mil kori fikī. **18** Akka nā mil kori fiato nāato kori oneni āfe xanīfo mekexokī. Mai kini mēra maifani.

19 “Akka mā samarakax anā oni āto xanīfo. Mā oxō a yonoxomisfo nā tres ato yōkani afe tii kori fixofafomākī. **20** Nāskakē nā cinco mil kori fini akiki oi taeni. Nāskaxō āfe xanīfo kori ināni iskafakī yoiyanā: ‘Xanīfo, mī ea cinco mil kori ināti. Akka ē finōmainīfōfā anā cinco mil faxō ē fia. Ōipo. Nakūa mī kori,’ fani.

21 “Askafaito āfe xanīffāfe yoini: ‘Aicho, mī ea yonoxomis sharakōi. Nā pishta ē mia ināoxō mī yonosharakōia. Nāskakē ēfe afama mīshtifo ichapakōi ē mia anā ināi mī ea kexesonō. Nāskakē nā ē inimai keskariai mīri inimafe,’ ixō yoini.

²² “Nāskatari a yonoxomis fetsari chipo oni, nā dos mil kori fini. Oxō yoini iskafakī: ‘Xanīfo, mī ea dos mil kori ināni. Akka ē finōmainīfotā anā dos mil faxō ē fia. Nakīa mī kori,’ fani. ²³ Nāatori askafaito āfe xanīfāfe yoini: ‘Aicho, mī ea yonoxomis sharakōi. Nā ē mia ināoxō mī yonosharakōia. Nāskakē ēfe afama mīshtifo ē mia anā kexemani. Nāskax mīri nā ē inimai keskariai mīri inimafe,’ fani.

²⁴ “Nāskata a yonoxomis fetsari oni nā mil kori fini. Mā oxō āfe xanīfo yoini: ‘Xanīfo, ē tāpia mī feronāfake mitsisipakōi. A mī fanama anoa mī fimis. Askatari a mī saakama anoafori mī fimis. ²⁵ Nāskakī ē mesekī ē mia kori maifaxōa. Nakīa mī kori,’ faito āfe xanīfāfe kemani: ²⁶ ‘Mī ea yonoxomis chakakōi. Askatari mī xanikōi. Akka, ¿mī shināmē a ē fanama anoaf fita, a ē saakama anoafori ē fimis? ²⁷ Nāskakī nānori mī shinākī mī kori banco ano ea fāxōama anā oxō ē kori ichapa fikerana mā ēfe kori ichapano ē anā fikerana,’ fani. ²⁸ Nāskaxō nā anoaf ato yoini: ‘Nā feronāfake nā mil kori fiakāfe fetsa ināxikakī nā kori diez milya,’ ato fani. ²⁹ Akka nā afara ichapaya ichapayakōi itiro. Nāskaxori āfe afara ranāri anā meketiro. Akka nā afaa ichapayama āfe afara fiatiro anā afaa ichapaya iyamanō. ³⁰ Nāskata a yonoxomis chaka mā potaxō fakishifā mēra nīchini nā fakishi mēranoax oiaiyanā omiskōipakexanō,” ixō Jesús ato yoini.

Mā mai keyoaino nā omiskōipakenakafoōnoa Jesús ato yoini

³¹ Anā Jesús ato yoini iskafakī: “Ē mato anā yoinō, ea nikakapo. Ē nai mēranoax oni. Ē Nios-

fiax feronāfakekōi ē oni. Ë anā nai mēranoax fotoyoi, ē xanīfokōi oxii ēfe ājirifo fe keyokōi ē oxii, ea kemataima mapoi fetsexikani. Askatari efe xanīfāfe tsaoti ano tsaoxikani. Keyokōi sharafinakōia ūixikani. ³² Nāskatari yorafo keyokōi nā maitio anoafo ēfe ferotaifi ichanāxikani. Nāskakē ē ato paxkanā faxii nā oveja kexemisto āfe ovejafoya āfe cabrafo paxkanā fatiro keskafakī. ³³ Nā āfe inafo kexemisto āfe inafo paxkanā fakī āfe ovejafos āfe pōya kayakai aōri nīchixii. Askatari āfe cabrafori āfe pōya mishkiori nīchixii. Nāskarifiakī ē yorafo keyokōi ē paxkanā faxii. Nā ea Ifofaafos ēfe pōya kayakai aōri ē ato nīchixii, akka a ea Ifofaafomafori ēfe pōya mishkiori ē ato nīchixii. ³⁴ Nāskaxō mē xanīfoxō ē ato yoixii nā ēfe pōya kayakai aōrinoafō ekeki fekāfe, ēfe Epa Niospa mato inimamamiski. Nāskakē ēfe Epa Xanīfo anoa mā afara fikai nā mai onifaitīa mato yoiyoni keskara. ³⁵ Akka ē fonāikaito mā ea pimamis; ē nōamāikaitori mā ea ayamamis; ē pexemaisax kafāsaitori, ‘Nono ēfe pexe ano ofe nono oxaxiki,’ mā ea famis. ³⁶ Askatari ē rapatimaiskē mā ea ināmis; ē isinī ikaitori mā ea kexesharamis; ē karaxa mēra ikikēri kaxō mā ea ūimis.

³⁷ “Ë ato askafaito ea yōkaxikani iskafakākī: ‘Ifo, ḷafetīa nō mia ūimismē mī fonāikaito, akka mī fonāikaito nō mia pimamis? Askatari, ḷafetīa nō mia ūimismē mī nōamāikaito, akka mī nōimāikaito nō mia ayamamis? ³⁸ Askatari, ḷafetīa nō mia ūimismē pexemaisax mī kafasaito, akka nō mia pexe ināmis ano mī oxanō, askatari mī rapatimaiskē akka nō mia rapati ināmis? ³⁹ Askatari, ḷafetīa mī isinī ikaito nō mia ūimismē? Askatari,

¿afetĩa karaxa mẽranoa nõ mia õikamismẽ?’ ixõ ea yõkaxikani.

⁴⁰ “Ea askafaifono ë ato kemaxii: ‘È mato paraima, nã fetsafo omiskõiaino mä tanaima isharaxõ eõxõ mä axomis.’

⁴¹ “Askatari na ëfe põya mishkiorinoa ë ato yoikõ iskafaxii: ‘Na ëfe põya mishkiorinoa emakinoax fotakäfe mä chakakõikõ. Chii xoisi mëra fotakäfe anoax omiskõixikaki. Nã ë chii xoisi itipinõ fani mẽranoax Satanás chaka fe ãfe yõshi chakafori anoax afe omiskõinakafo. ⁴² Akka ë fonäikaito mä ea pimamisma. Askatari ë nõamäikaito mä ea ayamamisma. ⁴³ Askatari ë pexemaisax kafäsaito, “Nono nõko pexe mëra ife,” mä ea famisma. Askatari mä ea rapati inämisma. Askatari karaxa mẽranoa mä ea õikamisma. Askatari ë isinõ ikaito mä ea õikamisma,’ ixõ ë ato yoixii.

⁴⁴ “Ato askafaito yorafetsafäfe yõkaxikani iskafakakõ: ‘Ifo, ¿afetĩa nõ mia õimismẽ mĩ fonäikaito, askatari a mĩ nõiamäikaito, askatari mĩ pexemaiskõ, askatari mĩ rapatimaiskõ, askatari a mĩ isinõ ikaito, askatari a mĩ karaxa mëra ikikõ nõ mia tanamisma nõ mia õikaspamis?’

⁴⁵ “Ea askafaifono ë Xanõfokõixõ ë ato kemaxii iskafakõ: ‘È mato paraima. Nã omiskõiaifo mä ato tanamisma nafokai afaafoma ixõ askatari eari mä tanamisma,’ ixõ ë ato yoixii. ⁴⁶ Nãskakõ nãfo nã omiskõipakenakafo mëra foxikani. Akka nã ea Ifofaifo efe nõpanakafo,” ixõ Jesús ato yoini.

26

“¿Afeskaxõ nõ Jesús retetiromẽ?” ixõ shinãnifo
(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ Nãskata mã ato yoikã keyota Jesús aõxõ tãpimisfo yoini: ² “Mã mã tãpiakã oxa rafeta Pascua fista ikiki. Nãskatari Pascua fistafã ea achikani fetsafãfe ea mastanõfo,” ixõ Jesús ato yoini.

³ Nãskakẽ a Niospa meka yoimis xanõfo fe a judeo anifofo ichanãnifo Caifás pexe anoax. Nã Caifás ato Nios kãfixomisfãfe ãto xanõfo ini. ⁴ Nãno ichanãkanax yoinãnifo: “¿Afeskaxõ nõ Jesús achitiromẽ paraxõ retexiki?” ikanax yoinãnifo. ⁵ Nãskakanax yoinãnifo: “Fistatãkai nõ achitiroma yorafã rasimekai fetsekani nokoki õitifishkitirofo,” ikanax yoinãnifo.

Kêromã Jesús shinãkã ãfe mapoki pirofomã nachini

(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

⁶ Nãskata Jesús Betania ano ini Simón pexe ano. Nã Simón “Rashkishiai” fapaonifo. ⁷ Jesús nãnoxõ piaino kẽro fisti akiki kani pirofomã manishomo sharakõikã foikai nã manishomo ãfe ane alabastro. Akka nã pirofomã kopikõi ini. Jesús mïsa ano tsaoxõ piaino, nã kêromã ãfe mapoki pirofomã nachini. ⁸ Askafaito õikani Jesúsxõ tãpimisfo õitifishkiyanã iskanifo: “¿Afeskakã nã pirofomã shara mĩ nachimẽ? ⁹ Mĩ ato minixõ mĩ kori ichapa fixõ a afamaisfo mĩ ato inãkerana,” fanifo.

¹⁰ Askafaifãfe nikakã Jesús ato yoini: “¿Afeskakã na kẽro mã fekaxtefaimẽ? Na ea iskafai sharaki,” ato fani. ¹¹ “Akka nã afamaisfori mato fe ipanakafo. Akka eakai mëxotaima mã ea anã õima. ¹² Akka na kêromã ea iskafakã ëfe yoraki pirofomã nachia ea itipinõsharafakã ea iskafa ea maifasharaxinõfo. ¹³ È mato pãraima, fanõxõra na meka shara eõnoa yoikakã nã mai tio anoxõ

na kēromā ea iskafaōnoa yoixikani. Askatari na kēroōnoa shināpakenakafo, shināmakiyamaxikakī,” ixō Jesús ato yoini.

*Judaspa aõxõ tāpifikatsaxakī Jesús ato achimani
(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)*

¹⁴ Nānori Jesús ato yoiaino a aõxõ tāpimis fetsa, āfe ane Judas Iscariote, nā kani nā ato Nios kīfixomis xanīfofo ano. ¹⁵ Mā kaxō ato yoini: “¿Afe tii mā ea kori inātiromē ē mato Jesús achimanō?” ato faito yoinifo: “Treinta nō mia inātiro,” fanifo. ¹⁶ Nāskaxō Judaspa shinākī taefani: “¿Afeskaxomāi ē Jesús ato achimanō?” ixō shināni.

Mā chaima reteaifono Jesús aõxõ tāpimisfo feta yātapake pīni

(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹⁷ Akka nā Pascua fistatīa pāa faraxatimais pi-paonifo. Nāskata mā fista pakeano aõxõ tāpimisfo akiki fokaxō yōkanifo: “¿Fanī mī fichipaimē ano kaxō nō itipinī fanō, anoxō Pascuatīa yātapake pixiki?” fanifo.

¹⁸ Askafaifono Jesús ato kemani iskafakī: “Oa pexe rasi ano fotakāfe. Nānoa feronāfake fetsa fitchixō yoitakāfe iskafakī: ‘Nōko Ifāfe noko yoia nō mia yoiyonō iskafaki: Mē chaima naikai. Nōko fistatīa mī pexe anoxō eõxõ tāpimisfo feta ē pii kaikai,’ ixō yoitakāfe,” ato faano, ¹⁹ nāskafakī yoinifo nā āto Ifāfe ato yoia keskafakī. Nānoxō itipinī fanifo Pascua fistatīa pixikakī.

²⁰ Jesús mā fakishaino pexe ano nokoax mīsa ano tsaoni a aõxõ tāpimiskōifo fe. ²¹ Nānoxō piyanā

ato yoini: “Ē mato pāraima, fatora mā fētsa ea mā ato achimafainaka,” ato fani.

²² Ato askafaito nikai shināmitsakōinifo. Nāskaxō yōkaketsanifo: “¿Ēraka, Ifo?” fakī fetsanifo.

²³ Askafaifono Jesús ato kemani: “Nā efeta sapakinoa pāa momoxō piaito nāato ea ato achimaxii. ²⁴ Ē Niospa Fakēkōfiax ē yorakōi. Nā eōnoa yoikī kirika kenenifo keskakōi fakī ē asharakōitiro. Akka nā feronāfāke ea ato achimafiax akairi omiskōikōixii. Akka nā feronāfāke shara ikerana fakeyamanixakī,” ixō Jesús ato yoini.

²⁵ Nāskakē Judaspa nā ato achimanaito yōkani: “Maestro, ¿ēraka?” faito, “Ēje, nā mī yoiai keskarakī,” Jesús fani.

²⁶ Nāskakaxō piaifono Jesús pāa tsomainīfōfā Apa Nios kīfini. Mā Apa kīfita pāa kaxkeketsaxō aōxō tāpimisfo ināni ato iskafayanā: “Na ēfe nami keskara pikāfe,” ato fani.

²⁷ Ato askafata kechokinoa fimi ene tsomainīfōfāxō Apa Nios kīfini. Nāskaxō aōxō tāpimisfo ato ayamani ato iskafayanā: “Na fimi ene ayakāfe,” ato fani. ²⁸ Nāskaxō ato yoini: “Nafi ēfe imi keskaraki. Akka nā ē mato yoiyoni keskai mē nai. Nāskakaxō ēfe imi ūikaxō tāpitirofo Epa Niospa yoiyoni keskafakī yora ichapafo ē ato chaka soaxonō. ²⁹ Akka anā ē mato yoinō ē anā mato feta fena na fimi ene ayaima. Mā mā nai mēra kano ē mato feta anā fimi ene ayaxii ēfe Epa xanīfō anoxō,” ixō Jesús ato yoini.

*“Ē Jesús ūimisma,” Pedro ixiaino Jesús ato yoini
(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)*

³⁰ Nāskakata mā fanāiki xatekata machi Olivos ano fonifo. ³¹ Nānoxō Jesús ato yoini: “A na fakishi keyokōi mā ea shināmaki fetsei. Nānori kirika kenenifo iskafakakī: ‘Äfe ifo reteaifono, äfe ovejafo ichoi fetsetirofo,’ ixō kirika kenenifo,” ato fani. ³² “Akka ea retefiaifono ē otoax ē Galilea ano rekē kai mā kayoamano,” ato faino, ³³ Pedro kemani: “Keyokōi shināmakifiaifono, akka ēkai mia shināmakima,” fani.

³⁴ Askafaito nikakī Jesús yoini: “Ē mia pāraima na fakishi takara fene keofamano, ‘Ē Jesús ōimismara,’ mī ea fai tres fakī,” fani.

³⁵ Askafaito nikakī anā Pedro kemani: “Maa. Mia retefiaifono ē mefe nai. Ē ōimismara ē mia faima,” fani. Pedro askafaito nikakakī keyokōichi aōxō tāpimisfāfe askafakī fetsanifo.

*Getsemaní anoxō Jesús Apa Nios kīfini
(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)*

³⁶ Nāskata Jesús kani aōxō tāpimisfo fe Getsemaní ano. Nānoxō ato yoini: “Nono tsaokāfe onī chaimashta kaxō ē Epa Nios kīfiyotanō,” ato fani.

³⁷ Akka Pedro iyoni, Zebedeo fake rafe yafi. Nāskaxō äfe yora meeni shināmitsakōyanā fekax-teaito. ³⁸ Anoxō ato yoini: “Ēfe yōshi shināmitsai napaiyaito ē meikai. Nono nētekāfe oxakakima māri efeta ōisharaxikakī,” ato fani.

³⁹ Ato askafata Jesús ares fisti ori chaimashta kani. Nānoax maikiri fepepakekafata äfe fishpi mai tiisani. Nāskaxō Apa kīfini iskafakī: “Epa, na ē omiskōiai ekeki nokoyamafe. Akka nā ē apaiyai keskafakima. Nā mī ea amapaiyai keskafafe,” fani.

40 Nāskata anā anoris oni aõxõ tāpimisfo ano. Oxõ ato ōia oxafó inifo. Nāskaxõ Pedro yoini: “¿Mã efeta pishta oxa tenetiromamẽ?” ato fani. **41** Nāskafata anā yoini: “Moikaxõ Epa Nios kīfikāfe Satanás chakata mato chakafamapaiyai keskara axikakima. Chaníma, nā Epa Niospa mato amapaiyai keskara māto shinā mēraxõ mā apaifikī mā atiroma. Akka māto yora pachikōikī,” ato fani.

42 Ato askafata anā kani Apa Nios kīfikai iskafakī: “Epa, ea mīa omiskōimayamakī ea mīa omiskōimatiroma. Akka nā mī ea amapaiyai keskafafe,” fani.

43 Nāskata anā oxõ ato fichitoshini aõxõ tāpimisfo oxafono, oxa paemei fetsoafono. **44** Nānoa ato ōifaini kaxõ anā Apa Nios kīfini, afia yoitana keskafakī. **45** Nāskata Jesús anā oni aõxõ tāpimisfo ano. Mā oxõ ato yoini: “¿Aimã oxamẽ tenekōiyana? Akka iskaratīa a ea ato achimaniyoai mā chaima oi kiki. Yora chakafāfe ea achifenõfo ato efei kiki. **46** Fininīfotakāfe nō kanõ. Mā chaima oi kiki a ea ato achimaniyoai,” Jesús ato fani.

Jesús achinifo

(*Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11*)

47 Jesús ato yoiaino Judas nokoni, nā Judaspa Jesúsxõ tāpifikatsaxakī, yorafā rasifo fe oni. Nā yorafo kenofoya ifi xatefoya fenifo, a ato Nios kīfixomisfāfe ãto xanífofo feta judeofāfe ãto xanífofofāfe ato nīchiafono. **48** Judaspa nā ato efeaito ato yoiyoni iskafakī: “A ē kokoki tsoo akaito ōikī achirisafaxikāki,” ato fani.

⁴⁹ Mā Jesús ano nokoxō Judaspa iskafakī yoini: “Maestro, ¿mīmē?” fatishoni. Nāskaxō kokotoshini.

⁵⁰ Askafaito ōikī Jesús kemaní: “Efe yora, nā mī apaiyai keska farisafafe,” fani.

Askafaito ōikakī nā Judas fe foafāfe Jesús achinifo. ⁵¹ Akka Jesús achiaifāfe ōikī a aõxō tāpimis fētsa āfe keno chainipa tsekainīfōfā a ato Nios kīfixomisfāfe āto xanīfāfe ina paxteni.

⁵² Askaito ōikī Jesús yoini: “Mī keno fafe. Akka nō kenopa retenāino kenopari noko retetirofo.

⁵³ ¿Mī tāpiamamē Epa Nios ē yoiaito iskaratīa āfe ājirifo ichapakōi ea nīchixotiro ea kexei fenōfo?” fani. ⁵⁴ “Ē iskaratīa ājiri kenano ea kexeaifono ē naima. Akka nā Niospa meka yoikī kirika kenekī yoinifo keskai ē naikai,” Jesús ato fani.

⁵⁵ Askafono ōikī Jesús yorafo yōkani: “¿Afeskai kenofoya ifixatefoya mā oamē ea achiyoi oa ē yometso keskarakē? Pena tii ē mato fe itiani Nios kīfiti pexefā mēraxō ē mato tāpimanī, akka mākai ea achipaimisma. ⁵⁶ Akka nā eōnoa yoikī kenenifo keskafakī mā ea achi,” ixō Jesús ato yoini.

Ato askafaino aõxō tāpimisfo Jesús ōifaikani. Ichoi fetsenifo a makinoax.

Xanīfo finakōiafo ano Jesús iyonifo

(*Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24*)

⁵⁷ Mā Jesús achikaxō a ato Nios kīfixomisfāfe āto xanīfo Caifás āfe pexe ano iyonifo. A xanīfofo fe a Moisés yoikī kirika keneni keskara ato tāpimamisfo

fe a judeo anifofo fe nā tsaoafo ano Jesús iyonifo. ⁵⁸ Pedro chai ixō ōini faki Jesús iyoí fokanimākai. Nāskaxō ato chīfafoni. Nāskata nā ato Nios kīfixomisfāfe āto xanīfāfe pexe emāiti ano Pedro nokoni. Mā nokoax nāno tsaoni nā pexefā kexemisfo fe anoxō Jesús afeska fakanimākai ōixiki.

⁵⁹ Nā Nios kīfixomis xanīfofo feta a ato fe rafeafāfe Jesús noikaspakakī, “¿Afaa nō fatiromē Jesús afaa chakakōi faamakī nō retexiki?” ixō shinānifo. ⁶⁰ Akka Jesús afaa chakafayamafiano, yora ichapafāfe āa chakafakakī mekafanifo parakī. Akka aōnoa afaa chaka nikanifoma. Nāskakē feronāfake rafeti mekafai fekani fenifo. ⁶¹ Nā rafeta yoinifo: “Mā nō nikaita Jesús iskaito: ‘Ē na Nios kīfiti pexefā ē pāo fatiro. Nāskata tres nia oxata ē anā pexefā fatiro,’ ikaito nō nikaita,” fanifo nā rafeta āa parakakī.

⁶² Askafaifono a ato Nios kīfixomis xanīfo finiñkafāta Jesús yōkani: “¿Mī kemamitsaimamē afamē na mīōnoa meka chaka yoiaifo?” ixō yoini.

⁶³ Akka Jesús tooxinima. Nā Nios ato kīfixomis xanīfāfe yoini iskafakī: “Nā Nios nipanakato mia ōi kiki mī yoikai chanīmakōi, noko yoife mīmākī Cristo Niospa Fake,” fani.

⁶⁴ Askafaito nikakī Jesús kemani: “Nā mī ea yoiai keskarakīa, ēkīa Niospa Fake. Ē mato yoinō. Akka mā ea ōixii ēfe Epa ketaxamei āfe pōya kayakai aōri ē tsāokē xanīfo finakōia ēfe Epa fe. Askatari mā ea ōixii nai kōi mēranoax ē anā foto-faito,” Jesús ato fani.

⁶⁵ Ato askafaito nikakakī a Nios ato kīfixomisfāfe āto xanīfāfe āfe rapati faxteni yorafāfe tāpinōfo Jesús yoiaito nikakaspakī. Askafata yoini: “Na

feronāfāke āfe meka chakakōi Nios chakafakīmekafai. Mā nōakōi nō nikakī noko anā tsōa yoitiromaki nō tāpinō,” ato fani. ⁶⁶ “Afe keskara mā shināimē?” ato faito keyokōichi kemanifo: “¡Nanōki!” fanifo.

⁶⁷ Mā fenexkaxō āfe femānāki kemo mechoket-sayanā koshaketsanifo. Atirito fepasketsanifo. ⁶⁸ Iskafakī yoiyanā: “Mīkai Cristomākī, noko yoife tsōa mia koshaketsamakī,” fanifo.

“É Jesús Óimisma,” Pedro ini

(Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Pedro nāno ato fe pexefā emāiti tsaoano, nāno kēro xomaya a xanīfo yonoxomis akiki kaxō yoini: “Mīri Jesús fe kafāsamis Galilea anoax,” fatto, ⁷⁰ Pedro kemani, yorafāfe ðiaifono iskafakī: “Ékai Jesús Óimisma. Ékai afaa tāpiama tsoaraõnoa mī yoi,” fanifi.

⁷¹ Nāskafata pexe fepoti ano kani. Nānoa kēro xomaya fētsari fichixō fetsafo yoini: “A nari Jesús fe Nazarete anoax kafāsamis,” fanifi.

⁷² Askafaino anā Pedro kemani: “Maa, nā mī yoiai keskara Niospa tāpia ē na feronāfake Óimisma,” fanifi.

⁷³ Nāskafaino nā anoafāfe Pedro ano fōkaxō yoinifo: “Chanīma, mīri Jesús fe rafemis mā nō mia nikai mī mekaito, nā keskara,” fanifo.

⁷⁴ Nāskafaifono Pedro ato yoikī taefani iskafakī: “É mato paraima, Niospa ea õi ē chanīkē Niospa ea omiskōimatiro. Niospa tāpia ē mato yoikōi nā feronāfake ē Óimisma,” ixō ato yoini.

Pedro askaino takara keoinākafani. ⁷⁵ Nāskaino Pedro shināni nā Jesús yoita keskara. “Takara keoyoamano mī ato yoikī tres faxii: ‘É Jesús

õimismara,’ mĩ ixii,” ixõ Jesús yoita keskara Pedro shinātani. Nãskata Caifás pexefã mẽranoax kãikainax oiai finakõini.

27

Pilato ano Jesús iyonifo (Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Nãskata mã penaino keyokõi a ato Nios kãfixomis xanífofo fe judeo anifofo yoinãnifo: “¿Afeskaxõ nõ Jesús retetiromẽ?” ikanax yoinãnifo. ² Nãskakaxõ metexkere akaxõ Jesús iyonifo Pilato ano. Nã Pilato ãto xanífo yora fetsa Roma anoa ini.

Judas nani

³ Judaspa Jesús ato achimaxõ reteaifäfe õikõ shinãmitsayanã ato treinta kori exe inãni, a ato Nios kãfixomis xanífofoya judeo anifofo. ⁴ Ato iskafayanã: “Ë chakafaa, Jesús afaa chakafaya-mafiamiskë. Paraxõ ë ato achimana retenõfo,” ato faito kemanifo: “Nõkai aõnoa afaa shinãchakaima. Mĩa mĩ shinãchakakõi,” fanifo.

⁵ Askafaifäfe nikai nã Nios kãfiti pexefã mẽraxõ ato nãmã kori exe saafaini kaax ãari tenexemeax Judas nani.

⁶ A ato Nios kãfixomis xanífofofäfe anã kori finifo iskayanã: “Na kori exe imi foano mã chakanaki. Nãskakẽ a kori fati mera nõ nanetiromaki,” ikax yoinãnifo.

⁷ Nãskakanax yoinãnifo: “A na kõri nõ mai finõ ano yora fetsafo maifaxiki. Nã neo kesho fakakõ neo fimisfo anoa nã mai nõ finõ,” ikanax yoinãnifo. ⁸ Nãskakẽ nã mai anekõ fetsafanifo. “Imi Mai,” fanifo. Akka iskaratãari, “Imi Mai,” famisfo.

⁹ Nãskakẽ nã Niospa meka yoimisto Jeremías a

inōpokoai yoikī kirika keneni keskakōini. Iskafakī yoikī keneni:

Kori exe treinta fixikani nā israelifāfe yoinifo keskafakī. ¹⁰ Nāskakē nā kōri kesho faxii mai fimisfo anoa nā mai finifo nā Niospa ea yoiony ikeskafakī,
ixō Jeremías keneni.

*Pilato xanīfāfe Jesús yōkani
(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)*

¹¹ Jesús iyonifo Pilato xanīfo ano. Mā iyoafono nānoxō yōkani iskafakī: “¿Mīmē judeofāfe xanīfo?” faito Jesús kemaní: “Eje, nā mī ea yoiai keskarakī,” fani.

¹² Akka nā ato Nios kīfixomis xanīfofo feta judeo anifofofāfe, “Mī chakakōi famis,” pārakī fanifo. Askafaifono Jesús ato kemanima. ¹³ Nāskakē Pilato yōkani: “¿Mī nikaimamē mia chakafakī mekafaifāfe?” fani.

¹⁴ Askafaito nikakī, Jesúskai pishta kemanima. Nāskakē xanīfo Pilato, “Kee, ¿afeskai ea kemaimamē?” ixō shināni.

*Pilato ato yoini Jesús retenōfo
(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)*

¹⁵ Akka Pascua fistatīa xanīfo Pilato yora fisti karaxa mēranoa kāimapaoni. Nā yorafāfe kāimapaiyāifo ato kāimaxopaoni. ¹⁶ Akka nā karaxa mēra ika feronāfake chakakōi ini, āfe ane Barrabás ini. ¹⁷ Nāskakē yorafō ichanāfono Pilato ato yōkani: “¿Fato mā fichipaimē ē mato kāimaxonō? ¿Barrabás iyamai Jesús nā Cristo nā Niospa nīchini ē kāimatiromē?” ato fani.

18 Akka mā Pilato tāpia ini judeo xanīfāfe shināchakaito nō anā xanīfo itiromara ixō, a ano Jesús iyoafono.

19 Nā xanīfāfe tsaoti kamaki tsaoxō Pilato shināino, āfe āfinī āfe ina nīchini Pilato yoitanō: “Mī āfinī ea yoya ē mia yoinō iskafakī: ‘Na feronāfāke afaa chakafamismakī afeska fayamafe. Ěfe namapa aoxō chakakōi ē namakī,’ mia faa,” āfe inapa fani.

20 Akka nā ato Nios kīfixomisfāfe āto xanīfofo feta judeo anifofofāfe āfe yorafo ato yoinifo iskafakakī: “Jesús kāiyamanō. Akka Barrabás kāinō. Jesús ato retemanō Pilato yoikāfe,” ato fanifo. **21** Askaifāfe xanīfo Pilato anā ato yōkani: “Fato mā fichipaimē ē mato kāimaxonō ea yoikāfe,” ato faito, “Barrabás kāimafe,” fanifo.

22 Anā Pilato ato yōkani: “Akka, ¿ē Jesús nā Cristo famisfo ē afeska faimē?” ato faito, keyokōichi kemanifo: “¡lfi cruz ikaki mastamafe!” fanifo.

23 Askafaifāfe nikakī Pilato ato yoini: “Akka, ¿naato afaa chakafamē?” ato fani.

Ato askafaito nikakakī fāsikōi yoinifo: “¡Mastafe!” fanifo.

24 Akka Pilato ñia tsōa nikakanima inifo. Yorafā rasi fāsikōi mekanifo. Nāskakē āfe ina faka fixotanō nīchini. Askata mechokomeni yorafāfe ferotaifi ñinōfo ato iskafakī yoiyanā: “Ekai afaamaki na feronāfāke ē retepanā. Mā mā apaikai akāfe. Eōnoax naima kiki. Matoñoax nai kiki,” ato fani.

25 Ato askafaito yorafāfe kemanifo: “Akka nō akikai retekī nō tenetiroma nokoñoax nai. Nōko fakefoñoaxri nai,” fanifo.

26 Nãskakẽ Pilato Barrabás ato kãimaxoni. Nãskata mã Jesús ato koshamata ifi cruz ikaki mastatanõfo ato yoini.

27 Askata sorarofafe Jesúsi iyonifo xanifafe pexefã ano. Nãnoax sorarofo ichanãkanax Jesús kemataima niakenifo. **28** Nãskakaxõ ãfe rapati pãkakaxõ, rapati õshi nana safemanifo, xanifafe tari keskara. **29** Nãskatari moxa chainipafo maiti fãkaxõ maimanifo. Æfe mẽke kaiyakai aõriri ifi chati tsomamanifo. Nãskakaxõ ãfe ferotaifi ratokonõ mai chachipakefofã ãto xanifo feyakanakõi keskarakaxõ kaxemetsamakõi fanifo, iskafakã: “Mĩ sharakõi. Mĩfi judeofafe ãto xanifo,” fanifo kaxefakakã. **30** Nãskakata akiki kemo mechokata, afia ifi xate tsoma fiakaxõ aõ mapoki koshanifo. **31** Mã kaxemetsama fakaxõ, tari õshi fiakata, Jesús ãfe rapatikõi safemakaxõ iyonifo mã mastai fokakã.

Jesús ifi cruz ikaki mastanifo

(Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

32 Anoax fãkakã, feronãfake fisti fichinifo ãfe ane Simón. Nã Simón Cirene anoa ini. Nãskaxõ yoinifo: “Na Jesús ifi cruz ika foxõi afe,” fanifo.

33 Nãskakata nokonifo machi ãfe ane Gólgota ano. (Nã ãfe ane fetsa Mapo Xao fanifo.) **34** Nãnoxõ fimi ene moka osia Jesús ayamapainifo. Akka Jesús mã meexõ ayakaspani.

35 Nãskakata mã Jesús mastakaxõ ãfe rapati fianifo. Sorarofafe makex tokoronõ tsakaketsakaxõ nãskakaxõ sakka sakka anifo kanãñõnãkakã. Nã kanãto Jesús tari fõani. Nãskaxõ Jesús rapati fetsa fianifo. **36** Mã Jesús mastakanax nãno tsaonifo anoxõ kexexikakã. **37** Nãskaxõ ãfe mapo mänãori

tafaraki kenexō mastanifo. Mā retekaxō kenekī iskafanifo: “Jesúsfi judeofāfe xanīfoki,” ikaxō kenenifo.

³⁸ Jesús yafi yometso rafe mastanifo, fetsa āfe pōya kayakai aōri ata, fetsari āfe pōya mishkiori anifo. ³⁹ Nā ano finōfāifāfe īchayanā āto mapo rafe rafeanifo. ⁴⁰ Iskafakī yoinifo: “Mī yoimis ē Nios kīfiti pexefā pāofaxō ē tres nia oxata ē anā axii pexefā fakī mī imiski, akka mī ifimetromākī mā ifimefe. Mī Niospa Fakemākī na ifi cruz ikakinoax fotopakekafāfe,” fanifo.

⁴¹ Nāskariakani akiki kaxemetsamanifo a ato Nios kīfixomisfāfe āto xanīfofo fe a Moisés yoikī kirika kenenī keskara ato tāpimamisfo a judeofāfe āto xanīfofori āa ranā yoinānākani iskanifo: ⁴² “Naato fetsafo ififitiroxakī, akka āakai ifimeima. A nafi israelifāfe ato xanīfokī, akka ifi cruz ikakinoax fotoano nō chanīmara fai. ⁴³ A naato Nios shināmis. Mēxotaima noko yoimis: ‘Epa Nios ēfe Epakōira,’ noko famis. Akka chanīmamakī Niospa noikī ifimākai nō ñinō,” ixō mekafakī chakafanifo.

⁴⁴ Nāskaxō nā yometso rafeya mastafono fētsa chakafakī mekafakī īchani.

Jesús nani

(*Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30*)

⁴⁵ Nāskata xini keya nā mai tio fakishifākōi itani. Nāskax mā xini kaino anā penani. ⁴⁶ Nāskata mā penano Jesús fāsikōi āfemekapa kenai iskani: “Elí, Elí, ¿lema sabactani?” Nōko mekapa iskafakī yoini: “Ēfe Nios, Ēfe Nios, ¿afeskakī mīa ea potamē?” fani.

⁴⁷ Nāskaito nā ano niafāfe nikakakī iskafanifo: “Nikakapo, nā ato Niospa meka yoipaoni Elías kenai kiki,” fanifo.

48 Nāskaito nikafaini fetsa ichoni xapo keskara fiikai. Nā xapo keskara fimi ene kachaki momoxō tafa xate kaxkexō akiki aõ nētaxō ayamapaini.
49 Askafaito ranārito yoinifo: “Enefe. Elías nai mēranoax fotoxō ifimākai nō ñinō,” fanifo.

50 Anā Jesús fāsikōi ea ini. Nāskax nani.
51 Mā Jesús natanaino, sama nami Nios kīfiti pexefā mēranoax naki rafelekōi faxtepakekafāni fomākīanoax. Nāskatari mai naya naya ini. Tokirinīfāfori kaxkei fetseni. **52** Nāskakē a maiafo anoax kini fepekemetani. Akka a Nios Ifofaafō nakatsaxakakī otoinīfōfānifo. **53** Nāskakata maiafo anoax fonifo. Mā Jesús otoitano, Jerusalén ano fonifo. Nānoxō yora ichapafāfe ñinifo.

54 Nāskata soraro xanīfāfe a afeta Jesús kexeafō feta ñinifo mai naya naya ikaito afarafori afeskara ikaito. Nāskakē ratekōiyanā yoinānifo iskayanā: “Chanīma, na feronāfake Niospa Fake ika,” fanifo.

55 Kērofāferi chaimashta nikaxō ñinifo. Kēro ichapafāferi Jesús fe fopaonifo Galilea anoax ato afara axosharamisno. **56** Nā tiixō Jesús ñinifo. María Magdalena ikaino María fetsari ikaino, nā María Jacobo feta José ãto afa ini. Askatari kēro fetsari ini Zebedeo ãfe ãfi. Ñafe fake rafe Santiago fe Juan ini. Keyokōichi Jesús ñinifo chaimashta nikaxō.

*Jesús makex kini mēra maifanifo
(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)*

57 Akka mā fakishaino feronāfake kori ichapaya fisti kani ãfe ane José. Nā José Arimatea mai anoa ini. Nāatori Jesús Ifofamis ini. **58** Nā José xanīfo Pilato ano kaxō Jesús ãfe yora yōkani maifai axiki. Nāskakē Pilato ato yoini Jesús ãfe yora

inānōfo. ⁵⁹ Nāskata José mā Jesús yora fixō, sama oxosharakōipa rakoni. ⁶⁰ Nāskaxō makex kini a tsoa maiyomisma mēra ratani. Nā makex kini fakī José ayoni. Nāskata nā Jesús maifaa ano makex kini tokirinīfanē fepofaini kani. ⁶¹ Akka María Magdalena fe María fetsa nāno nētekanax a Jesús maia ano tsaokaxō ðinifo.

Sorarofāfe Jesús maia ano kexenifo

⁶² Mā askaitano, judeofo āfe pena tenetitīa a ato Nios kīfixomisfāfe āto xanīfofo fe fariseofo fonifo Pilato ðifokani. ⁶³ Mā fōkaxō yoinifo iskafakakī: “Xanīfo, mā nō shināi na feronāfake chanīmisto nayoxoma yoikī iskafamis: ‘Ē naax tres nia oxata ē otoxii,’ ixō yoinis. ⁶⁴ Nāskakē mī sorarofo nīchife a maia ano kexeyonōfo tres nia aōxō tāpimisfo fakishi fēkaxō āfe yora fiyamanōfo. Fīkaxō yorafo yoitirofo iskafakī: ‘Mā Jesús otoaki,’ ato fatirofoki. Akka ē otoxira ikax a chanīmiskī. Nāskakē mā otoara ikaxō ato parakī finakōitirofoki,” fanifo.

⁶⁵ Askafaifono Pilato ato yoini: “Nakīa sorarofo. Ato iyotakāfe. Fokaxō mafa kini kexesharatākāfe nā mā apaiyai keskafakī,” ato fani. ⁶⁶ Nāskakanax fonifo. Mā fōkaxō itipinī fanifo nā mafa kini. Nāskata nā aō fepoa tokirinīfā sichopa marakka fanifo. Nāskakaxō ano sorarofo nīchitakani fenifo anoxō kexesharanōfo.

28

Jesús otoni

(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ Judeofāfe āto pena teneti safaro mā finōano, nāskata nomīkonō fakishparikōi fonifo a Jesús maia ano. María Magdalenanō María fetsanō

fonifo a Jesús maia ano õifokani. ² Nāskata samamakōi fāsikōi mai naya naya ini, nōko Ifo Niospa āfe ājiri nai mēraxō fotomanaino. Mā fotota a Jesús maia ano kaxō, a aō fēpoita tokirinīfā pepeta a kamaki tsaoni. ³ Nā nōko Ifo Niospa āfe ājirifafekōini, nā kana peeikai keskara. Āfe rapati oxofinakōi ini. ⁴ Askaito ōikani sorarofo choayanā ratekōinifo. Nāskakanax oa naa keskara nāmā pake pakefōfānifo. ⁵ Akka nā nōko Ifo Niospa āfe ājirinī nā kēro rafe yoini: “Rateyamakāfe. Mē tāpiakī mā Jesús fenaiyoaki a mastaitafo,” ato fani. ⁶ “Nonomaki, mā otoaki a mato yoimis keskai. Ōifekapo, a rātaitafo ano. ⁷ Koshikōi fōkaxō aōxō tāpimisfo yoirisafatakāfe iskafakī: ‘Mā otoaki. Galilea ano kai kiki mā kayoamano. Nānoa mā ōikaikai ato yoitakāfe. Mē mato yoikai shināmakiyamakāfe,’ ” ato fani.

⁸ Ato askafaito nikafaikani nā kēro rafe koshikōi fonifo nā Jesús maita anoax. Ratefiyanā āto shināmēra inimakōinifo aōxō tāpimisfo chanifaifokani ichonifo. ⁹ Ichoaifono Jesús atoki nokorisatani nā kēro rafeki. Nāskaxō, “Mē oi,” ato fani. Ato askafaino nā kēro rafe Jesúski fōkaxō akiki inimakakī ratokonō mai chachipakefōfā āfe fitax ano achinifo. “Mī sharakōi,” fanifo. ¹⁰ Nāskaxō ato yoini: “Rateyamakāfe. Fokaxō ēfe extofo ē yoimis keska fakī ea ato yoixotakāfe Galilea ano fotanōfo. Nānoa ea fichifokani kiki,” ixō ato yoini.

Sorarofāfe ato yoinifo

¹¹ Mā nā kēro rafe foaifono, nā Jesús maia ano kexekanax soraro ranāri fonifo pexe rasi ano. Mā fōkaxō a ato Nios kīfixomis āto xanīfofo yoinifo nā

õiafo keskara. ¹² Nã xanõfo ano fonifo. Nã anifofo fe mekai fokani, ato fe yoinãsharaxikaki. Nãskakaxõ sorarofo kori ichapakõi inãnifo. ¹³ Ato iskafanifo: “Ato iskafakakõi yoitakäfe: ‘Nõ fakishchäi oxano Jesús ãfe inafo fëkaxõ ãfe yora yometsoanafo,’ ato fatakäfe. ¹⁴ Mä ato askafaito xanõfâfe nikaxõ mato afara faito, nõ yoisharanõ mato afeska fanõfoma,” ato fanifo.

¹⁵ Nãskakaxõ sorarofâfe mä kori fïkaxõ, mä fõkaxõ nã ato yoiavo keskafakõi ato yoinifo. Nãskakõ nã maitio anoxõ nikaketsanifo. Iskaratõari a keskara chanõmara famisfo judeofâfe.

Jesús aõxõ tãpimisfo yoini aõxõ keyokõi yoifofasatanõfo

(*Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23*)

¹⁶ Nãskakanax Jesús aõxõ tãpimisfo once fonifo Galilea ano, nã Jesús ato yoiyomis keskai fonifo mächifä ari. ¹⁷ Nãskakata Jesús õikakõ, “Aicho, mĩ nõko Ifo Jesús nõ mia noikõi,” fanifo. Akka Jesús otoano ranãrito chanõmara fanifoma. ¹⁸ Nãskafono Jesús atoki kaxõ ato yoini: “Efe Epa Niospa ea yoia nai mẽranoafoya nono mai anoafori ë ato yoinõ. ¹⁹ Akka nã maitio ano yorafoki fotakäfe ato yoixikakõ ea Ifofasharanõfo. Nãskaxõ ëfe Epa aneõxõ ato maotisafapatakäfe. Ëfe aneõxori ato askafatakäfe, ãfe Yõshi Sharaõxori ato askafatakäfe. ²⁰ Nãskaxõ ato yoisharakäfe nikasharakõinõfo nã ë mato yoia keskara. Akka ë mato fe mẽxotaima ipanakaki,” Jesús ato fani.

**Niospa meka fena Jesucristoõnoa
New Testament in Yaminahua (PE:yaa:Yaminahua)**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yaminahua

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yaminahua [yaal], Peru

Copyright Information

© 2008, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Yaminahua

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
6c7b7ce2-9d87-5405-91e6-71ce1387adcc